

TK/081/03221-1/2023

Iktatószám: 335/2023.

Zsákai Kölcsey Ferenc Általános Iskola

4142 Zsáka, Kölcsey utca 2.

Tel/fax: 06-54/442 079

Web: altisk-zsaka.edu.hu

E-mail: zsakaisk@gmail.com

Zsákai Kölcsey Ferenc Általános Iskola

Pedagógiai Programja

Zsáka

Névadónk élete, hazánk történelmében betöltött kiemelkedő szerepe, állhatatos hazaszeretete, a nemzet szabadságáért, függetlenségéért való küzdelme máig szóló példát adnak nekünk. Azt szeretnénk, hogyha az intézményünkben névadónk szellemi útmutatásai érvényesülnének.

Tartalom

BEVEZETŐ.....	4
Helyzetkép.....	6
1. Az iskola nevelési programja.....	7
1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	7
1.1.1 <i>Pedagógiai alapelvek.....</i>	7
1.1.2 <i>A nevelés - oktatás céljai, feladatai .....</i>	8
1.1.3 <i>A nevelés-oktatás feladatai, eszközei, eljárásai.....</i>	9
1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	11
1.3 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	16
1.3.1 <i>A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok: .....</i>	16
1.3.2 <i>Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai: .....</i>	17
1.3.3 <i>A diák-önkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:.....</i>	18
1.3.4 <i>A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai: .....</i>	18
1.4 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	18
1.4.1 <i>Az egészségfejlesztés iskola feladatai .....</i>	19
1.5 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.....	20
1.6 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai, a munkaközösség-vezetők feladatai ..	21
1.7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	24
1.7.1 <i>Sajátos nevelési igényű tanuló.....</i>	24
1.7.2 <i>A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése.....</i>	26
1.7.3 <i>A kiemelten tehetséges gyermek, tanuló .....</i>	28
1.7.4 <i>A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló ..</i>	29
1.7.5 <i>A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység .....</i>	31
1.7.6 <i>A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program.....</i>	32
1.7.7 <i>Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása.....</i>	33
1.8 Az intézményi döntési folyamatban való tanuló részvételi rendje	36
1.9 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel.....	38
1.10 A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok	40
1.11 Közlekedésre nevelés.....	42
1.12 A társadalmi bűnmegelőzés és áldozattá válás megelőzése	44
1.13 Az erőszakmentes konfliktuskezelés programja.....	45
1.14 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	46
1.14.1 <i>A vizsgaszabályzat hatálya, célja.....</i>	46
1.14.2 <i>Az értékelés rendje .....</i>	50
1.15 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	51
1.16 A felvételi eljárás különös szabályai	52
1.17 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei.....	53
1.18 Mérés-értékelés	54
2. Az intézmény helyi tanterve	56
2.1 A választott kerettanterv megnevezése.....	56
2.2 Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak a kötelező és választható tanórai foglalkozások, azok óraszámai, előírt tananyag és követelmények	57
2.3 Választható tantárgyak, foglalkozások, a pedagógus választás szabályai	60
2.4 Egész napos iskola	60
2.5 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	62
2.6 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	63
2.7 A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai	64

2.7.1	<i>A kulcskompetenciák fejlesztése</i>	65
2.7.2	<i>Egységes alapokra épülő differenciálás</i>	71
2.7.3	<i>A kompetencia alapú oktatás implementációja</i>	71
2.8	A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	72
2.9	A tanulók fizikai állapotának mérése.....	74
2.10	Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei és programja	76
2.10.1	<i>Egészségnevelési elvek és program</i>	76
2.10.2	<i>Környezeti nevelési elvek és program</i>	84
2.11	A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja, a magatartás és szorgalom minősítésének elvei	95
2.11.1	<i>A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja</i>	95
2.11.2	<i>Szöveges értékelés – 1. osztály, 2. osztály félév</i>	98
2.11.3	<i>Értékelés, minősítés formái a SNI tanulók esetében</i>	102
2.11.4	<i>A magatartás és szorgalom minősítésének elvei</i>	102
2.12	A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	104
2.13	Az iskolai írásbeli, szóbeli beszámoltatások formái, rendje	105
2.13.1	<i>A beszámoltatás formája, rendje, mennyisége, szerepe, súlya az értékelésnél</i>	105
2.13.2	<i>Iskolai beszámoltatás formái a sajátos nevelési igényű tanulók esetében:</i>	106
2.14	Az otthoni (napközi és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	106
2.15	A tanulási esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	108
2.16	Projektoktatás.....	108
2.17	A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag.....	109
3.	Legitimációs záradék	112
3.1	A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata.....	112
3.2	Nyilvánosság.....	112
3.3	Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai.....	113
3.4	A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék.....	113
3.5	Fenntartói és működtetői jóváhagyó nyilatkozat	114
4.	Jogszabályi háttér	115
I.	Mellékletek	116
1.	sz. melléklet	116
2.	sz. melléklet	119
3.	sz. melléklet	120

BEVEZETŐ

„A nevelés célja mindig olyasvalaminek elérésére vonatkozik, ami még nincs, hanem aminek lennie kell, amit meg kell valósítanunk.”

(Kornis Gyula)

Iskolánk célja: Diákjainknak bensőséges, biztonságos életteret szeretnénk teremteni, amely az egészséges fizikumú és lelkű felnőtté válás alapja, ahol tartalmas, személyes kötődések alakulhatnak ki gyermek és felnőtt között. Ez ad valódi lehetőséget az erkölcsi és érzelmi nevelésre, valamint a hagyományos emberi értékek átadására. Minden tanulónk számára a társadalomba való beilleszkedéshez és a továbbtanuláshoz szükséges szilárd, biztos ismereteket nyújtani, pozitív emberi értékeket közvetíteni. Ennek érdekében tevékenységünk központjában az emberközpontú nevelés, a sokoldalú személyiség - és képességfejlesztés áll.

Fenntartó

Alapító adatok: Emberi Erőforrások Minisztériuma

Alapító
székhelye: 1054 Budapest, Akadémia utca 3. (hrs: '559')

Típus: állami szervezet

Név: Klebelsberg Központ

Típus: állami intézményfenntartó központi hivatal

Tankerület: Berettyóújfalui Tankerületi Központ

Az intézmény alapfeladata:

- nappali rendszerű általános iskolai nevelés-oktatás,
- sajátos nevelési igényű, (értelmi fogyatékos- enyhe értelmi fogyatékos), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók integrált nevelése és oktatása,
- nemzetiségi nevelés-oktatás (magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi oktatás (magyar)),
- integrációs felkészítés,
- képességkibontakoztató felkészítés.

2019. szeptember 1-től intézményünk a Csökmői Bocskai István Általános Iskola Hidas Frigyes Alapfokú Művészeti Iskolájának telephelye. Tanulóink képző- és iparművészeti ág grafika és festészet tanszakán, szín- és bábművészeti ág színjáték tanszakán valamint zeneművészeti ágon klasszikus zene oktatáson vehetnek részt.

2020. szeptember 1-től intézményünk elnyerte a Boldog Iskola címet

Helyzetkép

A község és az iskola

Zsáka Hajdú-Bihar vármegye bihari régiójában terül el, lakossága kb. 1560 fő. A lakosság kb. 30-35 %-a a cigányetnikumhoz, kb. 0,5 %-a a román nemzetiséghez tartozik. A lakosság egy része mezőgazdasággal foglalkozik, jelentős része pedig a közeli ipari üzemekben talált munkát. A társadalom peremére szorultaknak kevés esélyük van helyzetük megoldására. Helyben kevés a munkahely, s ez még fokozottabban érinti az iskolázatlan, szakképesítéssel nem rendelkező lakosokat. A cigány etnikum helyzete a társadalom peremére szorultakéhoz hasonló, azonos gondokkal küzdenek.

Tárgyi feltételek

Az iskola 1984-ben épült. 2006-ban jelentős bővítésen és korszerűsítésen esett át, amely azt eredményezte, hogy egy, a mai igényeknek mindenben megfelelő, korszerű szaktantermekkel ellátott, nevelési-oktatási intézménnyé vált, mely több mint 400 tanuló befogadására alkalmas.

Az iskola környezete szép, esztétikusan kialakított emlékpark, park övezi. Első belső udvara különleges, ritka növényekkel van betelepítve. Második belső udvarán játszóudvar és sportudvar kapott helyet.

Személyi feltételek

A nevelőtestület szakmailag felkészült, a nevelők önképzése folyamatos, tudatos és tervszerű. Az eljövendő nemzedék nevelésében döntő a pedagógus személyisége, tájékozottsága és nyitottsága. Az elméleti felkészültséget és a módszertani kultúra fejlesztését jól szolgálják a munkaközösségek. Iskolánkban két munkaközösség működik (alsó tagozatos, felső tagozatos).

A tanulók

Tanulóink kb. 70-75% hátrányos helyzetű, 40-45% halmozottan hátrányos helyzetű, kb. 50-55% roma származású.

A gyerekek hétköznapijainak tekintélyes részét töltik az iskolában, ezért fontosnak tartjuk, hogy jól érezzék magukat benne, nyugodt légkör vegye őket körül.

Sok délutáni elfoglaltságot igényelnek a társas kapcsolatok erősítésére, tudásuk, kezűgyességük, testi képességeik fejlesztésére (sport, szakkörök, versenyek, kirándulások stb.).

A szülők

Településünkön a 2-3 gyermekes család a jellemző, de sok a gyermekét egyedül nevelő szülő is. A családok anyagi háttere, erkölcsi értékrendje változó, több esetben szélsőségek között mozog. Ma már alig találni hagyományos értelemben, klasszikus célokkal működő igazi családot, ahol együtt laknak a felnőttek és gyermekeik.

Gyakori a gyermek egészséges, harmonikus fejlődését veszélyeztető tényező: az alkoholizmus, az anyagi eredetű problémák, a szülők válása, az alapműveltség hiánya, a nem megfelelő szülői szerep; sok családban halmozottan fordulnak elő.

1. Az iskola nevelési programja

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1.1 Pedagógiai alapelvek

Intézményünkben alapfokú nevelés-oktatás folyik. A tanuló érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően felkészül a középiskolai, illetve a szakiskolai továbbtanulásra, valamint a társadalomba való beilleszkedésre. A tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is.

Az alábbi alapelveket kívánjuk elsősorban érvényesíteni:

- Kompetencia alapú oktatás bevezetése, elterjesztése
- SNI-s tanulók integrált oktatása
- Esélyegyenlőség érvényesítése
- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása ezentúl:
- Az ismeretanyag megértése és alkalmazása, az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása.
- Saját egyéni, hatékony tanulási módszerek kialakítása, a munkamemória kapacitásának növelése, az ismeretek előhívásának gyorsítása.
- Szülőföldünk, hazánk kultúrájának, hagyományainak, történelmi emlékeinek megismerése, megőrzése, tiszteletben tartása. Iskolánk múltjának megismerése, hagyományainak ápolása. Iskolánk jó hírnevének öregbítése.
- Az európai és nemzetközi törekvések ismerete, más népekkel szembeni tolerancia.
- A demokratikus magatartásformák kialakítása, a kulturált viselkedés szabályainak megtartása.
- A különféle kommunikációs csatornákon nyert információk (verbális, vizuális, audiovizuális, informatikus) értelmezése, feldolgozása.
- Az egészséges életmód, egészségvédelem technikájának elsajátítása.
- A környezetvédelem lehetőségeinek ismerete és gyakorlása.

Olyan iskolai légkör megteremtését, ahol a tanulók jól érzik magukat.

Ennek érdekében:

- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük.,
  - tanuló és tanuló,
  - tanuló és nevelő,
  - szülő és nevelő,
  - nevelő és nevelő között

A ránk bízott gyermekekből szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánunk nevelni.

Ennek érdekében:

- az alapkészségek fejlesztése, továbbépíthető alapműveltség nyújtása
- olyan ismeretek közlése, amely megalapozza a tanulók műveltségét, világszemléletét, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben
- az egyéni tanulás módszereinek elsajátítása
- a szorgalom, a tudás, a munka becsületének kialakítása
- az egyén és közösség tiszteletére nevelés /humánus/
- a kommunikáció elfogadott normáinak kialakítása
- az informatikai alapú tudás közvetítése
- a tanulók megismertetése a nemzeti kultúra és történelem eseményeivel, hagyományaival, hogy táplálódjék bennük a haza és a szülőföld iránti szeretet
- a fogyatékos és ép tanulók együttes nevelése /integráció/ a cigány kultúra alapvető elemeinek megismertetése nem csak a kisebbséghez tartozó gyerekekkel
- az élethosszig tartó tanulásra való felkészítés

Közvetíteni kívánt legfontosabb értékek:

- becsületesség, igazság, jóság, szeretet, humanizmus, magyarságtudat, a másság kölcsönös elfogadása.
- növekvő igénysszint, tudásvágy, érdeklődés, produktivitás (kreativitás, innovációs képesség).
- önismeret, önbizalom, önbecsülés, testi-lelki egészség, felelősség (felelősségtudat, felelősségvállalás), a szépség, az esztétikum iránti fogékonyság, aktivitás (kezdeményező képesség), a helyes, reális önértékelés
- kommunikációs és kooperációs képesség, kulturált viselkedés, udvariasság, segítőkészség, barátság, az önzés leküzdése, tisztelet a szülők, pedagógusok iránt, szociokulturális hátrányok leküzdése
- szorgalom, figyelem, kötelességtudat, kitartás, kudarctűrő képesség

1.1.2 A nevelés - oktatás céljai, feladatai

Célok

Az erkölcsi nevelés célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés célja, hogy a tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés célja, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályait, az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletét.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztésének célja, hogy segítse a tanulók kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődését.

A családi életre nevelés célja, a tanulók erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének, fejlesztése, a harmonikus családi minták közvetítése, felkészítés a családi életre, a családi közösségek megbecsülésére.

A testi és lelki egészségre nevelés célja, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntességre nevelés célja a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása.

Fenntarthatóság, környezettudatosságra nevelés célja, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.

Pályaorientáció célja, a tanulók megismertetése a munka világával, hogy megtalálhassák hivatásukat, kiválaszthassák a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé váljanak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Gazdasági és pénzügyi nevelés célja, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelőségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén.

Médiatudatosságra nevelés célja, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak, értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét, s kritikus szemmel figyeljék.

A tanulás tanításának célja az érdeklődés felkeltése, olyan tudás kialakítása, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.

A NAT által előírt kulcskompetenciák:

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia

1.1.3 A nevelés-oktatás feladatai, eszközei, eljárásai

A tanítás-tanulás átfogó tervezésénél az alaptantervi követelményekből és az iskola pedagógiai programjából eredő célokból kell kiindulnunk.

A tanítás-tanulási folyamat megszervezésekor nem hagyhatjuk figyelmen kívül azokat a belső feltételeket, ösztönző erőket, amelyek a gyermekekben rendkívül bonyolult kölcsönhatásban jelen vannak. Mindenfajta tevékenység kiinduló eleme a motiváció.

A tanuláshoz való viszony kialakítása szempontjából fontos a felfedezés örömeinek a megteremtése. A motívumrendszer kialakításának lehetőségei között pedig első helyen kell említeni a sikerélményt. A siker megerősíti a tanulót abban, hogy jó tanulni, érdemes dolgozni. Ez különösen a "nehezen haladók" esetében fontos. Az ismeretszerzés ma már nem kizárólag az iskolában történik. Ezért az eddigiéknél nagyobb szerepet kell biztosítani, az önálló olvasásnak, a tankönyvön kívül más könyvek, lexikonok használatának, az egyéb ismerethordozók (sajtó, számítógép, videó, internet) által megszerezhető tudásnak, művelődési ház, múzeum, színház stb., s a környezet ismeretközlő hatásainak. Az oktatási módszerekben teljes a pedagógusok szabadsága, önállósága, de nem szabad szem előtt tévesztetni, hogy a tanulói aktív részvételt biztosító módszerek a leghatékonyabbak, ezek vezetnek a legjobb eredményre. Pedagógiai munkánk fontos eleme, hogy visszacsatolást adjon a teljesítményekről. Fontos

tehát, hogy az értékelés, ellenőrzés, legyen rendszeres és folyamatos. Az iskolai nevelő-oktató munka szervezésénél figyelembe veendő, hogy a teljes skálát: a kötelező tanórai, a választható tanórai foglalkozások és a tanórán kívüli foglalkozások együttesen adják.

Ezen stratégiai célok elérésének megfelelően következőképpen alakul oktatási struktúránk:

1-2. osztályban: egész napos iskola, iskolaotthonos oktatás, 3-4. osztályban az egész napos iskola, a napközi otthonos tantárgycsoportos oktatási forma jelenti a személyi, tárgyi és (finanszírozási) feltételeinknek megfelelő oktatási szerkezetet. Ezért nagyon fontos a nyelvi-kommunikációs nevelés, az alapkészségek folyamatos fejlesztése. Minden tantárgy tanításánál nagy figyelmet kell fordítanunk a magyar nyelv helyes használatára.

Az olvasási készség fejlesztésén túl rendkívüli fontosságú az értő olvasás képességének mind magasabb szintű kialakítása, illetve továbbfejlesztése. Ez képezi az alapját a tantárgyi ismeretek megszerzésének, feladatmegoldó képességnek. Fontos feladatunk a matematikai és a természettudományos műveltség megalapozása. Az idegen nyelvi képzésünk célja, hogy a tanulók hétköznapi helyzetekben a nyelvet tudják használni és szerezzék meg a nyelvtudásuk fejlesztéséhez szükséges alapismereteket. Mára a tudás fogalma megváltozott. Ma a tudás nem a lexikális ismeretek sokaságát jelenti, hanem olyan képességek összességét, amely képessé tesz az önálló ismeretszerzésre, ismeretek alkalmazására és lehetővé teszi az „egy életen át” való tanulást. Az iskola új feladata tanulni tanítani.

5-8. osztályban szaktantárgyas rendszerben folyik az oktató-nevelő munka. 8. osztályban a tehetséges, illetve felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való differenciált foglalkozást –amennyiben mód van rá – csoportbontással oldjuk meg.

Az 5-8. évfolyam évfolyamaiban kiemelten foglalkozunk a pályaválasztási feladatokkal.

A végzős hallgatóinknak biztosítjuk a reális továbbtanulás lehetőségét, iskolalátogatást szervezünk. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat ép társaikkal együtt integrált keretek között neveljük. A tanulók egyéni képességeit, az átlagostól eltérő szerkezetű személyiség-struktúrát figyelembe véve, a nevelés-oktatás szakaszait elnyújtva is, lehetőséget és támogatást biztosítunk arra, hogy a kultúrtechnikákat képesek legyenek eszközként használni, valamint analógiákat megértve és alkalmazva képesek legyen alapvető matematikai és természettudományos ismeretek befogadására. Kihhasználva érdeklődésüket a számítógép iránt alapvető szövegszerkesztési ismereteket szerezhetnek, megismerkedhetnek az informatika alapfogalmaival, a számítógép fizikai felépítésével. Idegen nyelv alapjainak megismerésére is lehetőséget biztosítunk.

Az iskolai nevelő - oktatómunka egyik fő célja az általános emberi értékek továbbadása, kulcskompetenciák kialakítása, mert nevelni csak megfelelő értékrend kialakításával lehet.

A tanulók személyiségének fejlesztését az egyéni fejlődési ütemhez igazodva, a fejlődéssel kapcsolatos információkat tovább adva, az átadó-átvevő pedagógusok együttműködésével, konzultációjával biztosítjuk.

A pedagógusok támaszkodnak mindazon tapasztalatokra, információkra, ismeretekre, képességekre, amelyeket a tanulók az iskolán kívül, mindennapi életükben szereznek, segítik a világban való eligazodás képességének fejlesztését. Élménypedagógiai módszereket helyeznek előtérbe pl. múzeumpedagógia. Együttműködnek a bemenetben és a kimenetben érintett intézményekkel: az óvodákkal és a középiskolákkal, ill. a szakmai szolgáltatókkal, szakszolgálatokkal, a társintézményekkel.

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az intézményünk nevelő- és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széles körűen fejlessze.

Pedagógiai programunk rendszerképző eleme a „humanizáció” elve, vagyis a gyermekek számára a nekik megfelelő nevelés-oktatás (személyiségfejlődés) biztosítása, ebben az esélyek közelítése, konstruktív magatartás- és tevékenységformák által, illetve a személyiség ösztönző tényezőinek fejlesztésével.

Pedagógiai rendszerünkben hangsúlyos az egyénre irányuló figyelem, melyet a szeretet, az elfogadás, a felelősségvállalás, a differenciált fejlesztés, az értékkeresés, stb. – és ennek megfelelően a tevékenységi lehetőség gazdagsága jellemez.

A másik póluson a szocializáció, a szociális intelligencia fejlesztése kap prioritást, mint a társadalmi, közösségi lét feltétele.

Nevelőtestületünk különös gondot fordít a különböző tanulói igényekhez és a tanulók eltérő adottságához igazodó tananyagok és oktatási módszerek megválasztására, a differenciált tevékenykedtetésre, tehetséggondozásra, felzárkóztatásra.

Tudatosan tervezzük csökkenteni azoknak a gyerekeknek a számát, akik jelentős lemaradással, kudarcokkal élik meg iskolai éveiket.

A személyiség fejlesztés a tantestület minden tagjának feladata. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből.

Egyén fejlesztésének színtere:

- iskolai közösség
- osztályközösség
- felzárkóztató, tehetséggondozó csoportok közössége

Feladatok

A személyiség komplex fejlesztése: az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztése.

Iskolánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét – megkülönböztetett figyelemmel az SNI tanulókat is - széleskörűen fejlessze.

Az egyéni tanulási útvonal, a differenciált fejlesztés biztosítása.

Fő feladat:

- a tanulás iránti motiváció fejlesztése,
- a tantárgyak közti merev határrendszer csökkentésével a komplex fejlesztés megvalósítása, oktatás és nevelés egységes feladatellátása,
- a tanítási-tanulási folyamatban, alkotó jellegű feladatok biztosítása.
- az átmenet hatékonysága

Pedagógusaink osztályfőnökként, tanítóként, tanárként részt vesznek az átmenet munkacsoportok tevékenységében, segítve a gyermekek, tanulók beilleszkedését, haladási útját, kollégáik szakszerű nevelő-fejlesztő tevékenységét. Az átadásban (szükség szerint) részt vesznek a napközis nevelők, gyermekvédelmi felelős, egyéb fejlesztő szakemberek.

Az intézményünk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

Az intézményünk oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk, törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre, segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat, törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására.

Szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti, nemzetiségi kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

A formálódó gyermeki személyiség alakítására teremt új lehetőséget az erkölctan. Az erkölctan alapvető feladata az erkölcsi nevelés, a gyerekek közösséghez való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a tanulók belső szabályozó erőivé váljanak.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, azzal a szándékkal, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban. A tantárgy tanulása során elemi értékek fokozatosan értékrenddé, folyamatosan formálódó meggyőződéseké állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori életmódot, életfelfogást és életminőséget.

Értékeken alapuló, felelős döntést azonban csak szabadon lehet hozni, aminek előfeltétele az autonómia. Az erkölcsi nevelés kitüntetett célja ezért az önálló és felelős gondolkodás, valamint a tudatos cselekvés kialakulásának elősegítése.

Az iskolai tanulásra jellemzően az erkölctan is számos ismeretet közvetít, tantárgy felépítése azonban nem elsősorban ismeret-, hanem érték- és fejlesztésközpontú. A fejlesztés célja a magatartást meghatározó erkölcsi kategóriák jelentéstartalmának évről évre való gazdagítása, az életkornak megfelelő szinten való megtapasztalása, tudatosítása, illetve szükségszerűen újrendezése.

A pedagógus feladata ebben a tanulási folyamatban, nem az erkölcsi kinyilatkoztatások megfogalmazása, az erkölcsi jóval kapcsolatos ismeretek vagy egyes értékek verbális hangoztatása, hanem elsősorban a figyelem ráirányítása a különböző élethelyzetek morális vonatkozásaira, a kérdés, a gondolkodás és az állásfoglalás bátorítása, a szabad beszélgetések, valamint a nézőpontváltást gyakoroltató szerepjátékok és viták moderálása

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok, célok az egyes szakaszokban

A személyiség ösztönző tényezőinek (szokások, életterv, meggyőződés, jellem) fejlesztése a konstruktív magatartás és tevékenységformák gyakorlása által jelentheti az egész életre ható sajátosságcsoport kialakulását, rögzülését. Ennek alapja a tanulók tevékenysége. A fejlődés az impulzív, a tekintélyi, a szociális szabályozáson át vezet az autonóm vezérlésű szabályozásig, vagyis a konstruktív életvezetésig. Ezt a szabályozó szerepet a nevelési tényezők biztosítják (szülők, pedagógusok, más felnőttek, kortársak, feladatok, interakciók, közvetett és közvetlen hatások).

Pedagógiai rendszerünk a gyermek számára is a fejlődés, a siker lehetőségét kínálja. Tudjuk, hogy az iskolába lépésig kialakult fejlődésbeli különbségek háttérben több ok is előfordulhat (mentális fejlettség eltolódásai, az adottságbeli különbségek, a szociális környezet különbségei, stb.), s ezek a különbségek gyakran kiküszöbölhetetlenek. Vállaljuk azonban a pedagógiai feladatot, hogy az egyes gyermek fejlődési esélyeit közelíteni kell, ami messze nem ugyanazon fejlettségi fokot céloz meg, hanem az egyén adottságaival, képességeivel és egyéb lehetőségeivel megalapozott fejlődést.

Helyi tantervünk lehetővé teszi az egyes gyermek fejlesztésében való gondolkodást is, tehát nem hat a „menetelés” kényszere, nem szükségszerű, hogy az egyéni adottságok negatív diszkriminációt eredményezzenek. Ez a szemlélet a különbségek egyik megnyilvánulásaként számol a

tehetséggondozással is. Ezen a sávon nem az ismeretek mennyiségi többletét hangsúlyozzuk, nem is az elsajátítás tempóját, sokkal inkább az elsajátítás mélységében és a képességfejlesztésben elérhető többletet.

Az intézmény arra törekszik, hogy minden ellenható társadalmi tendencia ellenére megtalálja a megfelelő partnereket, amelyek közreműködnek, és hatékonyan segítik a személyiség fejlesztését. A szülők, a család szerepét a továbbiakban sem lesz képes átvállalni az oktatási rendszer. A hagyományossá vált kapcsolattartási formák hatékonyságának és minőségének emelésére kell törekednünk. Ezért fontos a rendszer működtetésében az osztályfőnök egyénisége, szakmai felkészültsége, hiszen a szülő, ugyanakkor a tanuló is nagyon sok esetben az osztályfőnöktől kapja az elsődleges információkat az iskoláról.

A személyiségfejlesztés teendői az alapfokú oktatás két szakaszában jelentkeznek:

- 1-4. évfolyam alsó tagozat
- 5-8. évfolyam felső tagozat

A gyermekek személyre szabott fejlesztése és az iskolai kudarcok csökkentése érdekében három átmenetet kiemelten támogatunk:

- óvoda-iskola átmenet
- 4-5. évfolyam átmenete
- 8-9. évfolyam átmenete

1-2. évfolyam: Óvja és továbbfejleszti az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Ez a szakasz a kíváncsiságra és az érdeklődésre épít, és fejleszt a felelősségtudatot, a kitartás képességét.

Feladata:

- A gyermekek természetes érdeklődésének és nyitottságának megőrzése, felkeltése, továbbfejlesztése.
- Személyes képességekbe vetett hit és önbizalom megteremtése és megtartása.
- Tantárgyi projektek. Játék- és mozgásigények kielégítése.
- Test és lélek harmonikus fejlesztése: mozgáskultúra, játék.
- Társas kapcsolatok kialakítása, gazdagítása
- A tanuláshoz való pozitív hozzáállás megteremtése.
- Saját környezetük megismerése, megértése.
- Környezetvédelem fontosságának tudatosítása.
- Egészséges életmód értékeinek megismertetése, tudatosítása.
- Koncentrációképesség és akarati tulajdonságok tudatosítása és fejlesztése.
- Minták és lehetőségek közvetítése az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez.
- Érzelemvilág gazdagítása.

3-4. évfolyam: Az iskola segíti az egyéni képességek kibontakozását, törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek eltérő szociokulturális környezetéből, vagy az eltérő ütemű fejlődéséből adódnak.

Feladata:

- A személyes képességekbe vetett hit és önbizalom megőrzése és megerősítése.
- Az önismeret fejlesztése, reális énkép kialakítása.
- Tantárgyi projektek. Játék- és mozgásigények kielégítése.
- Tolerancia fejlesztése.
- A társas kapcsolatok továbbfejlesztése.
- Az önálló tanuláshoz szükséges motiváció megteremtése.

- Az idegen nyelvek tanulása és az elektronikus média használata iránti igény felkeltése.
- Tágabb környezetük megismerése és megértése.
- Egészséges életmód feltételeinek és összetevőinek megismertetése.
- Test és lélek harmonikus fejlesztése: mozgásigény, mozgáskultúra, játék.
- Koncentrációképesség és akarati tulajdonságok fejlesztése .
- Környezetvédelem fontosságának tudatosítása, saját környezetük megismerése, megértése.
- Kooperáció továbbfejlesztése.

*5-6. évfolyam: Az alapfokú nevelés-oktatás e szakasza szervesen folytatja az első két szakasz nevelő-
oktató munkáját. A lehetőségekhez mérten kihasználjuk a tantestület kínálgzó személyi feltételeit, és a
különböző szakkollégiumi végzettséggel rendelkező tanító kollégáink továbbtanítják tanítványaikat.*

Feladata:

- Önismeret, önértékelés, a társak értékelési képességének bővítése.
- Tantárgyi projektek. Játék- és mozgásigények kielégítése.
- A rendszeres testmozgás, a sport iránti igény megerősítése, kielégítés.
- A meglévő szolidaritásérzés, együttműködő- és segítőkészség értékének tudatosítása és fejlesztése.
- Az értelmes tanulás feltételeinek megteremtése az érzékelés útján szerzett tapasztalatok gyűjtésével, rendszerezésével és sokoldalú értelmezésével.
- Az idegen nyelvek és az elektronikus média mindennapi életben történő felhasználásának megismertetése, megértése.
- A kritikai és kreatív olvasás képességeinek fejlesztése.
- Koncentrációképesség és akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Környezettel való konstruktív és harmonikus kapcsolatok kialakítása.
- Az egészséges életmóddal összefüggő pozitív beállítódások, magatartások és szokások megerősítése.
- Drog prevenció, egészségkárosító szokások elkerülése.
- Európai és a nemzeti azonosságtudat erősítése, ápolása.

*7-8. évfolyam: Az iskola ebben a szakaszban a gyermek érdeklődésének, képességének és tehetségének
megfelelően felkészíti a tanulókat a továbbtanulásra.*

Feladata:

- Egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztés.
- Szociális képességek fejlesztése, az érzelmi intelligencia mélyítése és gazdagítása.
- Továbbtanulásra való felkészítés. Tantárgyi projektek.
- Emberi cselekedetek és konfliktusok értelmezése, okaik, következményeik és az emberi értékekkel való összevetésük szempontjából.
- Véleményformálás és a vélemények, érvek kifejtéséhez, értelmezéséhez, megvédéséhez szükséges képességek kialakítása.
- Elvont fogalmi és elemző gondolkodás megalapozása.
- Kritikai gondolkodás megalapozása és fejlesztése.
- A szűkebb és tágabb környezet természeti értékeinek, történelmi és kulturális emlékeinek, hagyományainak feltárására, megóvására történő ösztönzés és nevelés.
- Környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása.
- Az egészséges életmóddal összefüggő pozitív beállítódások, magatartások és szokások megerősítése.
- Drogprevenció, egészségkárosító szokások elkerülése.
- Az idegen nyelvű kommunikáció fejlesztése.
- Más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerése.

- Az információs technológia felhasználása a tanítás-tanulás folyamatában.
- Életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtése az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat és problémamegoldáshoz.

Személyiségfejlesztés a BOLDOGSÁGÓRA program által

Az intézményünk többet szeretne nyújtani tanulóinknak, mint a testi egészség. Azt szeretnénk, hogy életükben minél több szeretetet, barátság és nemes cselekedet legyen. Azt akarjuk, hogy diákjaink lelkesek legyenek a tanulásban, képesek legyenek szembeszállni a kihívásokkal, hogy hálásak legyenek azért, amit tőlünk kaptak, de büszkék legyenek saját eredményeikre. Azt szeretnénk, hogy jövőbe vetett hittel nőjenek fel, igazságérzettel és eszerint cselekedjenek.

A Boldogságóra program Magyarországon a pozitív pszichológia széles körben elfogadott és kísérleti eredményekkel bizonyított tudományág kutatásaira épül, és célja, hogy megerősítse a diákok önbecsülését, és elősegítse a boldogságukat.

A Boldogságóra program célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a tanulók elé, hanem az hogy vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal. Mindezt szigorú empirikus kutatásokkal alátámasztva. Az órák lényege a személyiségfejlesztés, a pozitív életszemléletre való képesség tanítása. A pozitív pszichológia segít a tanulóknak, hogy a lehető legtöbbet hozzák ki magukból. A boldogságórákon az iskolások megismerhetik a boldogságtudomány eredményeit, és olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek boldogságkutatók szerint hozzájárulnak a boldogság szintjük növeléséhez.

Boldogságórák jelentősége: A program szigorú módszertani és kutatási eredmények alapján tíz egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

A boldogságórák témái:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömelek élvezete
8. A megbocsájtás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A program eszköztára sokrétű, az egyéni és a csoportos tanulást változatosan támogatja. Az órák alapja a bátorító, megerősítő pedagógiai attitűd, a foglalkozásokon helyt kap a feszültségoldás, relaxáció, saját tapasztalatok, élmények felidézése éppúgy mint a közös gondolkodás. A boldogságórákon szerepe van a játékos, kreatív feladatoknak, a zenének, rajznak, alkotó tevékenységeknek.

A boldogságórák közösségfejlesztő hatása

Ezek az órák az egész osztályt összetartó csapattá kovácsolják, erősítik a baráti és társas kötelékeket, pozitív hatással vannak szülő- gyerek kapcsolatra.

A boldogságórák előnye:

- fejlesztik a tanulók problémamegoldó képességét
- szélesítik a gyerekek látókörét és gondolkodásmódját
- testi, szellemi és társas erőforrásokat épít
- ellensúlyozza a negatív érzelmeket, óvja a tanulók mentális egészségét
- csökkenti az agressziót az osztályközösségben
- javulnak a tanulók tanulási eredményei

Reméljük, hogy ezzel a programmal sikerül elindítani a most felnövekvő generációt a mindennapi boldogság megtalálásának útján

1.3 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskolában folyó közösségfejlesztés pedagógiai feladatai:

Az egyén szintjén alapvetően két egymással szemben álló gondolkodásmód létezik: az individuális és a kollektív gondolkodásmód. Az iskola egyik fontos feladata, hogy a család mellett az iskolai szinten is megtanulják a gyerekek a kollektív gondolkodásmódot.

A közösségfejlesztésnél kiemelt kompetenciafejlesztési területek:

- Szociális és állampolgári kompetenciák
- Közjó iránti elkötelezettség, konfliktuskezelés, együttműködő magatartás
- Környezet és az emberi közösségek harmonikus viszonyáért felelősségvállalás,
- Anyanyelvi kommunikáció

Saját és közérdek képviseléséhez szükséges szóbeli és írásbeli, nyelvi kifejezőkészség

A kortárs csoportok hatékony működtetése közösségi élményeken keresztül realizálódik, nélkülük szegényes, hangulattalan lenne az iskolai nevelés-oktatás folyamata. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat az alábbi tevékenységhez kapcsolódóan határozzuk meg:

- A tanórai és tanórán kívüli tevékenységgel kapcsolatos közösségfejlesztés, különös tekintettel az osztályfőnökök pedagógiai tevékenységére.
- A tanulók közösségeivel és a diákönkormányzattal kapcsolatos közösségfejlesztő tevékenység, különös tekintettel a diákönkormányzatot segítő tanár pedagógiai tevékenységére.
- A diák sporttal kapcsolatos közösségfejlesztő tevékenység.
- Az ünnepélyekkel, megemlékezésekkel, az iskolai hagyományok ápolásával kapcsolatos közösségfejlesztő tevékenység.

1.3.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

Az iskola kiemelt feladata a szilárd alapkészségek kialakítása. Az anyanyelv tanítása során az 1.-4. osztályban tanítók a tanulók már meglévő nyelvi tudását fejlesztik, tervszerűen alakítják, illetve gazdagítják az olvasást, a szóbeli és írásbeli nyelvhasználatot. A játékok és anyanyelvi órák során az egész napos iskolában nonverbális-kommunikációs játékok, metakommunikációs játékok, életjátékok, drámai játékok, "problémakibeszélő" beszélgetések és szituációs játékok egészítik ki az elsajátítandó tananyagot. Az iskola fő profilját a társadalmi követelményeknek megfelelően az informatika oktatása jelenti, amihez az iskolánk jelenlegi tárgyi és személyi feltételei megfelelő alapot képeznek. Az informatikai ismeret magas szintű birtoklása, mint cél, egyben eszközt is jelent a tanulók önképzéséhez, továbbtanulásához, az önálló ismeretszerzéshez. Ezért már korán elkezdjük az ismerkedést a számítógéppel. Eközben fejlődik a tanulók logikai gondolkodása, kitartása, olvasási készsége és koncentrálóképessége. Ezen stratégiai célok elérésének megfelelő oktatási struktúra az 1.-2. osztályban az egész napos iskola, az iskolaotthonos rendszerű oktatás. Ez a forma lehetőséget nyújt a differenciált foglalkoztatásra, a megszerzett ismeretek elmélyítésére, a gyakorlásra. 3.-4. osztályban a tantárgycsoportos oktatási forma jelenti a személyi, tárgyi feltételeknek megfelelő oktatási szerkezetet. A magyar nyelv műveltségünk feltétele. Ezért nagyon fontos a nyelvi kommunikációs nevelés, az alapkészségek folyamatos fejlesztése. Minden tantárgy tanításánál nagy figyelmet kell fordítanunk a magyar nyelv helyes használatára. Az olvasási készség fejlesztésén túl rendkívüli fontosságú az értő olvasás képességének mind magasabb szintű kialakítása, illetve továbbfejlesztése. Ez képezi alapját a tantárgyi ismeretek megszerzésének, a feladatmegoldó képességnek. Fontos feladatunk a matematikai és a természettudományos műveltség megalapozása. Az általános iskolában minden tanulónak egy idegen nyelvet szükséges elsajátítania. Iskolánkban élő idegen nyelv (angol) tanulására van lehetőség.

5.-8. osztályban szaktantárgyas rendszerben folyik az oktató-nevelő munka. 8. osztályban a tehetséges, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való differenciált foglalkozást – amennyiben mód van rá - csoportbontással oldjuk meg. A tantervekben rögzített művelődési anyag feldolgozása során a tanulók alapvető készségeinek, képességeinek és gondolkodásának folyamatos fejlesztése elsődlegesen a tanítási órákon folyik. Az állandó önművelés igényének, készségének és képességének kialakítása a tanítási órákon túl iskolán kívüli felmenő rendszerű tanulmányi versenyek előkészítő foglalkozásain folyik. Továbbtanuló 8. osztályos tanulóinknak az eredményes felvételi érdekében előkészítő foglalkozásokat tartunk. Az általános iskolai tanulók továbbtanulásának és helyes iskolaválasztásának megkönnyítése érdekében osztályfőnöki órák, és a középiskolák által szervezett nyílt tanítások napok keretében bemutatjuk a választható iskolatípusokat. A tanulók harmonikus testi-lelki fejlődésének megalapozása fontos célunk. A családdal együttműködve kialakítjuk tanulóinkban a legfontosabb egészségmegőrző és betegségmegelőző szokásokat, felkészítjük őket az egészséget károsító dohányzás, alkohol- és kábítószer-fogyasztás veszélyeinek felismerésére. Fejlesztjük a tanulók segítőkész, elfogadó magatartását a beteg, sérült, fogyatékos embertársaik iránt. Ezen célok eléréséhez rendhagyó osztályfőnöki órákat tartunk külső előadó segítségével. A tanulók testi fejlődése érdekében szükség van a megfelelő testmozgás biztosítására, hiszen csak megfelelő fizikai állapotban felelhetnek meg tanulóink a szellemi kihívásoknak. Ezt szolgálja a mindennapi testnevelés bevezetése.

1.3.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

Intézményünk számtalan lehetőséget biztosított tanulóinak a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltésére. A testileg-lelkileg egészséges személyiség kialakulásához elengedhetetlen, hogy a gyermeknek minél több szabadideje legyen. De pedagógiailag fontos, hogy a szabadidőtöltés kapcsolódjon az iskola egész nevelési folyamatához, ezért nélkülözhetetlen, hogy abban a gyermekén kívül a nevelők és a szülők is részt vegyenek. A tanulók, gyermekcsoportok szociális körülményeiből, összetételéből, érdeklődéséből, igényeiből kiindulva (előre megtervezve) az alábbi lehetőségek közül választhatnak diákjaink.

Tanórán kívüli foglalkozás 1-4 osztályban elsősorban az egész napos iskola, az iskolaotthon, a napközi, melynek nemcsak az a célja, hogy a tanulók felügyeletéről gondoskodjon és a házi feladat elkészítéséhez biztosítsa a szükséges időt, hanem az egész délutánt átfogó tevékenységrendszerével alakítson ki szokásokat, legyen az önművelés, a szabadidős foglalkozások színtere. A napközi keretében szervezett kulturális, sport, játék és technika foglalkozások épüljenek be a követelményrendszerébe, illetve használják ki, mélyítsék el a tanórai ismereteket.

Szakkörök - kiscsoportos foglalkozások (pl.: természetbarát, robotika, énekkar, idegen nyelv, hittan, rajz, dráma, tánc).

Múzeumpedagógiai foglalkozások.

Sportolási - testedzési alkalmak.

Rendszeresen igénybe vehető szolgáltatások (könyvtárhasználat, számítógépterem használata, Internetezés), melyek közül a könyvtárhasználat az egyéni és a kiscsoportos beszélgetések révén fejleszti az anyanyelvi kommunikációt, az Internet-használat, az iskolaújság készítése a digitális kompetenciát, valamint olyan önálló kezdeményezések színtere lehet, melyek révén a kezdeményező készség és a vállalkozói kompetencia is fejleszthető.

Rendszeresen igénybe vehető szolgáltatások díjazás ellenében (mozi, kiállítások látogatása)

Erdei iskola, nyári táborozás, úszó tanfolyam igénybe vehető szülői hozzájárulással. Az osztályfőnök feladata, pályázati úton mind nagyobb finanszírozási hányad biztosítása.

1.3.3 A diák-önkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

A Diákönkormányzat a Működési Szabályzatban és éves programtervében határozza meg a közösségfejlesztés feladatait.

A Diákönkormányzat legmagasabb fóruma az Iskolagyűlés.

Az iskolagyűlés döntést hoz a legfontosabb kérdésekben, jóváhagyja és értékeli az éves munkatervét. Megválasztja a DÖK vezetőjét, a patronáló pedagógusokat. Áttekinti a DÖK Működési Szabályzatát, felülvizsgálja a Házirendet, s ha szükséges javasolja a módosítást.. Javaslatot tesz jutalmazásra, elmarasztalásra. Évenként kétszer ülésezik, ősszel és tavasszal. A két iskolagyűlés között a közösség vezetése, munkájának szervezése a DÖK vezetőségének feladata. Vitás kérdésekben döntési jogkörrel rendelkezik.

Ezek tagjai: osztályonként két választott képviselő, a patronáló pedagógusok.

Az iskola és a diákok életének egyes részterületeire a diák-önkormányzati csoportok felügyelnek, irányítják és szervezik. Az önkormányzati csoportok szükség esetén, illetve kéthavonta üléseznek. Munkájukat egy-egy patronáló pedagógus segíti, tagjai önként vállalkozó tanulók. A csoportok száma, felépítése, tagsága változó.

1.3.4 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

A valahova tartozás tudatát, a közösségi eszmék és értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. A hagyomány közösségteremtő és megőrző erő, amely bizonyos állandóságot és folytonosságot teremt az iskola mindennapi életében.

Intézményünk tudatosan ápolja, folyamatosan bővíti hagyományait. A rendszeresen ismétlődő események, a tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik az iskolához való tartozást. Szaktárgyi és osztályfőnöki órák, kirándulások és a diákönkormányzat által szervezett programok keretében a jelképek és hagyományok, az értékek tiszteletére, megbecsülésére és védelmére neveljük tanulóinkat.

Intézményünk pedagógiai tevékenységének szerves részét képezik a nevelőtestület, tanulóközösség és a szülői közösség által létrehozott szervezetek.

Az osztályközösségek hagyományrendszere főleg életkori sajátosságaiknak megfelelően alakul. Minden közösség esetében szem előtt tartva a programok nevelő értékét, közösség formáló erejét. Az osztályok hagyományosan megrendezik az éves tanulmányi kirándulásaikat.

Az osztályok minél nagyobb számban vegyenek részt Erdei Iskolai programon, amely keretében előbb megyénk, fővárosunk, majd országunk közelebbi, távolabbi pontjain lévő kulturális, nemzeti, természeti értékeivel ismerkednek a tanulók. Valamennyi osztály megrendezi a télapó-ünnepséget.

A rendezvények intézményünk egész életét átfogják, a személyiségformálás fontos eszközei. Nyilvánosság előtt zajlanak, ezért ezek az intézményünkről alkotott jó vélemény, a jó hírnevünk letéteményesei. Ezért a tevékenységek szervezetünk nevelő-oktató munkájának szerves részét alkotják.

1.4 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskolai egészségfejlesztés célja, hogy az intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Az iskola által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok iskolában végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét az iskola életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető, mérhető, értékelhető módon igyekszünk megtervezni a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretén belül. Mindez az egészségügyi szolgálat bevonásával készül el.

Az iskolai egészségfejlesztés teljes körű, mely az alábbiak teljesülését jelenti:

- mindegyik fő egészség-kockázati tényezőt befolyásolja,
- az iskola mindennapi életében folyamatosan és rendszeresen jelen van,
- az egészségfejlesztést megvalósító iskola minden tanulója részt vesz benne,
- a teljes tantestület részt vesz benne,
- az iskolán belüli közösségen kívül bevonja a szülőket és az iskola közelében működő, erre alkalmas civilszervezeteket, valamint az iskola társadalmi környezetét is.

1.4.1 Az egészségfejlesztés iskola feladatai

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok különösen:

- az egészséges táplálkozás,
- egészségtudatos életmódra nevelés
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

A fenti célok elérése érdekében, az alábbi elvek megvalósítását tervezzük.

- Lehetőségeinkhez mérten különböző módszerekkel segítsük elő a tanulók és a tantestület tagjainak, az egészségfejlesztését, hogy ez által eredményesebbé váljon a tanulás és tanítás folyamata. / Az egészséges tanár jobban tanít, az egészséges diák, jobban tanul. /
- Alakítsunk ki hatékony együttműködést a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között, hogy az iskola esztétikus, egészséges, egészségmegőrzést szolgáló környezet legyen.
- Az iskola egészséges környezete, egészségnevelése mellett egészségügyi szolgáltatások legyenek biztosítva a tanulók részére.
- Szoros együttműködés a helyi közösség szakembereivel, az egészségmegőrző, valamint az iskolai személyzetet érintő, egészségfejlesztési programok megvalósításánál.
- Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges táplálkozásnak, étkeztetésnek s hozzá az esztétikus környezet megteremtésének.
- Maximális lehetőséget biztosítunk a testedzésnek, a mindennapos testnevelésnek, különböző testmozgásnak / néptánc, túrázás, kerékpározás, gyaloglás, úszásoktatás stb. / a szabadidő hasznos eltöltésének.
- Lehetőségeinkhez mérten törekszünk a lelki egészséget fejlesztő és lelki tanácsadásokat biztosító programoknak./
- Beépítjük az oktatási-nevelési folyamatba, s gyakorlati megvalósítására kerülnek olyan tervek, programok, mely biztosítani fogja, a pedagógusok és a tanulók jó-létét, méltóságának a megőrzését.
- Lehetőségeket teremtünk a sikerélmény, siker elérésére. Elismeréssel illetjük, az erőfeszítést, a jobbító szándékú kezdeményezést, az egyéni előrejutást, képességekhez, adottságokhoz mérten.
- Törekszünk, hogy a diákoknak, az iskola személyzetének, továbbá a helyi közösség tagjainak tevékenységeink által örizzük az egészségét, formáljuk a szemléletét. Ennek érdekében, együttműködünk a helyi vezetőkkel, egészségügyi szakemberekkel, szülői munkaközösséggel.

Igyekszünk megértetni, hogy a közösség, hogyan segítheti, illetve, hogyan hátráltathatja az iskolai egészségfejlesztést és a tanulást.

- Az iskolai közösség egészségnevelő programjaival, tevékenységekörével, pozitívan hasson az egész faluközösségre, ösztönözzön együttműködésre. /oktatás, egészségügy, családsegítő szolgálat, környezetvédelem, kultúra, gazdaság /
- Az egészségnevelés váljon, cselekvésorientált tevékenységgé.
- Módszertani megújulásra való törekvés, a hatékonyabb egészséges életmódra való nevelés érdekében.
- Fő célunknak tekintjük rövid és hosszú távon egy átfogó prevenciós program megvalósítását, alapul vesszük a tanulók egészségállapot felméréseinek (NETFIT) eredményeit.

Fontos, hogy tanítványaink felismerjék az életmód, a környezet a viselkedés és az egészségi állapot közötti összefüggéseket, hogy megértsék: az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szellemi jólét állapota. Tudatosuljon bennük, hogy a mindennapi életvezetés, az életmódbeli szokások fogják döntő mértékben meghatározni a későbbi egészségi állapotokat, életkilátásaikat.

1.5 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Általános iskolás korban, életkori sajátosságoknak megfelelően, különböző tantárgyak tanulása során ismerkedjenek meg az alapvető elsősegély-nyújtási eljárásokkal, valamint a szűrővizsgálatok és védőoltások jelentőségével, illetve ezek betegségek megelőzésében nyújtott szerepével.

Ismerjék meg a különböző vészhelyzeteket, veszélyforrásokat / háztartás, közlekedés, sport, kirándulás /viselkedési módokkal. Tudatosuljon, hogy óvatossággal, sok baleset elkerülhető, de ha mégis bekövetkezik, érezzenek késztetést, a balesetet szenvedett emberek megsegítésére, azok alapszintű ellátására. Ennek a segítségadásnak az ismereteit, módját sajátítsák el alapszinten.

Mi a teendő baleset esetén?

- Közvetlen veszélyhelyzet elhárítása.
- A sérült további állapotromlásának a megakadályozása.
- Fájdalom csökkentése.
- A sérült nyugalmának a biztosítása az orvos, v. mentők megérkezéséig.
- Szakszerű mentőhívás, tartalmilag konkrét segélykérés, telefonszám ismerete.
- Teendők, míg a mentő megérkezik:
  - égési balesetnél, napszúrásnál
  - áramütésnél
  - mérgezésnél
  - vérzéseknél
  - sebek ellátásánál
  - töréseknél, ficamoknál
  - eszméletvesztésnél
  - újraélesztésnél

Az **elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása** tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az ismeretek elsajátítását segítjük szituációs játékokkal, páros és csoportos gyakorlatokkal. Fontos a pszichés élmények, az elsősegélynyújtóra nehezedő stressz helyzetek kezelésének a megtanítása is.

Biztosítjuk a motiváló programokon való részvételt.

A felsoroltakon kívül cél még a felelősségteljes, szabálykövető magatartás kialakítása. Tudatosuljon, ha bárkit balesetér, mindenkinek kötelessége a legjobb tudása szerint segíteni embertársain!

1.6 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai, a munkaközösség-vezetők feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az igazgató által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a neveléssel-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, pl. tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra, tanórán kívüli foglalkozásokra való felkészülés,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése, a tanulók dolgozatainak javítása,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a beilleszkedési, magatartási és tanulási tehetségekkel küzdő tanulók, illetve a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók segítése,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek, dolgozatok összeállítása,
- tanulmányi versenyek összeállítása, lebonyolítása és értékelése,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai szabadidős, kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- aktív részvétel a munkaközösségek munkájában,
- feladatvállalás a nevelőtestület aktuális feladataiban,
- pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken, a továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak, másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel,
- a tanulók felügyelete,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése, iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- pályázatok összeállítása, megvalósítása, pályázatokon való részvétel,
- a település rendezvényein, eseményein való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt az igazgató bízta meg minden tanév augusztusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákvezetőivel, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri az osztály tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről igény esetén tájékoztatja a szülőket. A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Órát látogat az osztályban.

Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

- Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről
- Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról, csoportprofil készítése
- Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve)
- Az osztály diákközösségének vezetői
- Az osztályban működő szülői szervezet vezetői

Az osztályfőnöki órák témái

- a) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin
  - A házirend szabályainak megbeszélése.
  - Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
  - Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
  - Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.
  - Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.
  - Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeret és veszélyhelyzetek megbeszélése.

b) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák

- Egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás, az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre, a személyes higiénia, a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele.
- Elsősegély-nyújtási alapismeretek, teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél, a mentőszolgálat felépítése és működése, a mentők hívásának helyes módja.
- Internetbiztonság-internet veszélyei
- Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről, nevezetes napokról.
- Megemlékezés az iskola névadójáról.
- Osztálykirándulás előkészítése

A munkaközösség-vezetői feladatok

Az intézményben folyó nevelő-oktató munka szakmai színvonalának javítása. Az iskolavezetés segítése az egyes szakterületek munkájának tervezésében, szervezésében, ellenőrzésében és értékelésében. Az iskolai belső továbbképzések szervezése.

- A szakmai munkaközösség-vezető irányítja a munkaközösség tevékenységét, felelős annak szakmai munkájáért, a szaktárgyi oktatás színvonaláért.
- Fejleszti a szaktárgyi oktatás tartalmát, tökéletesíti a módszertani eljárásokat.
- Ismeri a közoktatás fejlesztési programját, a Köznevelési törvényt, az alapfokú nevelés-oktatásra vonatkozó jogszabályokat.
- Szakterületének megfelelően részt vesz az iskola pedagógiai programjának, - a munkaközösséggel együtt - a helyi tantervnek a kidolgozásában.
- Félévkor és a tanév végén értékeli a munkaközösség munkáját, elkészíti a következő tanév munkatervét, ami alapul szolgál az iskolai munkaterv elkészítéséhez.
- Alkotó módon közreműködik az iskolai működési szabályzat létrehozásában, módosításában.
- Javaslatot tesz a szakterületéhez tartozó tantárgyakat illetően a tantárgyfelosztásra, véleményezi a pedagógus álláshelyek pályázati anyagát.
- Módszertani és szaktárgyi értekezletet, bemutató foglalkozásokat szervez.
- Pályázatokat készít, tanulmányi versenyeket szervez.
- Törekszik az egységes követelményrendszer kialakítására, ennek alapján felméri és értékeli a tanulók tudás- és képességszintjét.
- Az intézmény fejlődése érdekében pedagógiai kísérleteket végezhet.
- Javaslatot ad a költségvetésben rendelkezésre álló szakmai előirányzatok felhasználására.
- Önképzése példamutató, segíti munkaközösségi tagjainak a továbbképzést is, ebben igényli a szaktanácsadók segítségét.
- Részt vesz szakmai pályázatokon, ösztönzi és segíti ebben kollégáit is.
- Fokozott figyelemmel segíti a munkaközösségben dolgozó pályakezdő nevelők munkáját.
- Elbírálja és jóváhagyásra javasolja a munkaközösség tagjainak tématervezeteit, foglalkozási terveit, ellenőrzi a követelmények megvalósítását.
- Ellenőrzi és értékeli a munkaközösségi tagok szakmai munkáját, munkafegyelmét, intézkedéseket kezdeményez az igazgatónál, javaslatot tesz a jutalmazásra és kitüntetésre.
- A munkaközösségi munkaterv szerint (Munkaközösségi ellenőrzési terv) ellenőrzi a munkaközösségi tagok munkáját.
- Rendszeresen ellenőrzi a dolgozatok, a házi füzetek, a témazáró feladatlapok vezetését és a javításra vonatkozó intézményi megállapodások betartását.

- Irányítja az iskolai munkatervben rögzített eredményméréseket, összegzi és elemzi a tapasztalatokat, levonja a szükséges következtetéseket, javaslatokat tesz a hiányosságok felszámolására.
- Látogatja a felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozásokat. Tapasztalatairól írásbeli feljegyzést készít, erről tájékoztatja az igazgatót.
- Figyelemmel kíséri a felügyelete alá tartozó szaktárgyak technikai felszereltségét, javaslatot tesz a fejlesztésre.
- Április végén tájékoztatja az igazgatót a tantárgyi követelmények teljesítéséről.
- Tapasztalatai alapján felelősséggel nyújt információkat a döntések előkészítésében az igazgatónak.
- Képviseli a munkaközösség tagjainak az érdekeit az iskolavezetés és a szaktanácsadók előtt, az intézményi döntésekről tájékoztatja a munkaközösség tagjait.
- Tanórai és szakköri munka ellenőrzése.
- Iskolai vezetői ügyelet – megbízás esetén.
- Negyedévenként ellenőrzi a magatartási és a szorgalmi osztályzatokat.
- Figyelemmel kíséri a kialakított jutalmazási és büntetési rendszer érvényesülését.
- Különös figyelemmel értékeli az osztálytanítók által szervezett tanórán kívüli programokat, a demokratikus iskolai közéletre nevelés helyzetét az osztályokban.
- Szoros kapcsolatot tart fenn a diákönkormányzat vezetőjével.
- Összefoglaló elemzést készít a munkaközösség tevékenységéről a nevelőtestület számára, adatokat szolgáltat a munkaterület helyzetéről.

1.7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

Különleges bánásmódot igénylő tanuló

1.7.1 Sajátos nevelési igényű tanuló

A feladat ellátásának módjai:

- ✓ sajátos nevelési igényű tanuló ellátása utazó gyógypedagógiai hálózat igénybe vételével /Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium, EGYMI
- sajátos nevelési igényű tanuló ellátása helyben teljes integrációval, gyógypedagógus irányításával

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő integrált - oktatásuk.

A tanulók kiválasztása: hazánkban a fogyatékoság tényét a tanulási képességet vizsgáló és rehabilitációs bizottságok (SZRB) és az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet ellátó bizottságok (OSZRB) jogosultak megállapítani. A szakértői vélemény kialakítása után a bizottság az intézmény kiválasztására tesz javaslatot, majd a kijelölésére is jogosult. Az iskola csak akkor veheti fel az integrált tanulót, és akkor integrálhatja, ha a szakvélemény végén iskolája kijelölt iskolaként szerepel.

Integráció

Az integráció általánosan azt jelenti, hogy a sérült, akadályozott, azaz sajátos nevelési igényű gyermekek, fiatalok beilleszkednek ép társaik közé. Hangsúlyozni kell azt is, hogy nem mindegyik gyermek alkalmas integrációra. Iskolánk az integráció formái közül a funkcionális integrációt tűzte ki maga elé, hol az együttnevelés az együttfejlesztés minden tanórára és foglalkozásra kiterjed. Az integrációt a 2003/2004-es tanévtől felmenő rendszerben vezettük be.

A sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez - oktatásához gyógypedagógus kell, nem helyettesíthető fejlesztő pedagógussal.

Integrációt támogató rendelkezések, és szükséges feltételek

- Megemelt normatív támogatás.
- Sérülés specifikus végzettségű gyógypedagógus
- Habilitációs rehabilitációs foglalkozások biztosítása a törvényi szabályozásoknak megfelelően. Óraszám 15-50%, sérüléstől függően, melyet gyógypedagógus végez.
- Megismerő funkciók vagy viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek, tanulók nem rehabilitációs fejlesztésben részesülnek, hanem fejlesztő foglalkoztatásban.
- A fejlesztő foglalkozást nem kötelező, hogy gyógypedagógus végezze.
- A gyermeket ellátó intézmény vezetőjének a felelőssége, hogy a gyermek megkapja-e a szakértői véleményben javasolt fejlesztő foglalkozást.
- Felmentések, kedvezmények érvényesítése a gyermek szükségleteinek megfelelően.
- Számonkérés, vizsgáztatás módosítása a gyermek igényeinek figyelembevételével.
- Egyéni továbbhaladás.
- Speciális tanterv.
- Speciális tankönyvek.
- Speciális gyógyászati és technikai eszközök.
- Megfelelő létszám esetén gyógypedagógiai asszisztens alkalmazása.

Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása, sajátos elveinek, tanulást nehezítő körülményeinek figyelembevétele

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását;
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét;
- az SNI-igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő, fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Az integráció során a nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az SNI fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja, fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentése.

Az integráció bevezetését segítő feltételek

Szükséges az integrációt végző osztályokban gyógypedagógus alkalmazása a habilitációs foglalkozások megtartására. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában,

fejlesztésében részt vevő - a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - gyógypedagógiai tanár/terapeuta az együttműködés során

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;

A tanterem: az integráló osztály számára olyan tantermet ajánlatos biztosítani, amelyben többféle kisebb tér kialakítására van lehetőség. Például: kiscsoportos munkához 2 - 6 asztalból álló csoportok, olvasó- és beszélgető sarok párnákkal, szőnyeggel.

Az egyéni tanuláshoz: különálló asztalok, szabad polcok a tanulók által használható segédeszközök, feladatlapok, taneszközök számára. Kisebb terápiás helyiségek kialakítására is szükség van. (pl.: a habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon)

Az osztály létszáma: javaslat, hogy a befogadó osztály létszáma a 20 főt ne haladja meg és legfeljebb 3 sajátos nevelési igényű tanulót vegyenek fel egy-egy osztályba. (az SNI típusától függően)

A tanulás szervezése: az integrált osztályokban elkerülhetetlen a differenciált oktatás, mivel a sajátos nevelési igényű tanulók elé különböző célokat tűzünk ki, az ismereteket különböző mélységben és terjedelemben, a gyermek domináns érzékszervi csatornájára építve tesszük hozzáférhetővé a számukra. Az egyes tanulókhöz kell igazítani a tanulási folyamat szerkezetét, tempóját, eszközeit. Figyelembe kell venni a gyermekek terhelhetőségét, fáradékonyságát. Kooperatív tanulásszervezésével lehet biztosítani, hogy minden tanuló lehetőségeihez mértén hatékonyan részt vegyen a tanulás folyamatában.

A tanulók értékelése: az integráltan oktatott tanulók a többségi iskolában szokásos értékelési rend szerint kapnak minősítést a számukra megfelelő iskolatípus és osztályfok sajátos nevelési igényükre vonatkozó tantárgyak és tantervi követelmények megjelölésével.

Taneszközök, segédeszközök: hasznos, ha az integrált tanulók is - amikor csak lehetséges - ugyanazokkal a taneszközökkel dolgoznak, mint a többiek. Ha szükséges, más, eltérő taneszközt is be kell szerezni, viszont fontos, hogy ezeket ismerje meg a többi tanuló is és alkalmanként ők is használják.

A gyógypedagógus, a terapeuta – esetenként más szakember - véleményének figyelembevételével készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül, és egyéni tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja

1.7.2 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Iskolánk a beilleszkedési és magatartási problémákkal küzdő tanulókkal kiemelte foglalkozik.

Ennek érdekében: szoros kapcsolatot alakít ki az óvodával, a nevelési tanácsadóval, a gyermekjóléti szolgálattal, a családokkal.

A pedagógusoknak mindenképp a család, a szülők meggyőzését, nevelőmunkába történő bevonását kell megoldania. Ennek leghatékonyabb eszköze a rendszeres találkozás, beszélgetés,

kapcsolatteremtés (családlátogatás, szülői értekezlet, fogadóóra, nyílt tanítási nap, nyitott iskolai rendezvények).

A beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő gyermek családjával együtt kell felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat és megfelelő pedagógiai eszközökkel együtt törekedjünk a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására.

Tevékenységi formák:

- egyéni elbeszélgetés; nevelő - tanuló, nevelő - szülő
- differenciált foglalkoztatás
- fejlesztő foglalkozás
- viselkedési normák, tanulási technikák elsajátíttatása
- a napközi otthoni ellátás szorgalmazása, egész napos ellátás
- értékelő eszmegbeszélések
- integrációs felkészítés

Indokolt esetben a szülő beleegyezésével a Pedagógiai Szakszolgálat segítségének igénylése, szolgáltatásuk kérése a gyermek fejlesztésére, nehézségeinek leküzdésére.

A beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel küzdő tanulót – szakértői vélemény alapján – mentességek illetik meg, amelyet az iskolának a tanuló fejlődése érdekében figyelembe kell vennie. /Pl. idegen nyelv, kézségtantárgyak alóli felmentés, szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval, vagy fordítva – történő felváltása.../

Speciális képességfejlesztési területek:

- Tanulási képességek fejlesztése
- Magatartási zavarok kezelése
- Közösségbe való beilleszkedés segítése
- Személyiségfejlesztés
- Dührohamok, agresszió kezelése

A fejlesztő foglalkozások kialakításának szempontjai

- A fejlesztő foglalkozásokat lehet egyénileg vagy csoportosan tartani, de hat főnél semmiképpen sem lehet nagyobb a csoport. Agresszív, impulzív gyerekek esetén a csoport négy főből állhat. Mindez azért fontos, hogy a foglalkozás vezetője a megengedő attitűd mellett is stabilan kézben tarthassa a folyamatot.
- A foglalkozások hangulata legyen játékos, kreatív, s legfeljebb néha gyakorló jellegű. Kerüljük az iskolai helyzeteket. Sokat segít, ha körben helyezkedünk el, ha a csoportvezető nem az asztalfőn foglal helyet, ha a gyerekekkel együtt élvezi a játékokat, sikereket, ötleteket.
- Fontos a rendszeresség a foglalkozások időpontja és helye tekintetében. Jó, ha hetente több alkalomra oszlik el a fejlesztő foglalkozások száma. Lehetőleg ugyanazon a napon, ugyanabban az órában és ugyanott találkozzunk a gyerekekkel.
- Egy-egy foglalkozást 30-45 percre tervezzünk, s ezt igyekezzünk betartani, de ha a gyerekek hamarabb elfáradnak, vagy éppen nagyon jól játszanak, nem szabad mereven ragaszkodni az időhöz.
- Lehetőleg nyugodt, ingerszegény környezetben folyjon a fejlesztés, mivel ezeknek a gyerekeknek könnyen elterelődik a figyelmük. Ezért jó, ha mindig ugyanabban a helyiségben foglalkozunk velük, mert ott fokozatosan megszokják a berendezést, az ablakból nyíló kilátást stb.
- A gyerekeknek legyen állandó helyük, amely általában spontán kialakul, s amelyet a foglalkozás elején elfogadnak. Ez rendet biztosít és segíti a csoportalakulást.

- A foglalkozásoknak legyen egy bevezető és egy lezáró szakasza, ez strukturálja a helyzetet, és egyfajta biztonságot nyújt.
- Minden egyes foglalkozásra készüljünk fel, mindig tudjuk, hogy mit fogunk csinálni, legyen előkészítve minden eszköz, minél kevesebb legyen az üresjárat, mert ilyenkor kerül sor fegyelmezési problémákra.
- Előre megtervezhetjük több foglalkozás menetét, melyet azonban a gyerekek képességeihez, motiváltságuk, csoportszínvonaluk alakulásához alkalmazkodva gyakran módosítani kell.
- Minden foglalkozás után írjuk le minden gyerekről gondolatainkat, érzéseinket, a fontosabb csoporttörténeteket, lehetőleg szabad stílusban, átgondolás nélkül.

1.7.3 *A kiemelten tehetséges gyermek, tanuló*

A magas színvonalat elért képességet vagy képesség-együttest nevezük tehetségnek. Minőségét, fokát részben az emberrel veleszületett adottságok, hajlamok, részben a környezeti hatások együttesének befolyására szerzett tapasztalatok határozzák meg.

Az emberrel veleszületett adottságokból, hajlamokból álló rátermettség tehát a képességek fejlesztésének természetes feltétele, maga a képesség az emberi tevékenység folyamán alakul ki. Valamilyen irányú képessége mindenkinek van, ennek feltárása azonban nem egyszerű, mert mint belső lehetőség rejtett, s csak valamilyen teljesítmény után nyilvánul meg.

Felmérhetetlenül nagy veszteséget jelent, ha az iskola nem adja meg a lehetőséget a fiatalok képességének optimális kibontakoztatására, a tehetségek gondozására.

Sokaknak a tarsolyában van a lehetőség tehetségessé lenni, ha ezekhez segítséget kapnak, s ezzel a segítséggel élni is tudnak.

A mi feladatunk ezen a szinten az, hogy fokozott gondot fordítsunk a tehetségek felismerésére, gondozására. Mert az iskoláztatás kezdeti szakaszában elmaradtakat pótolni majdnem lehetetlen.

Érdeke tehát ez a társadalomnak, a szülőknek, az iskolának.

Ezért elengedhetetlen az összefogás:

- Az anyagi feltételek biztosítása (anyagok, könyvek, kísérleti eszközök, számítógépek stb.)
- A szülők bizalma, igényei, a pedagógus erkölcsi támogatása.
- A pedagógus maga, aki folyamatos munkával igen nagyrészt vállal a feladatokból.
- S természetesen a gyermek, akinek erre igénye van, akarja ezt.

Tájékoztatjuk a szülőket a témában az iskola lehetőségeiről és terveiről. Elméleti és gyakorlati oldalról megközelítve a témát.

Lehetőségek, módszerek:

A tehetséggondozás, képességfejlesztés kitarató, folyamatos, tervezett munkát igényel. Nem lehet kampányszerű, esetleges.

Ezért elengedhetetlen a tanítási órák differenciált tervezése, ahol az adott tanuló – tanulók minőségileg, mennyiségileg megfelelő feladatot kapnak.

Javaslatokkal, konkrét feladatokkal irányítjuk otthoni önálló ismeretszerzésüket.

- Teret adunk az órán, hogy az elkészült anyag elhangozhasson.
- Felhívjuk a figyelmet pályázati lehetőségekre. Segítünk az elkészítésben.
- Önálló ismeretszerzésükhöz, önművelésükhöz könyveket, filmeket ajánlunk.
- Levelezési versenyeket figyelemmel kísérjük, segítjük őket, ha szükséges.
- Folyamatosan irányítjuk egyéni tantárgyi versenyekre való felkészülésüket.

Továbbra is támogatjuk hagyományos versenyek fennmaradását:

- Kölcsey napok versenyei
- másodikosok komplex versenye
- harmadikosok komplex versenye
- sportversenyek

de természetesen részt veszünk a más iskolák által szervezett vetélkedőkön is

- művészeti
- irodalmi, anyanyelvi, helyesírási
- környezet- és természetismereti
- társadalomtudományi
- természettudományi
- komplex versenyek stb.

Az eredményesebb munkát szolgálják:

- tanulmányi kirándulásaink
- úszótanfolyam
- a nyári táborozás
- színház- és mozi látogatás
- múzeumok megismerése stb.

Továbbtanulásra való felkészítés, speciális iskolákba irányítás lehetőségek megismertetése a tanulókkal szintén része a szerteágazó feladatnak. Szakkörök szervezése különböző érdeklődési csoportoknak megfelelően nagyban elősegíti a képességek kibontakoztatását. Az előbbieket által kialakulhat a tanulóban az igény a tudásra, érdeklődés egy-egy téma iránt, munkájuk elismerése, az eredményesség visszaadhatja a tanulást, a tudás rangját.

1.7.4 A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló

Az érintett tanulók integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítésének pedagógiai rendszere

A képességeket kibontakoztató felkészítés a személyiséget fejlesztő pedagógiai munkával és a közösségfejlesztés segítségével járul hozzá a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséhez, a tanuló egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához, tanulási, továbbtanulási esélyeinek növeléséhez.

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszere az iskolák életébe egy speciális szempontot, az együttnevelés szempontját emeli be, mely átstrukturálja a pedagógiai rendszer fogalmának hagyományos kereteit.

Pedagógiai rendszerünk kiindulópontja, hogy a tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írható le, és nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Nevelésünk, oktatásunk igazodik a gyermekhez, és ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek gyermekeink részesei.

Ha integrációs nevelésünk ezt a célt eléri, működőképpé válik. Intézményünk a kialakított struktúrát pedagógiai programunkkal és helyi tantervünknek megfelelő tartalmakkal töltötte meg.

Célunk:

- Az intézmény tartósan képes legyen a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, és együttnevelésére.
- Multikulturális tartalmak épüljenek be a helyi tantervbe.
- Az intézmény alakítson ki párbeszédet minden szülővel.
- Az intézményben jöjjön létre tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Ezek eredményeként:

- Nőjön az évfolyamvesztés nélkül tovább haladó hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Csökkenjen az intézményben a tankötelezettségi kor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.
- Nőjön az érettségit adó intézményekben tovább tanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Az intézményben az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javuljanak.

Elvárások a hatékony együtt-neveléssel szemben – intézményeredményességi célok

Elvárás	Jelenlegi eredmények	Mérési forma	Kitűzött cél
A hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási-nevelési intézményekben megfelel a jogszabályban előírtaknak.	A hátrányos helyzetű tanulók aránya magas.	Statisztikai vizsgálat.	A hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási-nevelési intézményekben megfelel a jogszabályban előírtaknak.
Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, együttnevelésére.	Az intézmény képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására.	Dokumentum ellenőrzés.	Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, együttnevelésére.
Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.	Multikulturális tartalmak folyamatosan beépülnek a helyi tantervbe.	Dokumentum ellenőrzés.	Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.
Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.	Az intézmény párbeszédet folytat a szülők egy részével.	Elégedettségi mérés.	Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.	Kialakítás alatt áll az egységes értékelési rendszer.	Dokumentum ellenőrzés.	Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Nő az évfolyamvesztés nélkül tovább haladó hátrányos helyzetű tanulók száma.	Sok tanuló évfolyamot veszít	Statisztikai vizsgálat.	Nő az évfolyamvesztés nélkül tovább haladó hátrányos helyzetű tanulók száma.
Csökken az intézményrendszerben a tankötelezettségikor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.	Tanulóink egy része a tankötelezettségi kor előtt kikerül az intézményből.	Statisztikai vizsgálat.	Csökken az intézményrendszerben a tankötelezettségikor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.
Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.	A tanulók kisebbsik hányada folytatja tanulmányait érettségit adó középiskolába.	Statisztikai vizsgálat.	Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.

Elvárások a hatékony együtt-neveléssel szemben – intézményeredményességi célok 2.

Elvárás	Jelenlegi eredmények	Mérési forma	Kitűzött cél
Az intézményben az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javulnak.	Az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlagot nem minden esetben érik el.	Kompetenciamérés.	Az intézményben az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlagot meghaladó mértékben javulnak.
A hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási-nevelési intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak.	A hátrányos helyzetű tanulók aránya magas.	Statisztikai vizsgálat.	A hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási-nevelési intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak.

1.7.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a szociális hátrányok enyhítéséért iskolánk eddig is sokat tett. A napközis, szakköri, rendhagyó foglalkozások szervezésével például nemcsak a köznevelési feladatainak megvalósításában vettek részt nevelőink, hanem szociális funkciót is teljesítettek.

A Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködve elkészítették a szociális hátrányokkal küzdő fiatalok feltérképezését. Ezáltal komplex figyelőrendszer alapjait teremtették meg, hogy szükség esetén minél hatékonyabban segíthessék a rászoruló fiatalokat.

A hátrányok enyhítésére az alábbi tevékenységi formákat alkalmaztuk, illetve kívánjuk alkalmazni:

- motiválás arra, hogy a gyermek egész napos iskolai, iskolaotthonos, napközis ellátásban részesüljön
- felzárkóztató, ill. tehetséggondozó programok szervezése
- szülői értekezleteken, családlátogatásokon, fogadóórákon felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről

- pályaorientációs tevékenységen keresztül olyan szilárd műveltségi alap megteremtése, melynek birtokában a tanulók képessé válnak a magasabb rendű összefüggések megismerésére, a megértésére, a teljes életüket átszövő folyamatos önképzésre, szakképzésre, a kompetenciák rugalmas gyakorlati megvalósítására
- pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon, amelyek lehetőséget teremthetnek a hátrányos helyzetű tanulók nyári foglalkoztatására, táboroztatására, illetve szociális gondjaik enyhítésére.

1.7.6 *A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program*

Az indulási hátrányok csökkentése, az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a pedagógus alapvető feladata a rábizott tanulók tanítása, nevelése. E mellett a ma pedagógusának képesnek kell lennie arra, hogy figyelembe vegye a tanulók egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét, fogyatékosságát.

Mindezzel segítse a tanuló képességének és tehetségének kibontakoztatását, bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő pl.: tanulási-magatartási zavar esetén, a tanuló megsegítését, felzárkóztatását. Illetve tájékozottnak kell lennie a pedagógusnak, minden többlétszolgáltatást illetően, amire a problémás gyerekeknek szüksége van, valamint azt a lakóhelyi környezetben hol tudja elérni.

Mivel a tanulási-, magatartási problémák tünetei három területre, illetve eredetre összpontosulnak:

- organikus
- pszichikus
- környezeti ártalmak,

ezért az iskolán belül és kívül kell keresni a megoldást.

Az organikus és pszichikus eredetű tanulási-, magatartási nehézségek esetén a megoldás az iskolaorvos, illetve Pedagógiai Szakszolgálat segítségének igénybevétele a tanulót megillető mentességek és kedvezmények igénybevétele miatt.

A környezeti ártalmak esetén az iskolán belül kell a megoldást keresnünk.

A tanulást akadályozó tünetcsoport együtt is jelentkezhet, akkor a tanulónál tanulási zavart észleltünk. Tanulási zavarnak tekinthetjük azt az intelligencia szint alapján elvárhatónál lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt, amely gyakran neurológiai deficit, funkciózavar talaján jön létre sajátos kognitív tünet együttesel. Ezek a részképesség-zavarok alapvetően nehezítik az iskolai tanulást: az olvasás, írás és/vagy a matematika elsajátítását.

A teljesítménykudarcok gyakran másodlagos neurotizációhoz vezetnek, amely:

- az emocionális élet furcsaságaiban
- beilleszkedési, illetve
- szociális kapcsolat felvétel zavaraiiban nyilvánulnak meg.
- A tanulási zavar jelei a legkoraibb időszakban alakulnak ki, ezért a prevenciónak óriási jelentősége, szerepe van.

Feladataink:

- a Pedagógiai Szakszolgálat segítségének kérése, a tanulási zavar és a hozzátársuló viselkedészavar pontos diagnosztizálására, a zavart területek feltérképezésére, az állapot feltárására, amely alapján egyéni fejlesztési tervet kell készítenünk a tanuló megsegítésére.
- A tanulási zavar korai felismerése, a sikeres fejlesztés alapja, ezért nagy felelősséget, odafigyelést igényel főleg az 1-2. osztályban tanító pedagógusoktól.
- A mindennapi gyakorlatban a környezeti tünetek okozzák a leggyakoribb tanulási nehézséget: *korai beiskolázás miatti zavar esetén* – ha a természetes biológiai, fiziológiai érzési folyamatokra nem voltak kellően tekintettel – feladataink:

- differenciált, az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulásszervezés,

- fejlesztő – felzárkóztató foglalkozás tanórán és tanórán kívül,
- integrációs felkészítés tanórán kívül,
- napközi otthonban a tanulási technikák mélyítése,
- pályázatok figyelése, támogatások szerzése, elnyerése érdekében.

betegség, környezetváltozás gyakran vezet lemaradáshoz, tanulási, beilleszkedési nehézségekhez. A megsegítés leghatékonyabb módja az egyéni bánásmód alkalmazása:

- beszélgetés
- családlátogatás
- differenciált foglalkoztatás

átmenetek segítése: a gyermekek életük során több alkalommal kerülnek új környezetbe. Ilyen változást jelent az óvodából az iskolába, 4-5. évfolyamba nevelési szakaszba, illetve az általános iskolából a középiskolába történő átmenet. A megváltozott körülményekhez sok tanuló csak nehezen tud alkalmazkodni, a fejlődésükben megtorpanás, zavar fordulhat elő. Fontos pedagógiai feladatunk, hogy a változásokra felkészítsük, az átmenetet pedig megkönnyítsük a fiatalok számára.

Ennek érdekében a már eddigi jó kapcsolatot tovább erősítjük az óvodával:

- kölcsönös bemutatkozó órákat (tapasztalatcserét, konzultációt) tartunk,
- az iskolába jövő gyermekek számára nyílt napokat szervezünk,
- a leendő tanító néni több óvodai foglalkozáson vesz részt,
- átadólapon történik a gyermekek átadása.

Az átmenet biztosításáért:

- rendszeressé kell tennünk a konzultációt, hospitálást a 4-5. osztályban tanító osztályfőnökök, tanítók és szaktanárok között (munkaközösségi alsós - osztályfőnöki keretben),
- egyeztetni kell a tananyag- és követelményrendszert,
- a tantárgyfelosztásnál megengedhető, hogy egy-két tantárgyat (pl. készsége tárgyak) szaktanár tanítsa a 4. osztályban,
- ki kell használni a kölcsönös óralátogatások és a közös programok szervezéséből adódó pozitív lehetőségeket (pl. 4-5. osztály közös kirándulás, egymás közötti versenyek, játékok).

A sikeres pályaválasztás, továbbtanulás érdekében:

- a 7-8. osztályosok számára az érdeklődési körüknek megfelelő fakultációs és felzárkóztató programokat szervezünk (angol, matematika, középiskolai előkészítő stb.),
- a környék középfokú intézményeit meglátogatjuk,
- pályaaorientációs napot tartunk
- a továbbtanulási lehetőségekről folyamatosan tájékoztatjuk a tanulókat és a szülőket

1.7.7 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

„Az a mód, ahogyan egy társadalom a gyerekeket kezeli, nemcsak törődésének és együttműködésének fokát jelzi, hanem jól tükrözi az adott társadalom igazságérzetét, jövő iránti elkötelezettségét, valamint azt is, mennyire fontos számára ez eljövendő generációk emberi feltételeinek javítása.”

/Javier Peres de Cuellar/
ENSZ főtitkár

A gyermekvédelem tágabb értelemben minden gyermekre és ifjúra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tennivalók összessége, amelyek a gyermekek és fiatalok gondozását, ellátását, eltartatását, nevelését, érdekvédelmét hivatott biztosítani.

A gyermekvédelem tehát egy rendkívül sokrétű, összetett komplex tevékenység.

Szűkebb értelemben a nehéz élethelyzetbe kerülő és/vagy különböző fejlődési, nevelési, magatartási problémákkal küzdő gyermekeknek szakemberek által nyújtott speciális gondozása, segítése.

Az iskolai gyermekvédelem alanyai

1. *Hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok*, akiknek alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális, kulturális téren. *Kialakulásához vezető tényezők*: alacsony jövedelmi, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje. *Következménye* lehet a tanuló esélyegyenlőtlensége. *Segítséget jelent* rövidebb, hosszabb ideig tartó támogatásuk, anyagi segélyezésük, lehetőség szerinti társadalmi integrációjuk. Amennyiben a szükséges hátrányok halmozódnak és a család nem tud kiemelkedni helyzetéből, a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik, ami gyakran veszélyeztetettséghez vezet.
2. *Veszélyeztetett gyermekek és fiatalok*, akik testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja. *Kialakulásához vezető tényezők*: a családjára, szűkebb társadalmi környezetére jellemző elhanyagoló nevelés, gondozás, valamint a családban a devianciák halmozott előfordulása (alkohol, drog, brutalitás, bűncselekmény). *Következménye* lehet a gyermeknél is megjelenő deviáns magatartási formák kialakulása, negatív társadalmi csoportokhoz való csatlakozás, alkoholizálás, kábítószer-élvezet. *Segíteni* tartós, szakemberek által nyújtott támogatással lehet, hogy életésélyeik, fejlődési lehetőségeik javuljanak.
3. *Beteg gyermekek és fiatalok*, akik valamilyen fejlődési rendellenesség vagy speciális egészségkárosodásuk miatt szorulnak - általában hosszantartó - segítségre. Ilyenek például az epilepsziás, szívbeteg, cukorbeteg, asztmás, liszt érzékeny gyermekek. Kiemelt gondoskodást és állandó odafigyelést igényelnek!
4. *Fogyatékos gyermekek és fiatalok*, akik valamilyen betegség, szervi vagy funkcionális károsodás miatt igényelnek tartós támogatást. Ide soroljuk az értelmi fogyatékosokat (debilis, imbecillis), és érzékszervi fogyatékosokat (süketek, vakok), a mozgássérült és beszédhibás gyermekeket.
5. *Nehezen nevelhető gyermekek és fiatalok*, akiknek értelmi fejlettsége nem tér el korosztálya átlagától, de valamilyen enyhébb fokú biológiai károsodás és/vagy kisebb pszichés sérülések miatt tanulási, magatartási zavarokat mutatnak. Általában átmeneti jellegű segítséget igényelnek, mert a szülőkkel való együttműködés és a mentálhigiénés támogatásuk az esetek többségében eredményhez vezet.
6. *Szociálisan inadaptált gyermekek és fiatalok*, akiknek értelmi fejlettsége nem tér el a korosztálya átlagától, de a felnőttekhez való viszonyában és/vagy a kortársakhoz való viszonyában zavar van. Olyan viselkedési rendellenesség, amely a társas viszonyok zavarára épül. *Kialakulásához vezető tényezők*:
  - környezeti tényezők pl. helytelen nevelési eljárások, helytelen bánásmód, a család rendszertelen élete, válás, iskolai ártalmak,
  - organikus, idegrendszeri tényezők pl. az agykéreg funkcionális éretlensége, hosszabb ideig tartó maga láz, agyvelőgyulladás,
  - erkölcsi normák nem megfelelő elfogadása, aminek hátterében érzelmi sérülés, elhanyagolás húzódik meg (előfordul lopás, iskolakerülés, hazudozás), ezeknek motívuma gyakran éppen az, hogy szociális kapcsolatait rendezze.*Segítésük* nagy pedagógiai tapintatot igényel. Feszültségük oldása, önértékelésük javítása tevékenykedtetésük a pozitív tulajdonságaikra építve jó eredményhez vezethet.
7. *Deviáns viselkedésű gyermek és fiatal*, aki a társadalmi együttélés szabályaitól, normáitól eltér, tehát egy szabály nélküli magatartás, amely antiszociális magatartásformákban jelenik meg. *Kialakulásához vezető tényezők*: súlyosan veszélyeztető családi környezet, a családban élő deviáns szülő vagy más felnőtt, a család súlyos működési zavara, a szocializációs folyamatban domináló

mintakövetés, összefügg a bűnözővé, alkoholistává, neurotikussá válással. *Segítésük* a családból történő kiemelkedéssel, állami gondozásba vétellel, súlyosabb esetekben javító intézeti beutalással, ahol pszichés, mentálhigiénés gondozásban részesítik reszocializációs céllal.

8. *A FI-MO-TA tünetcsoport (Készült: László Zsuzsa klinikai szakpszichológus anyaga alapján)* A Figyelemzavar (FI), Motoros nyugtalanság (MO), Tanulászavar (TA) tünetcsoport (Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) - FDM-III-R. 1980) a gyerekek kb. 5 %-át érinti, vagyis minden osztályban valószínűleg van egy-két ilyen gyerek. Az iskola ismeretközvetítő funkciója mindinkább differenciálódik. Megsokszorozódott a nevelési anyag /átadandó ismeret/, az oktatási reformok új pedagógiai szemléletet és gyakorlatot követelnek meg, miközben egyre szélesebbre tárgul az iskola szocializációs feladatköre. Arányaiban és minőségében is megváltozott a család hagyományos nevelő funkciója. A gyengülő szülőmodell szerep a személyiség kialakulásának folyamatában kedvezőtlen hatásokat, hiányokat teremtett. A megélhetési gondokkal küzdő család nem tudja föl vállalni a gyermek szükségleteit, megszűnőben van az együttgondolkodás, felerősödtek a konfliktusok. Az iskola személyiségformálásának váratlanul új szinterei születtek. A szülők megváltozott életmódja, a munkaviszony-szükséglet következtében a család és az iskola egymással való kapcsolata fellazult. Új nevelési problémák jelentek meg a személyiség- és magatartászavar. A szülő és gyermek viszony módosulása maga után vonta a nevelő-gyermek viszony átalakulását, csökkentek a nevelői tekintély hatékony erői, módosult a nevelő mintaadó funkciója. A humanisztikus értékekkel szemben felerősödtek a gyermeket érő külső /iskolán kívüli/ hatások. Az iskola kényszerűen kell, hogy észlelje a társadalmi élet patológikus tüneteit, olyan társadalmi elvárások közepette, melyek megkívánnák, hogy az iskola ne csupán személyiségépítő, hanem korrekciós műhely is legyen. Nyilvánvaló, hogy ezeknek a feladatoknak sem az iskola, sem a pedagógusok nem képesek eleget tenni.

Mit tehetünk, és mit teszünk?

1. Gyermek- és ifjúságvédő felelőst választunk.
2. A DÖK támogatja a hátrányos helyzetű tanulókat.
3. Együttműködünk a település szociális feladatot ellátó szakembereivel.

Megelőző gyermekvédelem

A megelőző gyermekvédelem egyik első legfontosabb jelző intézménye az iskola.

A gyermekek gyermekkoruk jelentős részét az iskolában töltik.

A hangulatokban, viselkedésben, teljesítőképességben, magatartásban bekövetkező változásokat a pedagógusoknak észre kell vennie, illetve keresnie kell a tünet mögött meghúzódó okokat.

Ha ez elmarad, akkor a tünetek súlyosbodnak és megjelennek, mint:

- teljesítményzavar
- viselkedészavar
- kapcsolatzavar.

Az iskolai gyermekvédelmi felelős legfontosabb feladat, hogy pedagógus társai segítségével észlelje, megelőzze, elhárítsa és enyhítse a gyermek egészséges testi és személyiség fejlődését gátló tényezőket. Mindezek következtében a gyermekvédelmi munka kiindulópontja a felderítés, az okok kezelése.

A felderítés alapfeltétele, hogy a pedagógus ismerje:

- a gyermek személyiségét
- a családi háttérrel
- a baráti és kortársi kapcsolatokat.

A gyermekvédelmi munka következő szakasza a jelzés, mely lényeges, hogy időben kerüljön a megfelelő segítő szervhez.

a) A megoldást segítő személyek, intézmények:

Iskolán belül

osztályfőnök
igazgató

gyermekvédelmi felelős
szülői munkaközösség

Iskolán kívül

Gyermekjóléti Szolgálat
Gyámhivatal
Nevelési Tanácsadó
Családsegítő Központ (vagy
Szolgálat)

Eü. Intézmények (gyermekideggondozó,
gyermek pszichiáter, drogambulancia)
Rendőrség
Civil szervezetek

b) Alkalmazott megoldási lehetőségek, módok:

- Fejlesztő csoportok létrehozása.
- Többszöri családlátogatás, nevelési segítség, illetve tanácsadás, a szülők figyelmeztetése, ellenőrzése.
- A gyermek irányítása Nevelési Tanácsadóba.
- Javaslat a szülőknek a Családsegítő Központok szolgáltatásainak igénybevételére (pl. családterápia).
- Javaslat a gyermek gyermek-ideggondozói, gyermekpszichiátriai vizsgálatára.
- Segélykérelem kezdeményezése, illetve a kérelem véleményezése az illetékes gyámhatóságtól.
- Javaslat a gyermekvédelembe vételére (települési önkormányzat jegyzője felé).
- Kezdeményezés a gyermek gyermekvédelmi gondoskodásba vételére (gyámhivatal felé).
- Súlyos esetben rendőrségi feljelentés (a gyermek súlyos veszélyeztetése, bántalmazás gyanúja esetén).

1.8 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

Az iskolában a tanulók a következő tanulói közösségek munkájában vehetnek részt:

- ❖ diákönkormányzat,
- ❖ osztály,- és napközis csoport,
- ❖ sportkör,
- ❖ diákkör.

Diákkört a tanulók saját maguk is, legalább 6 fővel, érdeklődési körüknek megfelelően alakíthatnak. Diákkör létrehozásáról az iskola igazgatóját haladéktalanul értesíteni kell. Az iskola igazgatója megteremti a szükséges feltételeket a diákkör működéséhez.

Az iskolában a tanulók nagyobb közösségének a képviselőit a diákönkormányzat jogosult. Amennyiben több diákönkormányzat tevékenykedik az iskolában, a nevelési-oktatási intézmény egészét érintő ügyekben az járhat el, amelyik megválasztásában a legtöbb tanuló vett részt, feltéve, hogy ily módon a tanulók több mint 50%-ának képviselője biztosított. Ilyen diákönkormányzat hiányában az iskolában működő diákönkormányzatok közös szervezetet hozhatnak létre, vagy megbízhatják valamelyik diákönkormányzatot.

<p><i>A diákönkormányzat dönt – a nevelőtestület véleményének kikérésével</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ saját működéséről, ▪ a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, ▪ hatáskörei gyakorlásáról, ▪ egy tanítás nélküli munkanap programjáról, ▪ az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, valamint ▪ az iskolaújság szerkesztősége tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.
<p><i>A diákönkormányzat véleményt nyilvánít</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.
<p><i>A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt, ▪ a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt, ▪ az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor, ▪ a házirend elfogadása előtt, ▪ a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál, ▪ a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához, ▪ a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez, ▪ az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához, ▪ az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához, ▪ a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához, ▪ az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben, ▪ a fakultatív hit- és vallásoktatás idejének, helyének meghatározásakor, ▪ a választható tantárgyokról szóló tájékoztató elfogadása előtt, iskolaszék hiányában ▪ az első tanítási óra reggel nyolc óra előtti megkezdéséhez, ▪ tanulói fegyelmi eljárás esetén, ▪ iskolai tankönyvrendelésnél, ▪ az intézményi munkaterv tanulókat érintő részénél.
<p><i>A diákönkormányzat egyetértési jogot gyakorol</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ az intézményben üzemelő élelmiszer-árúsító üzlet nyitvatartási rendjének és az áruautomata működtetési időszakának meghatározásában.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meghívjuk, és az előterjesztést, valamint a meghívót a tárgyalás határnapját legalább tizenöt nappal megelőzően megküldjük a diákönkormányzat részére.

A Diákközgyűlést a diákönkormányzat-vezető kezdeményezi a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint. A diákközgyűlésen a diákönkormányzat beszámol az elvégzett feladatokról, a diákközgyűlés megvitatja és elfogadja az éves programot, évente DÖK elnököt választ.

1.9 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

A tanulót az iskola életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat működését segítő pedagógus és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója évente kétszer a diákönkormányzat ülésén;
- a diákönkormányzat segítő nevelő havonta egyszer a diákönkormányzat ülésén és a faliújságon keresztül;
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A pedagógusok a tanulók és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról szóban és írásban folyamatosan tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskolavezetőjével, a nevelőkkel.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról:

- az iskola igazgatója félévente legalább egyszer;
- az osztályfőnökök az osztályok szülői értekezletein folyamatosan tájékoztatják.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére a következő fórum szolgálnak:

a) A szülői szervezet:

<i>A szülői szervezet dönt</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ saját működési rendjéről, munkatervének elfogadásáról, ▪ tisztségviselőinek megválasztásáról, ▪ arról, hogy ki lássa el a szülők képviselőit.
<i>A szülői szervezet véleményt nyilvánít</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ az intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben.
<i>A szülői szervezet véleményét ki kell kérni</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a fakultatív hit- és vallásoktatás idejének, helyének meghatározásakor, iskolaszék hiányában, ▪ az SZMSZ elfogadásakor iskolaszék hiányában, ▪ az első tanítási óra reggel nyolc óra előtti megkezdéséhez, iskolaszék hiányában, ▪ köznevelési intézmény vezetőjének megbízása, megbízás visszavonása előtt, ▪ iskolai tankönyvrendelésnél iskolaszék hiányában, ▪ intézményi munkaterv elfogadásakor.

A szülő kérheti:

- az iskolai programokban való részvétel lehetőségét
- az szakkörök indítását, megválasztását
- az ifjúságvédelem segítségét
- az iskolapszichológus és a logopédus segítségét

- az egész napos iskolai, iskolaotthoni napközi otthoni ellátást
- a nem kötelező, tanórán kívüli foglalkozások szervezését

A szülő tevékenykedhet:

- az iskolához kapcsolódó alapítványok támogatásában
- az iskola eszközparkjának gazdagításában
- az iskola esztétikai arculatának átalakításában
- a turisztikai feltételek javításában, tárgyi, környezeti feltételeinek javításában

- válaszol kérdőíveinkre

Formái: szellemi és társadalmi munka

A szülővel való kapcsolat formái:

- Szóbeli
- Írásbeli (online is)
- Közös rendezvények

A szülők szóbeli tájékoztatásának formái:

- Évente legalább 1 alkalommal valamennyi évfolyam részére közös szülői értekezletet tartunk, ahol az általános, vagy nagyobb korosztályokat érintő kérdésekről adunk tájékoztatást, és kérünk véleményt.
- A közös szülői értekezletek után az osztályok részére tartunk szülői értekezletet (a tanév elején, illetve a félévet követően), ahol az osztály speciális problémái képezik a tanácskozás alapját.
- Az osztályok életében jelentkező rendkívüli események előkészítésére rendkívüli értekezletet tartunk. Pl.: pályaválasztási szülői értekezlet.
- Az iskolánkba belépő, illetve az 5. évfolyamba lépő tanulók szüleinek tájékoztatása és véleményének kérése írásban a kötelező és a választható órák felhasználásáról a törvény által meghatározott időben.
- Fogadóóra. Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, ezen keresztül a tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal, havonta egy alkalommal.
- Családlátogatás. A családlátogatás elsődleges céljaként a tanulói otthoni körülményeinek megismerését tekintjük.
- A kapcsolattartás alkalmazható formájának tekinthetjük a szülő meghívását adott kérdés megbeszélésére.
- Spontán találkozások.
- Rendkívüli esetek bekövetkezésekor (baleset, betegség) telefonon történő tájékoztatás.
- A szülők pedagógiai ismereteinek, kultúrájának erősítése céljából évente igény szerint, meghívott vagy helyi előadókkal ismeretterjesztő előadást tartunk. Témájukat éves terveinkben határozzuk meg.
- A fentiek mellett a szülő a bármikor felkeresheti a pedagógust, az iskolavezetést a gyermekével kapcsolatos bármilyen ügyben.

A szülők írásbeli kapcsolattartásának formái:

Feladata: a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival, magatartásával, szorgalmával összefüggő eseményekről, a különféle iskolai vagy osztályszintű programokról.

- Tájékoztató füzet,
- Online formában történő tájékoztatás (elektronikus tájékoztató rendszer, e-mail)
- Hivatalos levél

- Tanszer- és taneszköz-jegyzéket bocsátunk a szülők rendelkezésére legkésőbb az előző tanév befejezésekor.

Rendezvények:

- Tanévnitó
- Nyílt nap a Zsákai Kölcsey Ferenc Általános Iskolában rendezvény keretében bepillanthatnak a szülők az iskolában folyó nevelő-oktató munkába. Meglátogathatják a tanórákat, a napközis foglalkozást, a szakköröket. Elsődleges célunk, hogy a szülő munka közben lássa gyermekét, közvetlen tapasztalatot szerezzen az iskolai munkáról.
- Egészségnevelési hónap keretében családi vetélkedőt szervezünk.
- Decemberben nyílt karácsonyi ünnepséget tartunk.
- A szülői munkaközösség farsangot szervez a tanulók számára.
- Lehetőséget adunk a szülőknek, hogy részt vegyenek az iskola által szervezett versenyeken a Kölcsey napok keretében:
  - szavalóverseny,
  - tanulmányi verseny,
  - sportversenyek,
  - egyéb versenyek, vetélkedők stb.
- Az iskolai szintű megemlékezéseink nyíltak.
- A szülői munkaközösség programot szervez a tanulóknak gyermeknapra.
- Ballagás.
- Tanévváró

A tanulók és a pedagógusok kapcsolattartásának formái:

- Tanóra
- Napközis foglalkozások
- Délutáni foglalkozások: – sportkörök
– szakkörök
- Osztályfőnöki óra
- Online tájékoztatás (szükség esetén)
- Diákönkormányzat:
  - csoportpatronáló nevelőn át
  - választott vezetők keresztül
  - iskolagyűlés
- Osztálykirándulás
- Táborozás
- Tanulmányi és sportversenyek

1.10 A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok

A fogyasztóvédelmi oktatás célja

“A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.”(NAT)

A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása, elterjesztése és a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése jelenti.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése.

Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban.

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat.

A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátítani, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a gyermekkorban elkezdett fejlesztés döntő hatású. Amíg a kisiskolás korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig a kamasz korban már megjelenik a jogérzék, kellő fejlesztés esetén a jogismeret, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

Az iskolai programokban a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására kell a hangsúlyt fektetni. A fenntartható fogyasztás nem annyira tudományos vagy technikai kérdés, hanem inkább az értékek választásával, a tudatos beállítódással kapcsolatos viszony.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a **piac**, a **marketing** és a **reklám** szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a **minőség** és a **biztonság** szerepét a fogyasztás során, valamint a **gazdaságosságot** és a **takarékosságot**.

Fogalmi tisztázások

Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás: Olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.

Ökológiai fogyasztóvédelem: Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profitlelű volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiaileg tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.

Környezettudatos fogyasztás: kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.

Fenntartható fogyasztás: A szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon történő felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás szinterei az oktatásban

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak.

Technika: – áruismeret, a gyártás és a termékminőség összefüggései

Matematika: – banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások

Fizika: – mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák);

Földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások;

Magyar: reklámszöveg, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái

Biológia: – génmódosított élelmiszerek (GMO), amíg egy élelmiszer a boltba kerül, táplálkozás kiegészítők és divatjaik, egészséges táplálkozás

Kémia: – élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk

Digitális kultúra: – elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), internetes fogyasztói veszélyforrások, telefónia

Történelem: – EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története stb.

Etika: a reklám képi nyelve és hatásai Tanórán kívüli tevékenységek (vetélkedők, versenyek, rendezvények)

Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása)

Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel)

Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások

Módszertani elemek

Készségek fejlesztése: a kritikus gondolkodás, az egyéni és csoportos döntéshozás és a problémamegoldás. A készségfejlesztésnek tartalmazni kell az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és végrehajtás módszereit.

Önálló feladatok: áruismerettel, vásárlással, fogyasztói döntésekkel kapcsolatos házi feladatok.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés az eladókkal
- Médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika

Csoportmunka:

- Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információrögzítés csoportmunkában
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Szimulációs játék, esettanulmány
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekvédelem)

1.11 Közlekedésre nevelés

Gyermekek a közlekedésben

Köztudott, hogy a közlekedés legveszélyeztetettebb résztvevői a gyermekek. Fejlődésük, önállóságuk kialakulásához hozzátartozik a közlekedésre nevelés is. A gyermekek szemével nézve az utca teljesen más alakot ölt, mint ahogyan azt a felnőttek látják. A szakemberek gyakran felhívják a figyelmet arra, hogy a közlekedő gyermek másként lát, hall, gondolkodik és cselekszik, mint egy felnőtt. Tudomásul

kell vennünk, hogy életkori sajátosságai, pszichológiai adottságai határozzák meg teljesítőképességét és ezek bizony a közlekedésben elfoglalt szerepük szempontjából is bizonyos korlátokat jelentenek számukra. A gyermekek megosztott figyelme általában gyengébb, mint a felnőtteké. Általában a számukra fontos dolgokra összpontosítanak és eközben minden más érdektelenné válik. Jellemzően elsősorban a számukra érzelmileg fontos tárgyak, történések foglalkoztatják őket.

A 3-6 éves gyermekek a közlekedési környezetről alig rendelkeznek tapasztalatokkal. Számukra a külvilág tele van új és érdekes helyzetekkel, történésekkel és ezeket ők fel akarják fedezni. Az óvatosság fogalma ekkor még ismeretlen. Magatartásukat elsősorban a spontaneitás irányítja, bár a különböző zajokat korán meg tudják különböztetni egymástól, ám az irány meghatározása még gondot okoz. Hallás után sokszor tévesen értelmezik merről is jön a jármű, amelyet még nem látnak, csak a hangját hallják.

A távolságot is a felnőttektől eltérő módon ítélik meg: a kb. 50 m-ről érkező járművet egyszerűen "kicsinek" látják, de az még nem tudatosul bennük, hogy ez a jármű 50 km/h sebesség esetén akár 3 másodperc alatt odaérhet, ami igen veszélyes lehet!

A felnőttek is hajlamosak túlbecsülni a gyermekek veszélyérzékenységét. Nem veszik figyelembe a fejlődési folyamatokból adódó életkori sajátosságaikat, az átlagos képességű gyermekről is azt feltételezik, hogy a közlekedésben felnőttként fognak viselkedni. Miközben igen gyakran maguk a felnőttek szolgálnak rossz példával. Számos szülő sincs tudatában annak, hogy gyermekeik közlekedési magatartásának alakulásában rendkívül jelentős tényező az általuk mutatott példa.

A mind hatékonyabb baleset-megelőzés érdekében, már kisgyermek korban el kell kezdeni a tudatos közlekedésre nevelést, melynek elsődleges célja, hogy a gyermekek megismerjék a közlekedési helyzeteket és veszélyforrásokat. Számos szülő nem is ismeri a helyes, követendő magatartásmódokat, amelyek a gyermekek közlekedésbiztonságát erősítik. A kicsik legtöbbször csak a jól ismeret "légy óvatos!", "vigyázz magadra!" általánosságokat hallhatják. Pedig ami igazán eredményes, az a valódi közlekedési helyzetekben történő gyakorlás. Igaz ez a nevelési módszer jóval több kreativitást és időt igényel, de a befektetett energia a gyermekek biztonságában térül meg.

Közlekedésre nevelés feladatai

Az iskola és a szülői ház közös feladata a gyermeket felkészíteni a biztonságos közlekedésre és megfelelőképpen motiválni. A helyes közlekedési magatartás a gyermek képességeinek függvénye, melyeket a következő tényezők befolyásolhatják:

- a látás, hallás, mozgás fejlettsége,
- a közlekedési ismeretek szintje,
- a készségek gyakorlása,
- akarat és beállítódás.

A gyakorlásnak több módja ismert. Például az iskolába vezető úton, már jóval a tanév megkezdése előtt lehet gyakorolni. Arra azonban vigyázni kell, hogy az adott útvonal legveszélyesebb helyein ne rögződjön az indokoltól óvatosabb viselkedési minta.

A veszélyes helyekre fel kell hívni a nebuló figyelmét, de ezt nem szabad túl hangsúlyozni, mert ennek eredményeként az út más szakaszai háttérbe szorulnak és ott fog majd a gyermek figyelmetlenül viselkedni.

Az első hetekben mindenképpen célszerű elkísérni a gyermeket az iskolába, sőt a tanórák végeztével érte is kell menni, egészen addig, amíg az utat és annak jellemző forgalmi viszonyait meg nem ismeri, és meg nem szokja. Ez idő alatt a felnőtt kísérő feladata, hogy rendszeresen, szabályszerűen gyakoroltassa a gyermekkel a helyes közlekedést és a veszélyhelyzetek felismerését. Azonban arra vigyázni kell, hogy a túlzott féltés a gyermekben nehogy szorongást váltson ki.

Mivel a gyermek előbb-utóbb egyedül jár iskolába, ezért ennek szem előtt tartásával célszerű megválasztani az oda vezető útvonalat. Ne feltétlenül a legrövidebb, hanem a legbiztonságosabb utat ajánlott választani! Lehetőleg ne olyan útvonal legyen, ahol iskolások ritkán vagy egyáltalán nem járnak. Az egyedül járó gyerek elábrándozik, ami az adott helyzetben akár veszély forrása is lehet. Az együtt haladó gyerekcsoport a - közlekedés más résztvevői számára - az iskola közelében már messziről észrevehető, és ez rendszerint óvatosságra inti a gépjárművezetőket.

A gyermekek biztonságos közlekedését segíti elő, ha otthonról időben indulnak útra. Az izgalom, a rohanás, az elkéséstől való félelem növeli a baleset kockázatát. Általában az iskolába menet a gyermeknek nincs ideje és alkalmuk a játékokra, hazafelé viszont már nagyobb a kísértés. Ha többen találkoznak, akkor gyakran előkerül a labda is. Rá kell szoktatni a diákokat és meg kell követelni tőlük, hogy tanítás után késedelem nélkül, mindig ugyanazon az útvonalon menjenek haza. Azt senki ne engedje meg, hogy az utcán játsszanak.

Rendkívüli időjárási viszonyok (eső, köd, vihar) esetén jobb, ha a kisiskolás felnőtt kísérettel közlekedik. Havazáskor is célszerű elkísérni, hiszen ilyenkor a hó tompíthatja a járművek zaját, a vastag sapkában pedig rosszabbul is hallhat, így esetleg később veszi észre a közeledő járművet.

Fontos, főleg a téli időszakban, amikor a gyermek már sötétben, korlátozott látási viszonyok között indul haza az iskolából, hogy ruházata elősegítse a jobb láthatóságot, ezért célszerű fényvisszaverő elemeket vagy ilyen tulajdonsággal rendelkező mellényt ráadni. A világos vagy feltűnő színű (sárga, narancssárga) öltözék bizonyos passzív védelmet jelent a gyermek számára, hiszen a járművezető ennek köszönhetően korábban észreveheti.

1.12 A társadalmi bűnmegelőzés és áldozattá válás megelőzése

Célunk a gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé- és bűncselekmény áldozatává válásának megelőzése.

Magyarországon az összes ismertté vált bűnelkövető 12 százaléka fiatalkorú. A fiatalok nemcsak elkövetői, de áldozatként elszenvetői is a bűnözésnek. Évente több mint tízezer kiskorú személy válik bűncselekmény áldozatává,

A gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az oktató- és nevelő intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, a helyi koordináció megteremtésében az önkormányzatoknak és a rendőrségnek. A hazai tapasztalatok szerint nem működik a jelzőrendszer és az érdemi együttműködés a gyermekvédelmi, a szociális, az egészségügyi, az oktatási és az igazságszolgáltatási intézmények, valamint a rendőrség között. A veszélyhelyzet felismerését elősegítő, sok forrásból merítő jelzőrendszer a gyermekvédelmen belül sem működik. A gyermekvédelem rendszere nem integrálta az iskolai gyermekvédelmi felelősök hálózatát és nem használja ki az iskolaiszabadidő-szervezésben rejlő lehetőségeket. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény ugyan előírja az intézményközi esetszbeszélést, a gyakorlatban azonban ez csak az együttműködésre amúgy is „hajlandó” szervezetek közt alakult ki. A büntető igazságszolgáltatás – miután ennek még nincsen törvényes lehetősége – nem épít a helyreállító igazságszolgáltatási eszközökben rejlő lehetőségekre, a más országokban hatékonyan működő jóvátétel, mediáció alkalmazására.

Alapelveink

- A bűnmegelőzés valamennyiünk érdeke.
- A bűnmegelőzés több mint biztonság!
- A bűnmegelőzés a kormányzat minden szintjének kötelessége.
- A bűnmegelőzés összekapcsolódik a szociális problémák megoldásával is (komplex biztonság).

Nevelés keretében szükséges kifejleszteni a személyiségben a konstruktív magatartást – és személyiségformákat stimuláló motivációs képződményeket.

A magatartásirányítást, humán alapbeállítódást, konstruktív magatartási szokásokat kell kialakítani azért, hogy

- tudjuk elemezni a konkrét élethelyzetet;
- tudjuk kiválasztani azt a típusú magatartást, amely az adott élethelyzet erkölcsös és jogkövető megoldásához vezet;
- az életünkben előálló konfliktushelyzetekre konstruktívan, kompromisszum készen, a partneri magatartás szellemében reagálhassunk.

Céljaink szerint törekednünk kell:

- a bűnözést elősegítő okok, körülmények és feltételek megszüntetésére;
- az állampolgárok komplex biztonságérzetének mennyiségi és minőségi befolyásolására;
- tudatosítani, hogy a bűnözést meg lehet és meg kell előzni;
- tudatosítani, hogy mindenkinek tennie kell azért, hogy csökkenjen a bűnözés;
- közösségi kontroll fejlesztése;
- olyan programok kidolgozására és megvalósítására, amely arra ösztönzi a közösségeket, családokat, az egyéneket, hogy biztonságos környezetet teremtsenek.

1.13 Az erőszakmentes konfliktuskezelés programja

A nevelési-oktatási intézményben a pedagógiai folyamatoknak kedvező légkör csak akkor alakulhat ki, ha a nevelési-oktatási folyamat iskolai szereplői kölcsönösen tiszteletben tartják egymás jogait. Ha betartják kötelezettségeiket, azokat el is várják egymástól, folyamatos és élénk visszajelzéseket adnak egymásnak, segítve ezzel az eltérő vélemények mielőbbi megismerését, a közösség és az egyének számára a lehető legkedvezőbb pedagógiai megoldásban történő gondolkodás megvalósulását, valamint az intézményi fejlesztő és biztonságos légkör kiteljesedését, amely a pedagógiai folyamatoknak, a tanuló fejlesztésének alapfeltételei.

Az iskolai pedagógiai folyamatok szereplőinek egymás személyiségi jogait tiszteletben kell tartaniuk akkor is, amikor valamely jogukkal élnek. Így például a véleménynyilvánítás szabadsága alapján minden tanulónak jogában áll bármilyen kérdésben nyilatkozni, azonban ez nem járhat mások érdekeinek, személyiségi jogainak megsértésével. A személyiségi jogok sérelmét jelenti az iskolai erőszak attól függetlenül, hogy azt ki, kivel szemben követte el. Az iskolában nincs helye az erőszak semmilyen formájának. Az iskolának erőszakmentes pedagógiai légkört kell biztosítani a tanuló személyiségének kibontakoztatásához.

Feladatok

Erősíteni kell a nevelési funkciót, teret kell engedni a tanulói értékelés új lehetőségeinek (fejlesztő értékelés), erősíteni kell a kooperatív oktatási módszereket, az adaptív oktatást a közösségi élethelyzetek növelése céljából, meg kell erősíteni a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök munkáját, alkalmazásuk feltételeit, a nevelési-oktatási intézményeknek kapcsolatot kell kiépíteni, azt továbbfejleszteni a gyermekvédelem intézményrendszerével, erősíteni kell a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködést, rendszeressé kell tenni az iskola és a gyermekjóléti intézményekben dolgozó szakemberek találkozóit, a gyermekjóléti szolgálat által nyilvántartott szabadidős programokról rendszeresen tájékoztatni kell a nevelési-oktatási intézmények pedagógusait.

Nagyobb figyelmet kell fordítani a művészeti és a sporttevékenység gyakorlásához szükséges feltételek megteremtésére, nem számon kérhető tananyagként, hanem önkéntes, feszültség- és stressz oldó pedagógiai eszközként, ezzel is lehetőséget biztosítva a gyermeki, tanulói önbecsülés és tanulási

motiváció növelésére Nyerjenek megerősítést a szabadidős tevékenységek, a szabadidős sportfoglalkozások, a mindennapos testedzés és a művészetekre épülő személyiségfejlesztő tevékenységek. Erősödjön a művészeti és a sporttevékenység, a kreatív, manuális tevékenységet igénylő fejlesztő, alkotó tevékenység, mint feszültség- és stressz oldó pedagógiai eszközök és területek, amelyek a gyermeki, tanulói önbecsülés és tanulási motiváció megszerzésének lehetséges formái lehetnek.

Az iskolában meg kell ismertetni azokat az eljárásokat, amelyek keretei között a tanulóközösségek pedagógus vagy pedagógusok közreműködésével közösen feldolgozzák azokat az eseményeket, amelyek elvezethetnek a tanulói erőszak kialakulásához, illetőleg amelyek segítik az erőszakos cselekmények feldolgozását, a lehetséges megoldások megtalálását.

A helyi tanterveknek biztosítaniuk kell, hogy a tanulók életkorához, az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák az egészségfejlesztéssel, a társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válás megelőzésével az erőszakmentes konfliktus-kezelő technikákkal összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására.

Az iskolai szülői szervezetek kezdeményezzék az iskolák vonatkozásában a nyilvános iskolai dokumentumok szintjén a szülői szerepekre, a családi életre nevelés megjelenítését, valamint a pedagógusok felkészítését a konfliktus-kezelési technikák alkalmazására.

1.14 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

1.14.1 A vizsgaszabályzat hatálya, célja

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani. A tanuló teljesítményét **az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor** nem osztályzattal, hanem **szöveges minősítéssel kell értékelni**. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

Tanulmányok alatti vizsgák:

- az osztályozó-,
- a különbözeti,
- a pótló és
- a javítóvizsga.

Osztályozóvizsgát a tanulónak a félévi és év végi osztályzatának megállapítása érdekében továbbra is a következő négy esetben kell tennie:

- ha felmentették a tanórai foglalkozásokon történő részvétel alól /például a magántanulók esetén/,
- ha a tanuló saját kérelmére az osztályzat megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt teszi le az osztályozóvizsgát,
- ha a tanuló az iskola igazgatójának engedélye értelmében jogosult arra, hogy akár egy, akár több tantárgy tanulmányi követelményeit egy tanévben vagy a tantárgy tanítására meghatározott időnél rövidebb idő alatt sajátítsa el,
- ha az osztályozóvizsga letételét a mulasztások miatt a nevelőtestületi engedélyezi. A tanuló egy osztályozóvizsgán egy tantárgy egy évfolyamra vonatkozó követelményeiről számol be kivéve amikor a tanuló egy vagy akár több tantárgy több évfolyamra megállapított tanulmányi követelményeit egy tanévben teljesíti. Ilyenkor minden évfolyamra vonatkozóan meg kell állapítani a tanuló osztályzatait.

A **különbözeti vizsgát** a tanuló abban az iskolában teheti le, ahol iskolaváltás miatt a tanulmányait folytatni szeretné.

Pótló vizsgára akkor van lehetőség, ha a tanuló neki fel nem róható okból

- a vizsgáról elkésett,
- a vizsgára nem ment el, vagy
- a már általa megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozott. A javítóvizsgát a tanuló csak abban az esetben tehet:
- ha **csak maximum három tantárgyból kapott év végén elégtelen osztályzatot,**
- ha a tanuló az osztályozó- vagy a különbözeti vizsgáról neki felróható okból elkésett, a vizsgán nem jelent meg, vagy a már megkezdett vizsgáról engedély nélkül eltávozott.

A javítóvizsgát augusztus 15-e és 31-e közötti időszakban kell megtartani.

Az **osztályozó-, a különbözeti, a pótló** vizsga időpontját az iskola igazgatója, a vizsga módját a nevelőtestület határozza meg.

Az osztályozó vizsga teljesítésének határideje:

- félévkor: január 15.
- a tanítási év végén: június 10.

A tanulók megfelelő felkészülése érdekében fontos, hogy az osztályozó-, a különbözeti és a beszámoltató vizsga időszakát **három hónappal korábban meg kell állapítani.**

A vizsga, vizsgák konkrét időpontjáról az iskola a tanulót a vizsgára történő jelentkezéskor **tájékoztatni köteles.** Az iskolának a tájékoztatást írásban teszi meg, olyan módon, hogy a kézbesítés megtörténte és az átvétel időpontja megállapítható legyen. A három hónappal korábbi megállapításra azt a célt szolgálja, hogy a tanulónak kellő ideje legyen felkészülni a vizsgára.

A tanulmányok alatti vizsgát a tanuló abban az iskolában teheti le, amelyikkel tanulói jogviszonyban áll. Ez alól két kivétel:

- az egyik a különbözeti vizsga, amelyiket a tanuló abban az iskolában tesz le, ahol tanulmányait folytatni szeretné,
- a másik, ha független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

A tanulónak joga, hogy amennyiben azt kérelmezi, tényleges tudásáról **független vizsgabizottság előtt** adhasson számot. A független vizsgabizottság előtti tanulmányok alatti vizsgát **a vármegyei kormányhivatal** szervezi meg.

A szabályosan megtartott vizsga nem ismételtető, amennyiben tehát a tanulónak nem volt sikeres például az osztályozóvizsgája, akkor már csak javítóvizsgát tehet.

A tanulmányok alatti vizsgát **három tagból álló bizottság előtt** lehet letenni. A vizsgabizottságának tagjait **az iskola igazgatója jelöli ki és bízza meg** a feladat ellátásával.

Az iskola igazgatója felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és a vizsga zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért.

Az írásbeli és gyakorlati vizsgára vonatkozó szabályok:

- Az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató pedagógus úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék.
- A vizsga kezdetekor a vizsgabizottság elnöke a vizsgáztató pedagógus jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételeket. A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható.

- Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja számológép, számítógép használatát, amelyet a vizsgaszervező intézménynek kell biztosítania.
- Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.
- A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti a nevét, a vizsganap dátumát, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.
- vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő tantárgyanként hatvan perc.
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni, lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja, illetve írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet, a szóbeli vizsgát írásban teheti le.
- Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb három írásbeli vizsgát tehet. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani. A pótló vizsga – szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával – harmadik vizsgaként is megszervezhető.

Az iskola igazgatója az írásbeli vizsga folyamán készített jegyzőkönyveket és a feladatlapokat – az üres és a piszkosokat tartalmazó feladatlapokkal együtt – a kidolgozási idő lejártával átveszi a vizsgáztató pedagógusoktól. A jegyzőkönyveket aláírásával – az időpont feltüntetésével – lezárja és a vizsgairatokhoz mellékeli.

Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató pedagógus kijavítja, a hibákat, tévedéseket a vizsgázó által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával megjelöli, röviden értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.

Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, az iskola igazgatójából és két másik – a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő – pedagógusból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságának mérlegeli, és

- a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,
- az adott tantárgyból – ha az nem javítóvizsga – a vizsgázót javítóvizsgára utasítja, vagy
- amennyiben a vizsga javítóvizsgaként került megszervezésre, a vizsgát vagy eredménytelennek nyilvánítja, vagy az
- pontban foglaltak szerint értékeli a vizsgázó teljesítményét.

A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

Szóbeli vizsgára vonatkozó szabályok:

- Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgateremben egyidejűleg legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.
- A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdí a vizsgát, amelybe beosztották.

- A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és – amennyiben szükséges – kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik.
- Minden vizsgázónak tantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.
- Egy-egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára plusz 10 percet kell biztosítani. Ha a vizsgázónak engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen vagy a szóbeli vizsgát írásban tegye le, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia, és az engedélynek megfelelő tételeket kell kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- A vizsgák között 15 perc szünetet kell biztosítani.
- Ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el, vagy a vizsga rendjét zavarja, a vizsgabizottság elnöke figyelmezteti a vizsgázót, hogy a szóbeli vizsgát befejezheti ugyan, de ha szabálytalanság elkövetését, a vizsga rendjének megzavarását a vizsgabizottság megállapítja, az elért eredményt megsemmisítheti. A figyelmeztetést a vizsga jegyzőkönyvében fel kell tüntetni.

A vizsgára jelentkezés módja osztályozó és különbözeti vizsgára:

- írásban az igazgatóhoz benyújtott kérelem alapján, a vizsga előtt 30 nappal.
- a vizsgára rendkívüli esetben 3 nappal korábbi jelentkezés is elfogadható.

Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamisméltléssel folytathatja. Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- *osztályozó vizsgákra,*
- *különbözeti vizsgákra,*
- *javítóvizsgákra*

vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- *akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.*

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
ALSÓ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Etika/Hit- és erkölcstan		SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Enek-zene		SZÓBELI	GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Életvitel és gyakorlat			GYAKORLATI
Testnevelés és sport			GYAKORLATI
Dráma és tánc			GYAKORLATI
FELSŐ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Etika/Hit- és erkölcstan		SZÓBELI	
Történelem	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Természettudomány	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Fizika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Kémia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Biológia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Földrajz	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Enek-zene		SZÓBELI	GYAKORLATI
Hon- és népismeret		SZÓBELI	
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Digitális kultúra		SZÓBELI	GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés és sport			GYAKORLATI
Dráma és színház			GYAKORLATI

A vizsgák részletes követelményei és szabályai a helyi tantervek részeként megtalálhatók.

1.14.2 Az értékelés rendje

A tanuló félévi osztályzatait az iskolának az papír alapú értesítőben ismertetnie kell a tanuló szülőjével. **A tanuló félévi osztályzatairól az iskola – az iskolai elektronikus napló alkalmazása esetén is – köteles az értesítő útján írásban tájékoztatni a szülőt.**

Az év végi eredményeket a bizonyítványban kell rögzíteni.

Ha a tantárgy oktatása félévkor fejeződik be, a tanuló osztályzatát az év végi bizonyítványban is fel kell tüntetni.

A sajátos nevelési igényű tanulónak, ha az iskola helyi tanterve az évfolyam követelményének teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt határoz meg, a félévi osztályzatot a megnövelt tanítási idő felénél, az év végi osztályzatot pedig a tanítási idő végén kell megállapítani.

Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani.

A kormányhivatal, vagy a vizsgát lefolytató iskola három napon belül **köteles a tanuló osztályzatáról azt az iskolát tájékoztatni**, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Ha a tanuló tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján egyéni tanrendben tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. Az egyéni tanrendben tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni.

A tanuló magasabb évfolyamra csak akkor léphet, ha az adott évfolyam tanulmányi követelményeit teljesítette.

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

A tanuló bizonyítványának kiadását az iskola semmilyen indokkal nem tagadhatja meg.

1.15 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Az iskola különbözeti vizsgát nem ír elő.

Az átvételre kerülő tanulónak különbözeti vizsgát, abban az esetben kell tennie, ha valamely tantárgyat korábban nem, vagy kisebb óraszámban tanult. Ebben az esetben fél év türelmi idő után kerül sor a különbözeti vizsgára. A vizsgára való felkészüléshez az iskola minden segítséget köteles megadni. Szükség esetén évfolyamismétlést engedélyez az iskola igazgatója.

Az iskola igazgatója a felvételi eljárásban az átvételről tanulói jogviszonyt létesítő, vagy a kérelmet elutasító döntést hoz.

Az iskola igazgatója értesíteni az átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással, továbbá átvétel esetén az előző iskola igazgatóját is.

Az iskola igazgatója az átvételi kérelem benyújtásával kapcsolatos ügyintézés, a határidő- számítás, a mulasztás elbírására és a kérelem benyújtásával kapcsolatos eljárás során a köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályok alapján jár el.

Az iskola igazgatója értesíti a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, ha olyan gyermeket, tanköteles tanulót vett át, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye nem a nevelési-oktatási intézmény székhelyén van.

Ha az általános iskolai tanuló úgy kíván iskolát váltani, hogy az az iskolatípus változtatásával is jár, az átvételre a felvételre megállapított eljárás szerint kerülhet sor.

Az iskola a vele tanulói jogviszonyban álló és vendég tanulói jogviszony létesítésére engedélyt kapott tanulókról külön nyilvántartást vezet.

Az átvett tanuló további nyilvántartása az átadó iskola értesítése alapján az átvevő iskola feladata.

Az iskola nyilvántartásában marad az a tanköteles tanuló, aki iskolai tanulmányait külföldön folytatja.

1.16 A felvételi eljárás különös szabályai

Iskolánk a beiskolázásnál nem tart felvételi eljárást.

Iskolánk befogadóképessége nagyobb, mint a beiskolázási körzetben élő iskoláskorú tankötelesek száma, így minden jelentkező tanulót fel tudunk venni, s a beiskolázási körzeten kívülről is korlátozás nélkül tudunk tanulókat fogadni.

Az iskola igazgatója a felvételi eljárásban a felvételtől, tanulói jogviszonyt létesítő, vagy a kérelmet elutasító döntést hoz.

Az iskola igazgatója értesíti a felvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással.

Az iskola igazgatója a felvételi kérelem benyújtásával kapcsolatos ügyintézés, a határidő- számítás, a mulasztás elbírására és a kérelem benyújtásával kapcsolatos eljárás során a köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályok alapján jár el.

A kormányhivataltól kapott nyilvántartás, a megküldött szakértői vélemény határozata alapján értesíti a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, ha a gyermeket az iskolába nem írták be.

Az iskola igazgatója értesíti a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, ha olyan gyermeket, tanköteles tanulót vett fel, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye nem a nevelési-oktatási intézmény székhelyén van.

Az iskolába felvett gyermeket, tanulót – beleértve az egyéni munkarendben tanulót is – az iskola tartja nyilván.

Ha a tanköteles tanuló az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzése után a középfokú iskolai felvételi eljárásban nem vett részt, az általános iskola igazgatója értesíti a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely gondoskodik a tanuló tankötelezettségének teljesítését biztosító nevelés-oktatásban történő részvételéről.

Az iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi kérelmeket is teljesíteni tud. Először a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kérelmét teljesíti. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók közül előnyben részesíti azokat, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelyén található.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felvétele után a további felvételi kérelmek elbírálásánál előnyben kell részesíteni azokat a jelentkezőket, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelyén található.

Ha az általános iskola – a megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján dönt.

A sorsolásra a felvételi kérelmet benyújtókat meg kell hívni.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felvételi kérelmének teljesítése után sorsolás nélkül is felvehető a sajátos nevelési igényű tanuló, továbbá az a tanuló, akinek ezt különleges helyzete indokolja.

Különleges helyzetnek minősül, ha a tanuló

- a) szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő, vagy
- b) testvére az adott intézmény tanulója, vagy
- c) munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy
- d) az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.

1.17 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A kerettanterv által biztosított feltételek alapján a közoktatás minden iskolatípusában az alapvető tartalmak egységesen és arányosan érvényesülnek. Ezzel az oktatás tartalmi egységét és az iskolatípusok közötti **átjárhatóságot** segíti elő.

Lehetővé teszi az iskolának és a tanulónak, hogy a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, a sajátos szükségletek, igények kielégítéséhez kellő idővel rendelkezzen. A fenti célok elérése érdekében a kerettanterv úgy állapítja meg a követelményeket, hogy átlagos szinten azok teljesítéséhez a biztosított órakeret 80 %-a elegendő legyen. A fennmaradt rész a kiegészítő tartalmak elmélyítésére ad lehetőséget.

Iskolánkban a magasabb évfolyamba lépésnek a kerettantervben meghatározott tantárgyra, műveltségi területre vonatkozó **minimum szint (megfelelt, elégséges követelményszint teljesítése)** az elsődleges feltétele. Így tantárgyanként, illetve műveltségi területenként biztosítani lehet a tananyag egymásra épültségét és folyamatosságait. Azt, hogy ki folytathatja tanulmányait magasabb évfolyamon, és ki az, akinek ismételnie kell az adott tanévet a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt. A döntés minden esetben a **tanuló érdekeit** szolgálja. A tanárnak biztosítania kell minden, a számára megadott eszközzel, hogy a gyerek teljesítse a kerettanterv által előírt minimum követelményeket. Lehetősége szerint a tanórai differenciálással és a tanórán kívüli felzárkóztatással elérhető, hogy az elégtelen teljesítmények a lehető legkisebb szintre szoruljanak vissza.

A megfogalmazott minimum követelményeket két okból is fontos megtartani:

- **iskolák közötti átjárhatóság**
- **magasabb évfolyamon a folyamatosság, egymásra épültség miatt**

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló 1. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltetésre, ha a tanulmányi követelményeket iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudja teljesíteni valamint a törvényi rendelkezésnek megfelelően.

Az a tanuló, aki az adott tanévben év végén osztályában valamennyi tantárgyból legalább elégséges szinten teljesítette a követelményeket, automatikusan magasabb évfolyamba léphet. Külön beiratkozás nem kell.

Ha a tanuló osztályozó vizsgára kötelezett és maximum három tantárgyból elégtelen minősítést kapott javítóvizsgát tehet.

Ha a tanuló év végén elégtelen osztályzatot kapott, csak sikeres **javítóvizsga** letétele után léphet magasabb évfolyamba. A javítóvizsga időpontját az intézmény igazgatója jelöli ki augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban, amelyről értesíti a tanulót és a szülőt. A javítóvizsgát az igazgató által kijelölt bizottság végzi.

Ha a tanuló nem jelenik meg a javítóvizsgán és ezt elfogadható indoklással nem igazolja, a tanévet meg kell ismételnie. Igazolt, elfogadható esetben új időpontot kell kijelölni. Ha a tanuló 3 tantárgyból javítóvizsgázik és csak egy vagy két tantárgyból tesz sikeres vizsgát, az évfolyamot meg kell ismételnie. Újabb javítóvizsgát nem tehet.

A tanuló csak abban az esetben tehet javítóvizsgát, ha csak maximum három tantárgyból kapott év végén elégtelen osztályzatot. Ha a tanuló háromnál több tantárgyból kap év végén elégtelen osztályzatot, tanulmányait csak a sikeres javítóvizsga után folytathatja.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha

- a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,

b) az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

Ha a tanuló valamely tantárgyból /tantárgyakból/ felmentést kapott akár 1 évre, vagy a 2. félévtől és a többi tantárgyból legalább az elégséges szintet elérte, magasabb évfolyamba léphet.

Ha a sajátos nevelési igényű tanulóknak az iskola helyi tanterve az évfolyam követelményének teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt határoz meg, a félévi osztályzatot a megnövelt tanítási idő felénél, az év végi osztályzatot pedig a tanítási idő végén kell megállapítani.

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére a nevelőtestületől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.

Az évfolyam megismétlése – kivéve, ha a tanuló betöltötte a tizenhatodik életévét és nem végezte el az általános iskola hatodik osztályát – nem tagadható meg abban az iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló kérésére az iskola igazgatója köteles segítséget nyújtani ahhoz, hogy a tanuló a megkezdett tanulmányait másik iskolában vagy a Dobbantó program keretében folytathassa.

1.18 Mérés-értékelés

„Az oktatás célja nem az, hogy befejezett tudást adjon, hanem az, hogy szilárd alapot teremtsen a továbbhaladásra.” (Öveges József)

A nemzetközi és hazai kompetenciamérések óta nagy hangsúlyt helyezünk a magyar, idegen nyelv (angol) és a matematika tantárgyak oktatására, a matematikai logika, idegen nyelvi szövegértési készségek és a szövegértés kompetenciaterületek fejlesztésére, felkészülésre a FIT mérésre. Esélyteremtéssel, felzárkóztatással, tehetséggondozással igyekszünk segíteni diákjaink képességeinek kibontakoztatását.

Belső mérési-értékelési rendszerünk kialakításához, intézményünk mérési gyakorlatának meghonosításához és hatékony működtetéséhez az első fontos lépés az országos mérések eredményeinek beépítése a helyi nevelési-oktatási folyamatba. Másik fontos lépés a tankerületi mérési-értékelési rendszerébe való bekapcsolódás. A mérési-értékelési rendszer bevezetése felmenőrendszerű. A méréseket az éves mérési naptár szerint végezzük.

Az országos és tankerületi mérési rendszer együttes működtetése záloga intézményi eredményességünknek.

a, Mérési területek 1. évfolyamon

- 1) Írásmozgás-koordináció (DIFER)
- 2) Beszédhanghallás (DIFER)
- 3) Mennyiségi és téri reláció (Tímár Éva)
- 4) Figyelem, koncentráció (Tímár Éva)
- 5) Finommotorikus koordináció (Tímár Éva)
- 6) Vizuális zártság, globális észlelés (Tímár Éva)

- 7) Monotónia tőrés, a tempó mérése (Tímár Éva)
- 8) Gondolkodási műveletek (Tímár Éva)
- 9) Azonosítás művelete, alak- és formafelismerés (Tímár Éva)
- 10) Szociális kommunikáció (Kindrusz Pál)

Ezeket a területeket 2. osztályban félév után visszamérjük.

b, Mérési területek a többi évfolyamon

- 1) Műveleti sebesség
- 2) Olvasáskészség
- 3) Íráskészség
- 4) Szókészlet
- 5) Kritikus kognitív képességek
- 6) Tanulási motiváció
- 7) Tanulási stílus

A méréseket kiértékelve egyéni kognitív profilokat készítünk, s meghatározzuk a fejlesztendő területeket. Az egyéni fejlesztéseket korrepetáláson, differenciáláson, a csoportos fejlesztéseket tanórákon végezzük.

2. Az intézmény helyi tanterve

2.1 A választott kerettanterv megnevezése

Iskolánk helyi tanterve a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet alapján került bevezetésre.

Az intézmény helyi tantervének az alábbi kerettantervek szolgáltak alapul:

- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama számára
  - Magyar nyelv és irodalom 1-4. évfolyam
  - Matematika 1-4. évfolyam
  - Etika 1-4. évfolyam
  - Ének-zene 1-4. évfolyam
  - Vizuális Kultúra 1-4. évfolyam
  - Testnevelés 1-4. évfolyam
  - Technika és tervezés 1-4. évfolyam
  - Környezetismeret 3-4. évfolyam
  - Digitális kultúra 3-4. évfolyam
  - Élő idegen nyelv 4. évfolyam

- Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára:
  - Magyar nyelv és irodalom 5-8. évfolyam
  - Matematika 5-8. évfolyam
  - Történelem 5-8. évfolyam
  - Állampolgári ismeretek 8. évfolyam
  - Természettudomány 5-6. évfolyam
  - Hon- és népismeret 5-8. évfolyam
  - Etika 5-8. évfolyam
  - Kémia 7-8. évfolyam
  - Fizika 7-8. évfolyam
  - Földrajz 7-8. évfolyam
  - Biológia 7-8. évfolyam
  - Élő idegen nyelv 5-8. évfolyam (angol)
  - Digitális kultúra 5-8. évfolyam
  - Vizuális kultúra 5-8. évfolyam
  - Ének-zene 5-8. évfolyam
  - Testnevelés 5-8. évfolyam
  - Technika és tervezés 5-7. évfolyam
  - Dráma és színház 7-8. évfolyam

- Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam

A sajátos nevelési igényű tanuló ellátása utazó gyógypedagógiai hálózat igénybe vételével történik az Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium, EGYMI látja el a feladatot.

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák.

2.2 Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak a kötelező és választható tanórai foglalkozások, azok óraszámai, előírt tananyag és követelmények

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+1	5+1
Angol nyelv	-	-	-	2+1
Matematika	4+1	4+1	4+1	4
Etika/hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Népismeret	+1	+1	+1	+1
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
Szabadon tervezhető óra	2	2	2	2
Maximális óraszám	24+1	24+1	24+1	25+1

A nemzetiségi oktatás keretében heti 2 tanórának megfelelő foglalkozást pedig a Kerettantervi szabályozás alapján szervezünk.

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	3	3+1
Angol	3	3	3	3
Matematika	4	4	3+1	3+1
Etika/hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Hon- és népismeret		+1	-	-
Természettudomány	2	2	-	-
Dráma és színház	-		+1	-
Fizika	-	-	1,5	1,5
Kémia	-	-	1,5	1,5
Biológia	-	-	1,5	1,5
Földrajz	-	-	1,5	1,5
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
Népismeret	+1	+1	+1	+1
Kötelező alapóraszám	27	27	29	28
Szabadon tervezhető óra	1	2	2	2
Maximális óraszám	28+1	28+1	30+1	30+1

A nemzetiségi oktatás keretében heti 2 tanórának megfelelő foglalkozást pedig a Kerettantervi szabályozás alapján szervezünk

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+1	5+1	4+1	4+1	3	3+1
Angol				2+1	3	3	3	3
Matematika	4+1	4+1	4+1	4	4	4	3+1	3+1
Etika / Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Környezetismeret			1	1				
Természettudomány					2	2		
Fizika							1,5	1,5
Kémia							1,5	1,5
Biológia-egészségtan							1,5	1,5
Földrajz							1,5	1,5
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Dráma és színház							+1	
Hon- és népismeret						+1		
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>					1	1	1	1
Népismeret (kizárólag magyar nyelven folyó cigány-roma nemzetiségi oktatás)	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2
Maximális óraszám	24+1	24+1	24+1	25+1	28+1	28+1	30+1	30+1

2.3 Választható tantárgyak, foglalkozások, a pedagógus választás szabályai

Iskolánkban – amennyiben mód van rá - csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, az informatikát a magas létszámú osztályokban. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

A választható tantárgyak esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi, biztosítjuk a többség által megjelölt pedagógust a kurzus vezetésére.

A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

<i>Differenciált fejlesztés, szakkörök, foglalkozások</i>	<i>Óraszám</i>
Differenciált fejlesztés 1-4. évfolyam	1-4
Differenciált fejlesztés 5-8. évfolyam	1-4
Középiskolai előkészítő 7-8. évfolyam	3
Kézműves szakkör 1-2. évfolyam	1,5
Kézműves szakkör 3-4. évfolyam	1,5
Angol szakkör	2
Matematika szakkör	2
Természetbarát szakkör alsó tagozat	2
Természetbarát szakkör felső tagozat	2
Robotika	2
Énekkar	1
Foci szakkör	1
Kézi szakkör	1
Alsós tömegsport – mindennapos testnevelés	1
Felső tömegsport – mindennapos testnevelés	1

A szabadidős foglalkozások esetében a pedagógusválasztásra abban az esetben nyílik lehetőség, ha az adott foglalkozás legalább két csoportban zajlik. A pedagógusok kiválasztására az intézmény vezetősége tesz javaslatot a tanulói igények, a tantárgyfelosztás és a rendelkezésre álló órakeretek figyelembe vételével.

2.4 Egész napos iskola

Az általános iskola a nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként működik 1-2. évfolyamon, a szülői igények függvényében felmenő rendszerben is. A jogszabály értelmében az iskolaotthont felváltó egész napos nevelés és oktatás egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni képességeihez igazodó fejlesztés teljes folyamatát, biztosítva a tanulóknak a pihenés, a kikapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét. Olyan iskolaszervezési forma, amelyben a tanórai és egyéb foglalkozásokat az iskolánk délelőtt és délután, egyenletesen szétosztva (16 óráig) szervezi meg. A napot két azonos értékű részre bontjuk, délelőtt és délután is vannak tanórák, szabadidős-tevékenységek, valamint a házi feladat (önálló tanulás) elkészítésére szánt idő. A nap folyamán jobban eloszló tanórák kevésbé terhelik a gyermekeket.

Egyenrangú pedagógusok nevelik tanulóinkat, akiknek lehetőségük van több helyzetben megismerni az osztályt, így személyesebb viszonyt alakíthatnak ki tanítványainkkal.

Ez a tanulásszervezési forma lehetővé teszi számunkra a felzárkóztatást, tehetséggondozást. A tanórán túli foglalkozások teret adnak a művészeti nevelésnek, a testmozgásnak vagy szakköri és egyéb

foglalkozásoknak, illetve az önálló tanulásnak. A rendelkezésünkre álló időt rugalmasabban osztjuk be, így van idő csoportmunkára, beszélgetésre, szerepjátékokra, önálló tanulásra, differenciált fejlesztésre, két tanóra között hosszabb szünetre az udvaron, játszótéren. A gyerekek egészsége érdekében elengedhetetlen a mindennapos, lehetőleg szabad levegőn végzett testmozgás, játék.

Az egész napos iskolánk a hátrányok leküzdésének, az esélyegyenlőség növelésének egyik eszköze. Fontos eszköz, amely egyben kifejezi az iskolánk szocializációs és civilizációs feladatainak fontosságát. Egyértelműen segít a hátrányos helyzetű családoknak. Ebben a rendszerben a rosszabb anyagi helyzetben levő gyermekek is részt vehetnek olyan különórákon, sport órákon, amelyekből egyébként kimaradnának. Bekerülnek ezután is iskolánkba a tartalmas szabadidős tevékenységek. Az egyenletesebb terhelést biztosító keretek között több időnk jut a nevelési feladatokra, a közösségformálásra, a személyre szabott differenciált fejlesztésre, a tehetségek felkutatására, kibontakoztatására.

A házi feladatot elkészítik a gyermekek az iskolánkban, könyveiket, füzeteket is itt tartják, így nem kell a nehéz iskolatáskát nap, mint nap cipelni. A gyerekek úgy mehetnek haza, hogy otthon jut idő a játékokra, pihenésre a család a házi feladat készítése helyett beszélgetéssel töltheti az estétet.

Az iskolai önálló, csendes tanulás lehetőséget ad az együttműködő (kooperatív) tanulási technikák formáinak. Módot és alkalmat nyújtunk a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű, tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátására.

Az egész napos iskolánk napirendjébe beletartozik a tanórán kívüli nyugodt, kulturált étkezés, a mindennapos mozgás, a játék, a különböző szakkörök, az egyéni fejlesztés és a csendes, személyre szabott, differenciált tanulás. Változatos délutáni tevékenységet kínálunk, mely a szabadidő hasznos eltöltésére nevel, segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását. A tanuló megismeri önmagát, képessé válik érzelmeinek kifejezésére, a kölcsönös elfogadásra, empátiára. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

Az iskola javasolt projekt hetei és témanapjai:

<i>Megnevezés</i>	<i>Időszak</i>
Sport projekthét	október
Egészségnevelés projekthét	november
Tolerancia nap	november
Adventi projekthét	december
Kölcssey napok	január
PÉNZ7 –Pénzügyi- és vállalkozói témahét	március
Fenntarthatósági témahét	április
Digitális témahét	április
Mérés – értékelés – tavaszi komplex verseny 2. és 3. évfolyamosoknak	április – május
ÖKO iskolai projekt napok	május

2.5 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

A Zsákai Kölcsey Ferenc Általános Iskolában hagyományos évfolyamokra épített tanulócsoporthoz működnek, integrált oktatás keretében.

- Tanulóinkat a hagyományos vegyes összetételű osztályokba fogadjuk.
- Hajdú- Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága határozata alapján azon tanulók, akik sajátos nevelést igényelnek integrált nevelésben részesülnek.
- Amennyiben mód van rá, csoportbontással foglalkoztatott osztályokban a két csoport, képesség szerint kerül szétválasztásra.

Az általános iskola a nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként működik 1-2. évfolyamon, a szülői igények függvényében felmenő rendszerben is.

A tanórán kívüli nevelés formái:

szakkörök működtetése

tömegsport: 1-4. osztály és az 5-8. osztály számára valamint iskolai sportkör

- A hátrányos helyzetű, illetve a tanulásban lemaradó tanulók felzárkóztatása érdekében egyéni fejlesztést és differenciált fejlesztést szervezünk.
- Az iskola világnézetileg semleges, de biztosítja a különböző felekezetek számára a helyet a hitoktatás céljára.
- A gyerekek érdekében rendezett speciális foglalkozásoknak helyt adunk.
- Az iskola előbb felsorolt szolgáltatásai a tehetség, a képesség kibontakoztatását, a szociális hátrányok, a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését szolgálják.
- a csoportlétszám a fenntartóval való egyeztetés során kerül meghatározásra

Az igénybe vehető foglalkozások, szolgáltatások:

- a) konzultáció tanulási problémákról
- b) kötetlen tárgyi konzultáció
- c) felkészítés tanulmányi versenyekre
- d) felkészítés egyéb, tanulóknak hirdetett versenyekre
- e) egyéni fejlesztés, tehetséggondozás, felzárkóztatás
- f) szakkörök, énekkar
- g) speciális tanfolyamok, képzések
- h) reggeli ügyelet
- i) egyéb ügyelet
- j) főbb egészségügyi szűrések
- k) tornaterem használata diákok részére és önkormányzati célra
- l) tornaterem-használat más igénylő részére
- m) iskola használata egyéb célra
- n) iskolai sportkör (ISK), sportfoglalkozások
- o) gyógytestnevelés
- p) alapfokú művészetoktatás

A fenti szolgáltatások közül térítésmentes: a, b, c, d, e, f, h, i, j, k, n, o

A fenti szolgáltatások közül térítéses: l, m,

Szülői /tanulói/ befizetéssel működik: g

2.6 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az alkalmazható tankönyvek és tanulmányi segédletek kiválasztásának fő szempontja az, hogy a kiadványok minél hatékonyabban szolgálják a nevelési program megvalósítását, a tantervi anyag elsajátítását és a tehetséggondozást.

A köznevelésről szóló törvény 63. §-a a pedagógus jogai között kiemeli azt, hogy az iskola helyi tantervének alapján, a szakmai munkaközösségek véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket és taneszközöket.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy elvek nélkül, rendszertelenséget, zűrzavart eredményezzen az iskolában.

A tankönyvek kiválasztásánál nagyon sok szempontot figyelembe lehet és kell venni, de szükséges is fontossági sorrendet kialakítani.

A tankönyvek kiválasztásánál alapvetően az alábbiakat kell figyelembe venni:

- 1) A tankönyvválasztásnál döntő szempont a munkaközösségek állásfoglalása, illetve a tárgyat tanító szaktanár véleménye.
- 2) A tankönyvek megfelelnek-e a NAT kívánalmainak.
- 3) Tartós tankönyv.
- 4) Tartalmazzák-e azokat az ismereteket, amelyekkel a helyi tantervi követelményeket a pedagógus meg tudja valósítani.
- 5) Biztosított-e az egymásra épülés, a folyamatosság az egyes évfolyamokra.
- 6) Kapcsolódnak-e a tankönyvekhez a segédletek. /Feladatgyűjtemény, témazáró, gyakorlási mérési anyag, stb./
- 7) A tankönyv ismeretanyaga megfelel-e a tanulók életkori sajátosságainak. Szerkezete, felépítése, képek, ábrák, esztétikája, szemléletessége segíti-e a tanulást.
- 8) A tankönyvben lévő szöveg tartalma, terjedelme, feldolgozhatósága segíti-e a nevelési, képzési feladatok folyamatosságának megvalósítását.
- 9) Könnyen tudják-e kezelni a tanulók a segédleteket. Különösen alsó tagozatban nagyon fontos, hogy a tanulók praktikusán, gyorsan tudják használni. /Írólap, gyakorló füzet, szöveggyűjtemény, stb./
- 10) Fontos, hogy a tankönyvek logikai felépítése alapján a szülők is tudjanak benne tájékozódni, szükség esetén segíteni gyermekük otthoni tanulását.
- 11) Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy mennyi költség terheli a szülőket, hány darabos készletből áll a tankönyvcsalád /Költség, órán való használhatóság, tartósság, stb./
- 12) A szemléltető eszközök, /digitális tartalmak, térképek, kísérlethez szükséges eszközök, stb./ összhangban vannak-e a tankönyvekkel, tantervi követelményekkel.
- 13) A taneszközök beszerzésénél figyelembe kell venni a kötelező eszköz- és felszerelési jegyzéket.

A szülők és a tanulók az érdekképviselői szerveiken keresztül élhetnek véleményezési jogukkal.

Az iskola a tankönyvtámogatásra fordítható összeg meghatározott részét a könyvtár számára tartós könyv vásárlására fordítja. Az anyagilag hátrányos helyzetű tanulóknak lehetőséget biztosítunk arra, hogy tankönyveik egy részét a könyvtárból tartósan kölcsönözzék, ezáltal a tanulási segédeszköz használatában esélyegyenlőséget biztosít az iskola.

Az általános iskola 1-8. évfolyamán a tankönyvellátás INGYENES.

Az országos tankönyvellátást az állam a Könyvtárellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft-én keresztül látja el.

2.7 A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai

Az új Nemzeti alaptanterv kiadása összefügg a 2011. december 19-én elfogadott Nemzeti köznevelésről szóló törvény szövegével, amely kimondja, hogy „az iskolai nevelés-oktatás tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot a NAT biztosítja, amely meghatározza az elsajátítandó műveltség tartalmát, valamint kötelező rendelkezéseket állapíthat meg az oktatásszervezés körében, így különösen a tanulók heti és napi terhelésének korlátozására”.

Az új NAT a köznevelés feladatát az erkölcsi értékek hangsúlyozása mellett a műveltség közvetítésében, a tanuláshoz és a munkához szükséges készségek, képességek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztésében, a nemzeti és társadalmi összetartozás megerősítésében jelöli meg.

Az alaptanterv kiemelt fejlesztési területei, illetve nevelési céljai a teljes iskolai nevelési-oktatási folyamat közös értékeit jelenítik meg. E területek:

- *Erkölcsi nevelés;*
- *a Nemzeti öntudat, hazafias nevelés;*
- *az Állampolgárságra, demokráciára nevelés;*
- *Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése;*
- *A családi életre nevelés;*
- *A testi és lelki egészségre nevelés,*
- *Felelősségvállalás másokért, önkéntesség;*
- *Fenntarthatóság, környezettudatosság;*
- *Pályaorientáció;*
- *Gazdasági és pénzügyi nevelés;*
- *Médiatudatosságra nevelés*
- *A tanulás tanítása.*

Az alaptantervi tartalom részletes lebontása törvényi értelemben és a szabályozási rendszer jellegéből adódóan alapvetően a kerettantervek feladata. Voltaképpen a tartalmi szabályozás kulcseleme maga az implementáció, azaz annak biztosítása, hogy az éppen érvényes központi dokumentumok eljussanak az intézmények szintjére, majd az osztálytermi szintre.

2.7.1 A kulcskompetenciák fejlesztése

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van a személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Az iskolánkban folyó oktatásnak is alapvető szerepe van abban, hogy tanulóink megszerezzék - különbözőségeket természetesen magukban hordozva - azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

Nem folytatható az a több évtizedes gyakorlat, amikor a tanulási folyamat lezárul az iskolai tanulmányok befejezésével. A jövőben az életpálya bármely szakaszában szükségessé válhat annak módosítása. A személyiség integritásának megőrzés azonban összebékíthető az erőteljes alkalmazkodás követelményével, amennyiben a személyes és szociális kompetenciák megerősítése és fejlesztése célirányosan és módszertanilag megalapozottan zajlik a kisgyermekkortól az ifjúkorig tartó oktatási-nevelési folyamat egészében.

Ennek egyik elengedhetetlen feltétele a pedagógiai módszertani kultúra megújítása, melynek lehetséges eszköze a *problémaközpontú tanítás*, vagy a *cselekvéstől kiinduló gondolkodásra nevelés*, a *felfedező tanítás-tanulás*, a *megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés*.

A hangsúly a hagyományos tartalomközpontú oktatásról a kompetenciák, azaz a képességek, készségek és az alkalmazásképes tudás fejlesztésére tevődik át.

Szükséges, hogy intézményünk tanulói életkoruknak és életritmusuknak megfelelően jussanak ismeretekhez az egyes gyerekek közötti eltéréseket figyelembe vevő pedagógiai módszerek alkalmazásával. Az egyéni különbségekhez szakszerűen alkalmazkodó, személyre szabott fejlesztésre fel kell készíteni pedagógusainkat.

Mindegyik kulcskompetencia egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez.

A kompetenciáknál arra kell törekedni, hogy egy adott teljesítmény alapján megállapítható legyen annak a valószínűsége, hogy a tanuló ezzel együtt kifejlesztett-e egy bizonyos *kompetenciát* is vagy sem.

Az egyes tantárgyak és az általuk fejleszthető kompetenciák között a következő összefüggések vannak:

- *anyanyelv*: az önértékelés, a kommunikációs képességek, az információfeldolgozás folyamatának fejlesztése;
- *idegen nyelvi*: pozitív attitűd kialakulása más kultúrák iránt, kulturális műveltség;
- *matematika*: logikus gondolkodás, problémamegoldó képességek;
- *biológia, földrajz, fizika, kémia*: környezet- és természetismeret, fenntartható fejlődés;
- *történelem, társadalmi ismeretek*: önértékelés, aktív állampolgárság;
- *művészetek*: érzelmi és erkölcsi fejlődés, szociális készségek.

A fenti tantárgyak tananyagai és a tantervi tartalmak közé nem tehető egyenlőségjel, nem a lexikális tudás már a lényeg napjainkban, hanem a tartalomba ágyazott *képességfejlesztés*.

A tantárgyi ismeret, képesség és attitűdtartalmak strukturálódnak az alábbi kulcskompetenciákká:

A tanulás kompetenciái

Az aktív, önrányított tanulás kompetenciáinak birtoklásához a tanuló egyéni tanulási útvonalakon, belső motivációval ösztönzött tevékenységekkel, önszabályozó stratégiák alkalmazásával, a tudás aktív konstruálásával jut el. A tanuló az aktív, önrányított tanulás kompetenciáit az élet különböző területein változatos helyzetekben és szerepekben, önállóan, valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében. Célunk, hogy tanulóink olyan tudást szerezzenek, amelyet új helyzetekben is képesek alkalmazni. A tanulási folyamat része az érdeklődés felkeltése, az inspiráció, a személyre szabott tanulási lehetőségek felajánlása, egyéni vagy együtt tanulás. Az egész napos iskola, az iskolaotthonos és napközi otthonos csoportjainkban kezdjük el a hatékony és önálló tanulás képességének a kialakítását, folyamatosan arra törekedve, hogy legyen képes a gyermek kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban is.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciához szükséges ismeretek:

- a saját tanulási stratégiák és készségek ismerete
- a tudás erős és gyenge pontjainak ismerete
- ismerje a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket.

A hatékony és önálló tanulás kompetenciához szükséges képességek:

- alapvető képességek, mint az írás, olvasás, számolás valamint az információs társadalom technológiáinak ismerete
- a tanulási motiváció folyamatos fenntartásának képessége
- a figyelem összpontosításának képessége
- annak a képessége, hogy a tanulás szándékát és célját kritikusan mérlegelje
- képesnek kell lenni a közös munkára
- képesnek kell lenni a tudás másokkal való megosztására
- képesnek kell lenni a saját munka értékelésére
- képesnek kell lenni szükség esetén tanács információ és támogatás kérésére.
- képesnek kell lennie az online oktatásban a digitális tartalmak feldolgozására

A hatékony, önálló tanulás kompetenciához szükséges pozitív attitűdök:

- a mindenkori tanulás iránti motiváció
- a tanulási motiváció fenntartásához elengedhetetlen a korábbi tanulási és élettapasztalatok felhasználása
- új tanulási lehetőségek felkutatása
- a tanultakat az élet minden területén széles körű alkalmazására való attitűd.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Legfőbb céljaink közé tartozik az anyanyelvi kompetencia fejlesztése, a beszélt és írott nyelv kifejező és árnyalt használatának elősegítése. Iskolaközösségünk ösztönző környezetet és lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók szóban és írásban, hagyományos, alternatív és infokommunikációs csatornákat, eszközöket felhasználva, anyanyelven és idegen nyelven, változatos beszédhelyzetekben, hatékonyan és etikus módon kommunikáljanak egymással, valamint az iskolán belüli és iskolán kívüli közösségek tagjaival. Célunk, hogy tudatosan tervezett, az életkori sajátosságoknak megfelelő tanulói tevékenységek révén fejlesszük a tanulók anyanyelvi kommunikációs kompetenciáit. Meggyőződésünk, hogy az anyanyelvi kommunikációs készségek, ismeretek és attitűdök jelentős mértékben befolyásolják az egyes tanulási területeken megszerezhető tudás mélységét és minőségét, a különböző nyelvi tevékenységek hatékonyságát és eredményességét, valamint az önkifejezés képességét. Ugyanígy az idegen nyelv tanulás-tanítás folyamatában arra törekszünk, hogy a nyelvtanuló képes legyen a nyelvet kommunikációs szándékainak, céljainak megfelelően valódi szituációkban használni, nyelvtudását felhasználhassa ismeretszerzésre éppúgy, mint személyes és szakmai céljai elérésére, mind természetes, mind pedig digitális térben. Az élő idegen nyelv tanulás- tanítás során a tanulók tehát olyan nyelvhasználókká válnak, akik nyelvismeretük által jobban

megismerik és megértik az adott nyelvet használó embereket és kultúrákat is, nyitottabbá, megértőbbé, érdeklődőbbé és tájékozottabbá válnak. Ez támogatja személyes és társas kompetenciáik fejlődését is.

A kommunikációs kompetencia az alábbi **ismereteket** feltételezi:

- megfelelő szókincs
- nyelvtan és a nyelvi funkciók ismerete
- a szóbeli kapcsolattartás főtípusainak ismerete
- az irodalmi és nem irodalmi szövegek egész sorának ismerete
- a különféle nyelvi stílusok fő sajátosságainak ismerete
- a nyelv és a kommunikáció változásainak ismerete különféle helyzetekben.

A kommunikációs kompetencia kialakulásához az alábbi **képességek** szükségesek: képes a tanuló

- a különféle kommunikációs helyzetekben szóban és írásban kommunikálni
- a kommunikációját figyelemmel kísérni, és a helyzetet megfelelően alakítani
- megkülönböztetni és felhasználni a különféle típusú szövegeket
- megkeresni, összegyűjteni és feldolgozni információkat
- különböző segédeszközöket használni
- saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelően meggyőzően megfogalmazni és kifejezni.

A kommunikációs kompetencia kialakulásához szükséges **pozitív attitűd:**

- a kritikus és építő jellegű párbeszédre való törekvés
- az esztétikai minőség tisztelete
- a mások megismerésének az igénye.
- a kulturális sokféleség tiszteletben tartása
- a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődés és kíváncsiság

A digitális kompetenciák

A tanulás elengedhetetlen eszköze a digitális írástudás, az elektronikus médiafelületek magabiztos használata. A digitális technológia a mai tanulók mindennapjaiban, mint alapkészség jelenik meg. Célunk, hogy tudatos eszközhasználóvá váljanak az infokommunikációs eszközök használata és a digitális kompetenciák fejlesztése révén. Az IKT (információs és kommunikációs technológiák), a digitális eszközhasználat lehetővé teszi, támogatja az önálló tanulást az iskolában és otthoni környezetben is. A tanuló önállóan választhat tanulási módot, eszközt, internetes, akár felhő alapú tananyagot magának. A digitális eszközök használata segítséget nyújt a diákok differenciált munkájához, egyéni utak bejárásához is.

Az internetes kommunikáció, e-mail, weblapok, fórumok használata által nyújtott lehetőségek tárháza, és az ezekben rejlő veszélyek, információk megbízhatóságának megismerése, a valóság és a virtuális világ közötti különbségek felismerésére nagy hangsúlyt fordítunk. Ösztönözzük a tanulókat a saját érdekükben beállított szűrők használatára és a tudatos médiahasználatra. A digitális szövegfeldolgozások révén fejlődnek a tanulók íráskészsége, ismerjék meg a digitális információforrásokat, tanulják meg azok kritikus és etikus használatát.

A digitális kompetenciához szükséges ismeretek:

- magában foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat: szövegszerkesztést, adattáblázatokat, adatbázisokat, információtárolást, információkezelést, az Internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikációt
- ismerni fontos, hogy az információs társadalmi technológiái miként segítik a kreativitást és az innovációt

- ismerni kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat
- ismerni kell az IST interaktív használatához kapcsolódó etikai elveket.

A digitális kompetenciához szükséges képességek felölelik:

- az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását
- az információ kritikus alkalmazását
- a valós és virtuális kapcsolatok megkülönböztetését
- a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használatát
- az Internet alapú szolgáltatások elérését, a velük való kutatást.
- A digitális kompetenciához szükséges attitűdök:
- kritikusak és megfontoltak legyenek az elérhető információ az interaktív média felelősségteljes használata érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Fejlesztési célunk, hogy a tanuló az egyes tanulási területeken belül elsajátítsa azt a tudást, amelynek alapján azonosítani képes az adat, a tény és a bizonyíték jellemzőit, felismerje a tudományos szempontból helytálló megállapítások és áltudományos állítások közötti különbségeket. A problémamegoldás során alkalmazni tudja az analízis, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodási formákat, valamint az induktív, deduktív következtetések szabályait, alkalmazási területeit. Szeretnénk, hogy a tanuló a megszerzett ismereteket a hétköznapi szituációkban is haszonnal gyakorolja.

A matematikai, gondolkodási kompetencia kialakulásához szükséges **ismeretek**:

- a számok, mértékek és struktúrák ismerete
- az alaplételek és alapvető matematikai reprezentációk fejlődő ismerete
- a matematikai fogalmak összefüggései és koncepciók ismerete
- azon kérdések megértése, amelyekre a matematika választ adhat.

A matematikai, gondolkodási kompetenciához szükséges **képességek**:

- alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat az ismeretszerzésben, a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen.
- követni és értékelni tudja az érvek láncolatát
- matematikai úton képes indokolni az eredményeket
- megérti a matematikai bizonyítást
- a matematika nyelvén kommunikál
- alkalmazni képes a megfelelő segédeszközöket.

A matematikai kompetenciához szükséges **pozitív attitűd**:

- az igazság tisztelete
- a dolgok logikus okának és érvényességének a keresése.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Az iskola feladata, hogy a tanulók iskolai életének irányítása és megszervezése során támogassa a hatékony és kiegyensúlyozott társas kapcsolatokat. Szerepet vállalunk olyan készségek megszerzésében, melyek a pozitív énkép, a változásokhoz is alkalmazkodni tudó egyéni életmód kialakításában segítenek. A személyes és társas kompetenciák kialakítása során iskolánk külön hangsúlyt helyez a tanulók testi egészséggel, a társadalmi-érzelmi jólléttel, a biztonsággal, az emberi kapcsolatokkal, a hétköznapi technológiai eszközök használatával, valamint a személyes pénzügyi tevékenységek lebonyolításával és a fogyasztás megszervezésével kapcsolatos kompetenciákra.

Másokkal való együttműködés révén, az alkalmazkodás, a kreativitás, felelősségvállalás, a széles látókör kompetenciáinak megszerzésével meglévő tudásból új tudás létrehozására nyílik lehetőség. A

tanuló törekszik saját személyes, társas és testi jóllétének kialakítására, valamint az egész életen át tartó tanulás megvalósítására.

A személyes és társas kompetenciához szükséges ismeretek:

- Az egyén rendelkezze saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretekkel
- a sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatadat
- az egyénnek, a csoporttal, a munkaszervezettel kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete
- a nemek közti egyenlőséggel kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete
- a megkülönböztetés-mentességgel kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete
- a társadalommal kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete
- a kultúrával kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete.

A szociális és kompetenciához szükséges képességek:

- a hatékony kommunikálás képessége
- a különböző nézőpontok megértésének képessége
- annak a képessége, hogy beszélgető partnereinkben bizalmat keltsünk
- az empátia képessége.

A szociális kompetenciához szükséges *attitűdök*:

- az együttműködés
- a magabiztosság
- az integritás
- az előítéletek leküzdésére és a kompromisszumra való törekvés.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja iskolánkban az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezésének fontosságát. Tanulóink tegyék ezt a mindennapi életük részévé a tradicionális művészetek területein keresztül, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót és a mozgóképet. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság és kifejezőképesség az alapja annak, hogy a tanuló át tudja élni a világban elfoglalt helyét. Ismerje meg és ébredjen rá a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség fontosságára. Tegye alapvető ismeretei részévé a főbb művészeti alkotásokat, a népszerű kortárs kultúra és kifejezőmódok vonatkozásában is. Idetartozik Európa (az európai országok, nemzetek és kisebbségek) kulturális és nyelvi sokféleségének a megőrzésére irányuló igénynek, a közízlés fejlődésének, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének a megértése.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciához szükséges ismeretek:

- a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismerete
- a népszerű kortárs kultúra és a kifejezőmódok ismerete
- az európai országok nemzetek és kisebbségek kulturális és nyelvi sokféleségének ismerete
- a közízlés fejlődésének ismerete
- az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének ismerete.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciához szükséges képességek:

- művészi önkifejezés
- műalkotások és előadások elemzési
- a saját nézőpont összevetése véleményével
- a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerésének és kiaknázásának képessége.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciához szükséges pozitív attitűdök:

- művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság
- az esztétikai érzék fejlesztésére való hajlandóság.

A nyitottság, az érdeklődés, a fogékonyság fejleszti a kreativitást és az arra való készséget, hogy az önkifejezés révén gazdagodik önismeretünk, kapcsolatrendszerünk, a világban való eligazodásunk.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia

Tanulóinkat támogatjuk abban, hogy megismerjék tágabb környezetüket, és képesek legyenek a kínálkozó lehetőségek megragadására. Már az első évfolyamtól törekszünk a tudás, a kreativitás, a kezdeményező, az újításra való beállítódás és a kockázatvállalás fogalmának bevezetésére. Készítjük azoknak a területeknek keresését, ahol az ember vállalkozói készségei teljes skáláját kamatoztathatja – például otthon, az iskolában és a helyi közösségben. További célunk, hogy a tanulók képesek legyenek a kihívások felismerésére, értelmezésére. Tudjanak a pénz világában tájékozódni.

Munkavállalói kompetencia fejlesztése terén az iskolánknak – a tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket igyekszünk biztosítani, amelyek elősegíthetik, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, ezzel is fejlesztve önismeretüket és pályaismeretüket. A jelenlegi és a jövőbeli munkero piacon fontos készségek, mint a csapatmunka, a csapatban való gondolkodás és működés készsége, a valós idegen nyelvi kommunikációs tudás és a digitális tudás, mind kiemelt hangsúlyt kapnak iskolánkban.

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek:

- az egyén személyes szakmai tevékenységeihez illeszthető lehetőségek, kihívások ismerete
- a gazdaság működésének átfogó ismerete
- a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeinek ismerete.

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciához szükséges képességek:

- tervezés
- szervezés
- irányítás
- vezetés
- delegálás
- az elemzés
- a kommunikálás
- a tapasztalatok értékelése
- kockázatfelmérés és vállalás
- egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

A munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciához szükséges pozitív attitűdök:

- a függetlenség
- a kreativitás az innováció
- az innováció személyes és társi életben és a munkában egyaránt.

További releváns kompetenciaterületek

A fent sorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk középpontjában:

- Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex, intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá az egészségmegőrzést is szervesen magában foglalja.

- Környezettudatos magatartás, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrál.
- Társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek elsajáttatása (szociális kompetencia)
- Tanulásirányítás-önálló tanulás képessége
- Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége) amelynek szerves része, az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás
- Értékkorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák), elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmája
- Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, honvédelmi nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok diszkriminációjára.

2.7.2 Egységes alapokra épülő differenciálás

A kulcskompetenciák eredményes fejlesztésének egyik feltétele a fentiek kiemelt fejlesztési feladataival adekvát tanítási folyamat.

A Nemzeti alaptanterv értelmében iskolánk személyiségfejlesztő tevékenysége akkor lehet eredményes, ha intézményünk pedagógiai programja - ezen belül a helyi tanterve - lehetőséget kínál a színes, sokoldalú iskolai életre, a tanulásra, a játékokra, a munkára, fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát, hozzájárul a valódi értékekkel való azonosuláshoz.

A Nemzeti alaptanterv szerint a tanítás nem más, mint a *tanulók tanulásának szervezése*. A tanulás szervezése differenciálást feltételez a tanítást végzőtől.

A differenciált tanulásszervezésnél a következő szempontokra fontos koncentrálni:

- a tanulás szervezése mozdítsa elő a tanulás *belső motivációját*
- a tanulásszervezés optimálisan bontakoztassa ki a gyermekek *aktivitását*
- a tanulás megszervezésénél támaszkodjon a pedagógus a tanulók előzetes ismereteire, és kapjanak a tanulók lehetőséget tudásuk átrendezésére, esetleges tévedéseik korrigálására
- a tanulói tevékenység, önállóság, kezdeményezés, problémamegoldás, kreativitás nyerjen prioritást az osztály- és csoportmunkában, a tanulók páros vagy egyéni oktatásánál egyaránt
- a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás érvényesüljön a feladatok kijelölésénél, megoldásánál, a tanári segítségnyújtás mértékénél és az ellenőrzésnél egyaránt
- a hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztése érdekében a „testre szabott” feladathoz illeszkedő tanulásszervezést kell alkalmazni
- a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekeink esetében a *sajátos* tanulásszervezési megoldásokra kell pedagógusainknak törekedni
- a fentiekben említett tanulásszervezési megoldások segíthetik a tanulói együttműködést, szolgálhatják a tanulási esélyek kiegyenlítését az iskolán belüli és az iskolán kívüli, valamint az iskolák közötti tevékenységeknél
- a tanulásszervezésnél egy pedagógus sem mondhat le az információs és kommunikációs technika, a számítógép felhasználásáról, mivel a tanulók adaptív oktatására mindezek gazdag lehetőséget nyújtanak.

2.7.3 A kompetencia alapú oktatás implementációja

A NAT szerinti kulcskompetencia-területek fejlesztését, újszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazását támogató oktatási programok és taneszközök bevezetése, alkalmazása.

Oktatási programok, újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése:

Az implementációs tevékenységet segítő, a kulcskompetenciák fejlesztését támogató modern pedagógiai módszertan alkalmazása, kooperatív technikák, projekt módszer, témahét, drámapedagógia, múzeum pedagógia stb. alkalmazása.

IKT eszközök használata, digitális készségek fejlesztése:

Digitális tartalmak, taneszközök oktatási gyakorlatban való használata, digitális készségek fejlesztése.

A hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása:

A hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók és a sajátos nevelési igényű gyerekek, integrálását elősegítő programok intézményi alkalmazása, az elsajátítottak intézményi adaptációjának megvalósítása, szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása, a lemorzsolódás és kirekesztődés megelőzését támogató személyközpontú, egyéni tanulási utak, komplex végigkísérési folyamatok kialakítása.

A pályázat keretében teljes tantestületi szinten megismert képességkibontakoztató és integrációs felkészítés általános módszertani, továbbá differenciálási elemeinek a teljes tantárgyi rendszerben, a nevelés-oktatás átfogó szintjén.

„Jó gyakorlatok” intézményi alkalmazása, átfogó intézményfejlesztés megvalósítása

- „Jó gyakorlatok” intézményi honosítása, adaptációja, integrálása az intézményi dokumentumokba, a napi nevelő-oktató munkába.
- Intézmények közötti szakmai együttműködések, referencia intézményekkel való együttműködés kialakítása,
- A pedagógusok együttműködése

2.8 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.

Iskolánkban osztályonként heti 5 órában tanítjuk a testnevelés tantárgyat. A tanulók mozgásszegény életmódja miatt ez az óraszám feltétlenül szükséges, de nem elégséges mozgásszükségletük kielégítésére. Ezen szempontokat figyelembe véve 1988-ban – az elsők között – bekapcsolódtunk a mindennapos testnevelés és testedzés programjába.

A helyi körülményeket, lehetőségeket figyelembe véve a testnevelés órákon kívül is próbálunk egyre több sportolási lehetőséget biztosítani tanulóink részére.

3-4. évfolyamon úszásoktatás

Sajnos a testnevelés órákon nem tudjuk helyben megoldani az úszásoktatást, így 3-4. évfolyam számára Berettyóújfaluban nyílik lehetőség az úszás alapjainak megismertetésére.

Iskolai sportkör működése

Iskolánkban, 1988-ban alakult meg az iskolai sportkör (diáksportkör). Öt sportcsoporttal kezdtük meg a munkát. Minden tanulónk tagja az iskolai sportkörnek. A ISK munkáját a vezetőség irányítja a taggyűlés határozatai, igényei alapján.

A csoportok tanévenként újrászerveződnek és a Működési Szabályzatban foglaltak szerint tevékenykednek.

A körzet iskoláiból a testnevelők részvételével tanév elején DSB értekezleten összeállítjuk az éves versenynaptárt, megbeszéljük a helyszíneket, kijelöljük a sportági felelősöket.

Atlétika, kézilabda és labdarúgás sportágakban őszi és tavaszi fordulót is rendezünk, ezen kívül megszervezzük a sakk, és a játékos sor- és váltóversenyeket is.

A körzeti versenyek első helyezett csapatai részt vesznek a területi versenyeken, ahol a Vármegyei döntőkre való bejutásért folyik a küzdelem. Egy-egy tanév során legalább három kupaverseny van a

körzetben, és lehetőségeink függvényében Vármegyei tömegsportrendezvényeken is rész veszünk.

A versenyeken arra törekszünk, hogy megfelelően jutalmazzuk a versenyen résztvevő tanulókat.

Iskolai tömegsport-foglalkozások:

Alsó és felső tagozatos tanulók részére hetente egy-egy, alkalmanként kétórás tömegsport-foglalkozást tartunk. Ezt azért tartjuk fontosnak, hogy ne csak a jobb képességű tanulók legyenek tanórán kívül rendszeresen foglalkoztatva, hanem a gyengébb képességűeknek is legyen lehetősége rendszeres testmozgásra. Ezeken a foglalkozásokon lehetőség nyílik különböző atlétikai-, tornamozgások gyakorlására, labdajátékok játszására.

„Számháború-csatákat” vívnak tanulóink, és népi játékokat tanítunk nekik. A játékra, a játékosságra helyezük a hangsúlyt ezeken a foglalkozásokon. A játék kínálja sokféle lehetőséget kihasználva fejlesztjük a tanulók ügyességét, állóképességét és egyéb testi képességeiket.

Téli időszakban hógolyózunk, szánkózunk, korcsolyázunk is. Jó időben görkorcsolya, gördeszka és kerékpár-ügyességi versenyeket rendezünk. A délutáni foglalkozások sorában a diáksportkörtől és tömegsport foglalkozások jól kiegészítik egymást.

Gyógytestnevelés az iskolában:

Az iskolaorvos évente végzett egészségügyi szűrővizsgálata során több tanulót könnyített, illetve gyógytestnevelés foglalkozásra javasol.

Gyógytestnevelést utazó gyógypedagógiai hálózat segítségével biztosítjuk. A gyógytestnevelési foglalkozásokon egyénre szabott feladatokkal alkalmassá tesszük őket nagyobb terhelések elviselésére.

Könnyített testnevelést a testnevelés órákon a kiszűrt tanulók differenciált foglalkoztatásával biztosítjuk, a számukra káros mozgásanyag helyett más jellegű feladatokat kapnak. Célunk az életkornak megfelelő fejlesztési feltételek biztosítása, a szenzitív időszakon túli lemaradás pótlása. A tanulók egyénre szabott, otthon végezhető feladatsort is kapnak, amelyet a foglalkozásokon betanítunk számukra.

Mindennapos mozgáslehetőségek, testedzési alkalmak:

Tanórák közötti szünetekben végezhető sporttevékenységek és egyéb mozgáslehetőségek:

Egy-egy 45 perces tanóra után – ahol a tanulók végigülik az idő jelentős részét – érthetően nagy a mozgásigényük. A tanórák közötti szünetek igen fontosok, mert ez idő alatt kell felfrissülni, regenerálódni valamelyest a tanulóknak, hogy új erővel kezdjék a következő órai munkát.

Sokféle mozgáslehetőséget próbálunk biztosítani, melyek közül mindenki szabadon válogathat.

Udvari játékokat helyeztünk ki, kosárlabda, kézilabda, labdarúgás valamint röplabdajátékokra van lehetőség a sportudvaron.

A nagyszünetekben szervezett játékfoglalkozások vannak. Osztálybajnokságokat, váltóversenyeket, játéktanulást szerveztünk a gyerekeknek az ügyeletes nevelők közreműködésével. Az alsósok körében nagyon kedveltek a játszótéri játékok, a hinták, a mászó állványok, és örömmel vesznek részt a játéktanulásban. Téli időszakban az aulában folyik a játék a szünetben, ha pedig az időjárás lehetővé teszi, hatalmas hó csaták színtere az iskola udvara.

Napközis, iskolaotthonos, egész napos iskolai munkába beépülő testedzési alkalmak:

A napközis, iskolaotthonos, egész napos iskolai sporttevékenységet az alsó és felső tagozatos csapatokban kissé eltérő módon szervezik. Ez az eltérés működési sajátosságok és életkori adottságok függvénye.

A napközis, iskolaotthonos és egész napos iskolai tanulóknak még fokozottabban érvényes az a megállapítás, hogy a mozgásos cselekvésre fordítható idő és mozgásterük is jelentős mértékben leszűkül. Még fontosabb tehát odafigyelni arra, hogy rendszeres mozgáslehetőséget biztosítsunk

számukra.

Ezeket a programokat nagyon jól kell szervezni, érdekessé, vonzóvá kell tenni, hogy minél több tanuló bekapcsolódjon, sportoljon egészségének megóvása, fizikai és szellemi frissességének fokozása érdekében. A délutáni foglalkozások közötti szünetekben a lazítást a „zenés torna” szolgálja. Gyakran sétálnak el az iskola környékén lévő kastélyparkba. A napközis és iskolaotthonos munkáról egészében véve jó a véleménye a szülőknek, és a gyerekek is elégedettek a programkínálattal.

Egyéb lehetőségeink a testmozgásra, testedzésre:

Nyári táborok, osztálykirándulások, erdei iskola:

Amennyiben lehetőségünk van rá, megszervezzük minden évben az egy, vagy kétnapos osztálykirándulásokat, valamint a nyári szünetben egy többnapos (3-5 napos) nyári táborozást az ország valamely szép vidékére, valamint 6-8. évfolyamos tanulóinkat egy alkalommal elvisszük erdei iskolába, melynek helyszíne legtöbbször Bükkzentkereszt. Az osztályok kirándulásaik alkalmával főképp a környék nevezetes és szép helyeit keresik fel néha gyalogosan vagy kerékpárral. Túraik során gazdagodnak élményekkel, tapasztalatokkal, formálódik az osztályközösség. A nyári iskolai táboraink leggyakoribb célállomása az Északi-középhegység, de az ország több gyönyörű vidékét is meglátogatták már. Nyári kirándulásainkat alkalmanként kerékpárral oldottuk meg, és saját sátrainkkal a sátoztáborozást választottuk. Télen – ha az időjárás kedvező – Bükkzentkeresztre szervezünk tanulóinknak kirándulást, ahol szánkózni, túrázni szoktunk.

Sok gyerek csak így – az iskola segítségével – juthat el ezekre a helyekre, de reméljük, hogy ez a későbbiekben szokássá válik majd számukra.

Céljaink, elképzeléseink:

Legfontosabb célunk természetesen az, hogy minél több mozgáslehetőséget teremtsünk tanulóink részére, hogy edzettebbek, egészségesebbek legyenek, és tovább nőjön fizikai terhelhetőségük szintje.

Ismerkedjenek meg sok sportág alapjaival, és a későbbiekben gyakorolják rendszeresen azt, amelyre lehetőségük adódik. Alakuljon ki minél több tanulóban a rendszeres mozgás iránti igény. Ezen célok érdekében minden lehetőséget próbálunk kihasználni.

Az iskola melletti területen bővíteni akarjuk a sportudvart, atlétikapálya kialakítását tervezzük.

Szeretnénk elérni azt, hogy az iskola befejezése után a tőlünk kikerülő fiatalok sokszínűbbé tegyék a község sportéletét, illetve középiskolába bekerülve ne legyenek hátrányosabb helyzetben amiatt, mert vidéki kisiskolából kerültek fel. Reméljük, ott is megállják helyüket, és gyarapítják iskolánk hírnevét.

2.9 A tanulók fizikai állapotának mérése

A tanulók fizikai fittségi mérésének célja a tanulók egészsége megőrzésének, javításának, fenntartásának előmozdítása, és a tanulók egészségi állapotának nyomon követése a tanulók fizikai fittségi szintjének feltárásával.

A NETFIT program küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit.

A NETFIT azon fittségi összetevőket méri és értékeli, amelyek az egészségi állapot szempontjából meghatározók. Ezek a vázizomzat fittsége az aerob fittség és a testösszetétel.

A méréseket a mindenkori tanév rendjéről szóló jogszabályban meghatározott mérési időszakban végezzük. A mérési időszak utolsó napjáig a tanuló mérési azonosítójának alkalmazásával feltöltjük a NETFIT rendszerbe. A fizikai fittségi mérés tanulót érintő eredményeiről a tanuló és a szülő a tanuló mérési azonosítójának felhasználásával a NETFIT rendszeren keresztül kap tájékoztatást.

Az iskola minden felsős évfolyamára kiterjedő vizsgálatot a tantárgyat tanító pedagógus végzi. A vizsgálat eredményeit a mérésben érintett tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzíti és feltölti a NETFIT informatikai rendszerbe.

A fizikai fitsségi mérések egyes tanulókra vonatkozó, adott tanévben rögzített adatait az iskola testnevelés tantárgyat tanító és az iskola igazgatója által kijelölt pedagógus tanévenként elemzik, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fitsségi szintjének további fejlesztése szempontjából – elsősorban az iskolai testnevelésórák keretei között – szükséges intézkedéseket.

2.10 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei és programja

2.10.1 Egészségnevelési elvek és program

Megállapíthatjuk, hogy az iskolánkban folyó egészség és környezeti nevelés nem új, hanem hagyományos programokra épülő múlttal rendelkezik. Az 1970-es évekig visszavevethető, melyről az írásos, képi, tárgyi dokumentumainkat megőriztük.

Pedagógiai programunk egyik alapelve, a harmonikus személyiségfejlesztés, mely a testi és lelki egészséget egyaránt magába foglalja.

Az egészségnevelésünk az élet minőségével foglalkozik, a tanulóink fizikai, társadalmi és mentális jólétével. Nem csupán azoknak az ismereteknek az átadására törekszünk, amelyek megmondják tanítványaink számára, hogy mi a hasznos és mi a káros, hanem olyan gyakorlati ismereteket is közvetítünk, amelyek segítik őket ismereteik gyakorlatban történő hatékony felhasználásában. A tanulóinkban olyan magatartást, értékrendet próbálunk kialakítani, amely képessé teszi őket arra, hogy azt válasszák, ami jelenlegi életükben és a jövőben is értékes, hosszútávon a javukat fogja szolgálni.

Arra törekszünk, hogy az egészségfejlesztés holisztikus /egész-szerű/ szemlélete az egész oktató, nevelő munkánkat áthassa, tanulóink megértsék saját egészségvédelmük jelentőségét.

Az iskolánk nevelési alapértékei között első helyen áll az élet és az egészség védelme.

Egészségnevelési stratégiai terv

1. Helyzetelemzés:

Az iskola környezeti adottságai (külső, belső): Az iskolánk épülete a főútvonaltól távol helyezkedik el, szép zöld övezet határolja. Ideális iskolai környezet a tanulók számára.

A folyosók, tantermek, tágasak, világosak, télen jól felfűthetők. Iskolánk korszerű világítással rendelkezik. A belső bútorzat nagy része jó állapotú. A tornaterem nagyságát tekintve, csak kisebb osztálylétszám befogadására alkalmas, nagy létszámú osztályoknál, sportversenyeken problémák tapasztalhatók. Az aljzata, világítása, szellőztetési lehetősége elfogadható. Jellemző a tornaszerek, sportszerek, folyamatos cseréje, újítása. A tornatermek, folyosók falainak, lábazatának a színvilága, dekorációja megfelelő, hangulatos. Az ablakon lévő függönyök, ülő sarkok, a cserepes virágok, otthonossá, barátságossá, varázsolják. A technika terem felszereltsége megfelelő. A könyvtár helyisége barátságos, rendezett. Az egész étkeztetés megoldott. A váltócipők használata a tisztaság és egészség megőrzés szempontjából is célszerű, de sajnos nem megoldott azok biztonságos tárolása. Az iskolaudvar ideális tartózkodási hely. Van szilárd alapú sorakozóhely, játszásra, pihenésre alkalmas zöld övezet, kézilabda pálya, kosárpályák, röplabdázási lehetőség, hinták, mérleghinták, csúszda, homokozó. Az udvari játékok, megfelelőek, a padok újszerűek. A szemét összegyűjtése az udvar kivételével zárt gyűjtőedényben történik. A szelektív hulladékgyűjtés megvalósult. Az iskola rendje és tisztasága példamutató.

Társadalmi környezet jellemzése:

Az egészségnevelési törekvéseink szempontjából sem elhanyagolható a tanítványainkat körülvevő társadalmi környezet.

Az utóbbi évtizedben bekövetkezett társadalmi polarizálódás településünkön is érezteti hatását. Helyben kevés a munkahely, egyre többen a távolabbi településeken találják meg a munkát, ingáznak napi szinten.

A gazdasági – társadalmi környezet minőségének a romlása során gyakoribbá váltak a konfliktus helyzetek az egyenlőtlenségek kapcsán az ún. felemelkedő és leszakadó rétegek között. A lakosság kisebb rétege az életminőség romlását, a tehetetlenséget, a kilátástalanságot nem tudta feldolgozni. Gyakoribbá váltak az egészségre ártalmas szokások, viselkedésmódok (alkoholfogyasztás, dohányzás)

a pszichoszomatikus megbetegedések. A kilátástalanság mellett találkozunk a tenni akarás hiányával is, az elkényelmesedéssel. Az elhanyagolt gyerekek száma csökken, de több családnál tapasztalható még a gondoskodás, értő, következetes nevelés hiánya. (Főleg a társadalom peremére szorultak körében.) A településen a fiatalság számára kevés a kulturált szabadidő eltöltést biztosító helyszín és lehetőség. Az intézményünk biztosítja ugyan a sportolni vágyó fiataloknak a sportolási lehetőségeket, tömegsport órákon, diáksportkörökön stb. A községi sportegyesület is biztosít sportolási lehetőséget. Megállapítható azonban, hogy egyre kevesebben vállalják e plusz terhelést, az ezzel járó feladatokat. A közúti gépjárműforgalom csökkent az iskolába vezető útszakaszokon, a 47-es sz. út elterelésének köszönhetően. Nőtt azonban a balesetveszély a Rákóczi utcából érkező gyerekek számára. A gyorsforgalmi úton kell átkelniük, ahol nincs zebra, se jelzőtábla, amely figyelmeztetne a gyalogos átkelésre. Balesetveszélyes a Bakonszeg felé vezető út a rossz szokás kialakulása miatt, mivel a tanulók többsége, az úttesten közlekedik – figyelmeztetésünk ellenére.

Családokkal kapcsolatos megállapítások:

Tapasztalatunk szerint a társadalmi környezet, áthatja a családok életét is. A legtöbb családban a szülők, a lehetőségeikhez mérten igyekeznek gondoskodni a gyermekeikről. Biztosítják a kényelmes, otthont, a békés, kiegyensúlyozott családi háttérrel. Odafigyelnek gyermekeik egészséges testi, lelki, fejlődésére. Egyre gyakrabban szembesülünk azonban olyan családokkal, akiknek az életkörülményei a többségéhez viszonyítva rosszabb. (Ilyenek a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, gondozásba vett családok.) Ezek egyik oka, hogy a szülők a társadalmi vagy a magánéletben elszenvedett kudarcaikat, problémáikat alkoholfogyasztással, agresszióval, próbálják megoldani. Életkörülményeik javulásának a feltételeit külső segítségként várják, önmaguk keveset tesznek a jobbra fordulás érdekében. Ezeknek a családoknak a gyermekei szociálisan fejletlenek, viselkedési, beilleszkedési zavarokkal küzdenek. Testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődésük nem biztosított. Ezeknek a családoknak a szokásrendszere, életvitele példaértéke, kívánni valót hagy maga után, (napirend, higiénés, táplálkozási szokások, kulturálódás, hasznos szabadidő eltöltés, káros szerek fogyasztása, stb.) s nem egyezik meg a mi egészségnevelési törekvéseinkkel. Gyakran találkozunk olyan típusú családokkal is amelyek igaz, hogy jó szándékkal, de túlzásba viszik a gondoskodást. (A gyerekek kiszolgálása, mozgásszegény életmód támogatása, egészségtelen élelmiszerek megvásárlása, túlzott engedékenység, felelősség átvállalás, stb.)

Diákokkal kapcsolatos megállapítások:

Tanulóink többsége testileg fejlett, fizikai állóképességük, akaraterejük, kitartásuk, azonban kívánnivalót hagy maga után. Tápláltságukat tekintve, mennyiségileg jól tápláltak, elég gyakori a testsúly felesleggel rendelkezők száma. Az alultápláltság ritkább, de előfordul közöttük. Táplálkozási szokásaikat elsősorban a családi háttér, szokások, s az anyagi helyzet befolyásolja elsősorban. Erre következtetni tudunk a tízórai tartalmából, s az iskolai étkezés során el illetve el nem fogyasztott ételekből. Testtartásuk, rendszerint hanyag, mely gyakran gerincoszlop, s egyéb mozgásszervi rendellenességhez vezet. Gyakori a lúdtalp a gyerekek körében. Elkényelmesedtek, mozgásszegény életmód jellemzi őket. Az önkéntes mozgásigényük minimális. Többségük, azonban körültekintő szervezés kapcsán szívesen bekapcsolódik a szervezett sport programokba, úszótanfolyamokba, kerékpártúrákba, s egyéb sportrendezvényekbe. Ezeknél a tanulóknál tapasztalható a támogató családi háttér is. Tervezett napirenddel nem rendelkeznek, szabadidő eltöltésük egyoldalú, szinte kimerül a TV nézéssel, videózással, számítógépes játékokkal. Keveset olvasnak, s beszélgetnek egymással. Nem szívesen játszanak értelmes közösségi és társas játékokat (Főleg a felső tagozatosok.) Személyi tisztaságuk, ápoltságuk, egy szűk réteg kivételével elfogadható. Hiányosságokat tapasztalunk a kulturált WC használat, WC használat utáni, étkezés előtti kézmosás terén egyaránt. Rendelkeznek ugyan tisztasági csomaggal, de nem használják rendszeresen. Nehezen értik meg és fogadják el a váltócipő használatának az előnyeit, s a szünetekben való szabadlevegőn való tartózkodást. Öltözködésüket elsősorban a család anyagi helyzete, s a divat határozza meg. A praktikusság, az egészség másodlagos szempontként szerepel. Egy szűk réteg körében gyakran tapasztaljuk a tornafelszerelések egymásnak történő kölcsönadását s azok rendszertelen tisztántartását. E mögött a

szülői odafigyelés hiánya, s a tanulói nemtörődömség, hanyagság rejlik. Az iskolai ünnepeinken is megnőtt azoknak a száma, akik nem az ünnepnek megfelelő öltözékben jelennek meg. Sok a látási rendellenességgel küzdők száma. A legnagyobb problémát pedig az okozza, hogy nem viselik a szakorvos által javasolt szemüveget, így javulás nem várható tovább romlik a látásuk. Elvértve de már halláskárosodást jelző szűrővizsgálati eredményekkel is találkozunk. Sok a rossz fogakkal küzdők száma. Részt vesznek a szűrő vizsgálatokon, de a javasolt fogászati kezelésre a legtöbb esetben nem mennek el. Emiatt fogaikat több esetben nem tudják már megmenteni. A tömegkommunikáció hatásait nem képesek kellően szelektálni. Gyakran vesznek át inkább kortárs csoportoknak tetsző, pillanatnyilag jobb, kedvezőbbnek tűnő szokásokat, viselkedési normákat, beszédstílusokat. Sajnos szülői engedéllyel többen látogatnak esti szórakozó helyeket, ahol még inkább ki vannak téve az őket érhető veszélyeknek. (alkohol, drog, dohány, szexuális veszélyek stb.) A felnőttekkel, egymással szembeni viselkedésük, beszédstílusuk, a köztulajdon védelme kívánnivalót hagy maga után.

Humán erőforrás jellemzői

<i>Felhasználási területek</i>	<i>Humán emberi erőforrások</i>
☐ Pedagógiai program, testi, lelki, nevelés	☐ Iskolavezetés, tantestület tagjai
☐ Osztályfőnöki, tanmenetek	☐ Osztályfőnökök
☐ Szaktárgyi tanmenetek	☐ Szaktanárok, tanítók
☐ SZMSZ munkavédelmi előírások	☐ Iskolavezetés, tanárok, fenntartó
☐ Balesetvédelmi oktatás	☐ Munkavédelmi felelős
☐ Mindennapos testedzés	☐ Szaktanár – testnevelés szakos tanár
☐ Gyógytestnevelés	☐ Szaktanfolyam
☐ Ökoiskolai ismeretek	☐ Szaktanár – biológia szakos tanár
☐ Nyári tábor, erdei iskola	☐ Táboroztatási TEAM, szülők, vállalkozók
☐ Jeles napok megünneplése	☐ Sportverseny-rendszer
☐ Egészségnevelési vetélkedők	☐ DÖK vezető, szaktanárok, tűzoltók, rendőrök ☐ Egészségnevelési és drogkoordinátor, osztályfőnökök, egészségügyi dolgozók, szülők
☐ Könyvállomány e témához	☐ Könyvtáros
☐ Sportverseny-rendszer	☐ DSB (diákspport bizottság) elnöksége

Segítő kapcsolatok

Az iskola szűkebb és tágabb környezetében kialakult segítő kapcsolatok. Intézményen belüli, intézményen kívüli.

Az egészség nevelést elősegítő képzettségek (tanfolyamok, akkreditált képzések, tréningek):

- Új pedagógus kompetenciák az osztályfőnök munkájában
- Életvezetési ismeretek és készségek c. személyiségfejlesztő program
- Alternatívák az erőszakkal szemben
- Szexuális nevelés és AIDS prevenció az iskolában
- Gyógytestnevelés Minőségfejlesztési alapismeretek és azok alkalmazása a közoktatásban
- Környezeti nevelés és tanárképzés
- Erdei iskola szerepe

Célok, feladatok:

A helyzetelemzés, állapotfelmérés tapasztalatai alapján, az alábbiak megvalósítását tervezzük.

Célul tűzzük:

- Tantestületen belül az egységes prevenció szemlélet kialakítását. A konkrét tények ismeretében a prevenció felvállalását.

Elsődleges prevenció célkitűzései:

- Egészséget támogató életmód gyakoroltatását.
- Nagy erőfeszítést összpontosítunk a környezetkárosító erők megismertetésére s azok kiiktatására.
- Az egészségügyi prevenció tartalmilag fontos részeként fogjuk kezelni a drog prevenciót.
- Feladatunknak tekintjük a túlzott alkoholfogyasztás, a dohányzás és az orvosi javallat nélküli gyógyszer fogyasztás megelőzését is.
- Fontos szerepet tulajdonítunk a kortárshatásoknak, melyek gátolják a drogok kipróbálását.
- Arra törekszünk, hogy a tanulók, korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük védelme érdekében.
- Nagy jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy helyes értékítéletet alakítsunk ki.
- Ismerjük fel azt, hogy összefüggés van az életmódjuk, viselkedésük, és az egészségi állapotuk között.
- Ösztönözzük őket az önmagukkal és másokkal szembeni felelősségérzet kialakítására.
- Ismerjük fel a jövő tervezésének a fontosságát, s lássák be, hogy ebben meghatározó szerepet játszanak az egyéni döntéshozások, a helyzetmegoldási, megküzdési technikák.
- Segítséget kívánunk nyújtani abban, hogy a tanulók helyesen értelmezzék azt a tényt, hogy az egészségmegőrzés egyéni tetteken, választásokon, személyközi kapcsolataik minőségén is múlik.
- Megismertetjük a tanulókkal az egészségi állapot szempontjából fontos viselkedésmódok, szokások kialakulását, feltételeit, valamint az ezeket befolyásoló tényezőket.
- Elősegítjük, hogy a különböző megoldási módok alternatívaként jelenjen meg mindennapi életükben.
- Segítséget nyújtunk a tanulóknak abban, hogy készség szintjén alkalmazzák azokat a megküzdési stratégiákat, amelyek alkalmazásával megőrizhetik, illetve újrateremthetik életük egyensúlyát.
- Az egészség megőrzéséhez, a betegség megelőzéséhez szükséges készségeket a tanulói aktivitásra épülő módszerekkel, a pozitív példák, minták megerősítésével fejlesztjük.
- Az egészség magatartás szempontjából leginkább kritikusnak tekinthető területeket kiemelten kezeljük: a táplálkozást, a mindennapi testmozgást, biztonságot, az alkohol- és kábítószer fogyasztást, a dohányzást, a családi és kortárs csoportokat, a környezetvédelmet, az aktív életmódot a személyes higiéniát, és a szexuális fejlődést.
- Internetbiztonság, internetezés káros hatásainak megelőzése tájékoztatással, előadásokkal
- Különös hangsúlyt fektetünk a családok, szülők, fentiekben említett problémák felismerésének, kezelésének a segítségével.
- A családok figyelemfelkeltése olyan értékek és normák közvetítése iránt, amelyek képessé tehetik a gyermekeiket a konstruktív életstílus kialakítására, és a káros szerek visszautasítására.
- Információs kiadványok eljuttatása a szülőkhöz.

Másodlagos prevenció célkitűzései:

➤ **Közegészségügyi feladatok:**

- Iskolaorvosi, fogorvosi szűrővizsgálatok elvégzése, s azok eredményeinek a jelzése az intézmény és szülők felé.
- Védőnői vizsgálatok, eredmények jelzése.
- Egészségügyi dolgozók felvilágosító munkája, az iskolások, szülők körében.
- Család és gyermekvédelmi feladatok körültekintő ellátása, tapasztalatok jelzése.
- A közétkeztetés figyelemmel kísérése a tanulók egészséges táplálkozása, fejlődése érdekében.
- Külső segítők bevonása a felvilágosító, megelőző munkákba.

Természetesen ezeket az elsődleges és másodlagos prevenciós célokat nem egymástól elszigetelten, hanem kölcsönös kapcsolattartás révén közös erőfeszítéssel tervezzük meg valósítani.

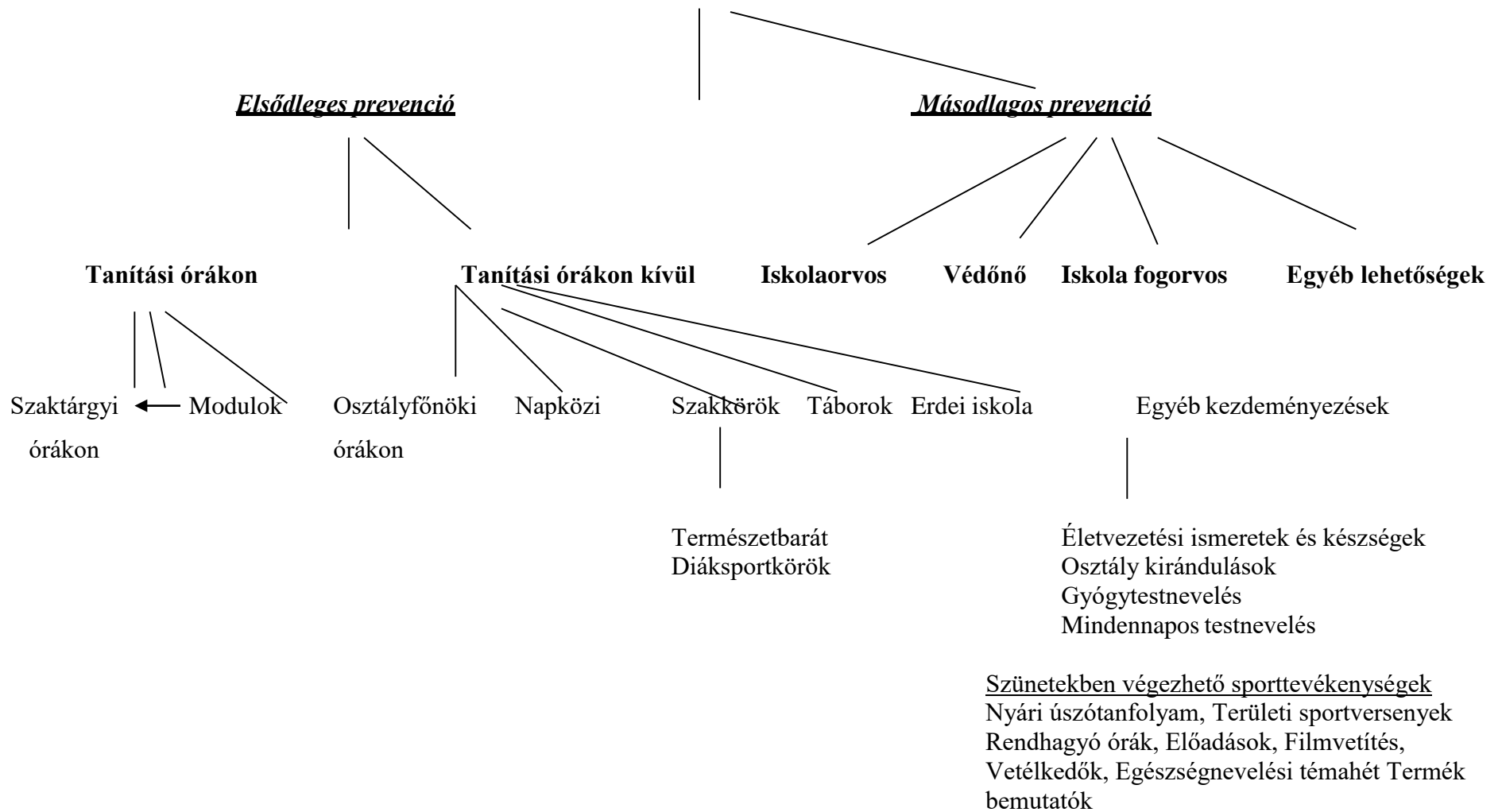
A továbbiakban tudatosítjuk tanulóinkban, azt is, hogy az egészséges életmód igen sokféle lehet, s mindig az aktuális élethelyzettől, kulturális, etnikai, társadalmi csoport hovatartozástól függően mérlegelhető és értékelhető egy adott életmód minősége.

2. Megvalósítás:

Az iskolában zajló egészség és környezeti nevelésünk megvalósítását az alábbi gondolat köré csoportosítottuk. **"Egészséget testben, lélekben"**.

"Egészséget testben és lélekben"

Nevelési lehetőségek a tanítási órákon

a) Tantárgyi órákon

<i>Tervezési segédlet</i>	<i>Egészségnevelés-tartalmú tantárgy: biológia, természetismeret, emberismeret, testnevelés</i>	<i>Nem egészségnevelés- tartalmú tantárgy, de beépíthető: informatika, történelem, kémia, fizika</i>	<i>Egészségnevelést csak nyomokban közvetítő tantárgy: magyar és idegen nyelv, matematika, rajz, énekek</i>	<i>Egyéb megoldás: egészségnap - egészséghét</i>
1. osztály	Mozgás és higiéné Szűkebb és tágabb lakóterem Mozgás és mosdás Ne csak együnk, táplálkozzunk! Kézmosás: mikor? Cipőpucolás: csak ha jön a Mikulás?	-	Rajzoljuk le a Családot! Rajzolunk gyümölcsöket és zöldségeket! Számoljunk gyümölcsökkel!	Száj higiéné: fogmosás Táplálkozás: gyümölcs, zöldség minden nap Napirend Évszaknak megfelelő gyümölcsök gyűjtése
2. osztály	Háziállat: tartás és gondoskodás Az utca ahol lakom: tisztaság és környezetvédelem (névadó megismerése) Tisztelet a szülőknek és nagyszülőknek! Mozogj minden nap!	-	Lerajzolom a lakásunkat) Zene és sport Keressünk az olvasókönyvben: háziállatok és vadon élő állatok Dalok az állatokról	Állatkert és növénykert- látogatás Sportdélutánok a családdal Időjárás-megfigyelés A növények élete őszi – téli – tavasz
3. osztály	Az élőlények táplálkozása A mozgáshiány veszélyei A barátom és én Az osztályközösség élete A nap: napfény – napmeleg Öltözködés: évszakok	-	Változó korok és kultúrák Sportágak lerajzolása Állatok neve idegen nyelven Sportolókról szóló könyvek	Az egészség mint érték: rajzkiállítás Gyűjts képeket az egészséges táplálékokról Sportnapló: mennyit fejlődtem szeptember óta
4. osztály	Ember és lakóhely Állat és lakóhely Szüleim és barátaim Születésnap, névnap: adni jó! Kipróbálom önmagam egy új sportágban Nyári és téli sportok	-	Sportágak különböző nyelveken Gyümölcsök és zöldségek neve idegen nyelven Sport az irodalomban és a képzőművészetben	Ismered a játékszabályokat? – vetélkedő Nem szemét, hulladék! Híres sportemberek Élen a sportban – élen a tanulásban

5. osztály	Az osztályközösség és én Ünnepek és az étkezés Evés vagy nassolás Lányok – fiúk Egyéni és csapatsportágak	Olimpiai játékok története Kenyeret és cirkuszt Főzünk vagy pároljunk?	Olimpiai és világbajnokságok zenéje Híres sportolók szobrai a világban Percek és másodpercek a futásban és az úszásban	Tűzszekerek és a Küldetés c. film megtekintése Kirándulás egy víztározóhoz A víz útja
6. osztály	Növények szaporodása Szennyvíztisztítók Autóval vagy gyalog Kirándulás vagy bevásárlóközpont Hétköznapi társalgás Helyem az osztályközösségben	Gyógyszerek – házi patika Az egészségmegőrzéssel kapcsolatos WEB lap keresése A tisztítószeres hatásmechanismusa Tisztítószeres és környezetszennyezés	Különböző országok ételei A fűszerek eredete és használata	Sportbemutató: próbáld ki! Fittség mérés Gondolkozz globálisan cselekedj lokálisan: mit teszünk a környezetünk érdekében?
7. osztály	Állatok szaporodása Gyorséttermek kínálata Elégtelentáplálkozás – hiánybetegségek Barátság vagy párkapcsolat Aerobiológiai állomások jelentősége Mindennapos testmozgás	Fizikai törvényszerűségek a sportban Reklámok és hatásuk Szerves anyagok bomlása A passzív dohányzás kémiai összetevői	A zene szerepe a mindennapokban Eleink ételei a magyar irodalomból (Krúdy?)	Csodák palotája Leszoktatom szüleimet a dohányzásról! Tervezz „egészséges” étlapot! Egészségterv készítése: táplálkozás, mozgás, környezetvédelem
8. osztály	Az alkohol, a drog és a dohányzás hatása a szervezetre Táplálkozás – energiaforrás Hogy nézek ki? Testépítés korlátokkal, szerek nélkül Szemétegetés Tolerancia Szeretet vagy szerelem Legyen idő sportolni!	Milyen anyagok vannak a cigaretta füstjében Figyelemfelkeltő szórólap készítése (szövegszerkesztővel) az egészségmegőrzés érdekében Élelmiszerek – adalékanyagok Aludni jó! (az alvás fontossága)	Közös ünnepeink és ünneplésük A zene, mint az öröm és a bánat kifejező eszköze A lelkiállapot tükröződése a festészetben	Fogyatékosok sportja A másság elfogadása Egészséges ételek bemutatója és kóstoló Kortárs képzők előadása a veszélyes anyagokról Mindig van alternatíva! Stressz oldás sporttal

3. Nevelési lehetőségek tanítási órán kívül
  - a) Napközi, iskolaotthon – jelentős szerepe van a helyes szokásrendszerek elsajátításában, a kulturált szabadidő eltöltés mintaként való állításában
  - b) Szakkörök
  - c) Táborok
  - d) Erdei iskola Egyéb kezdeményezések – életvezetési ismeretek és készségek, komplex személyiségfejlesztő programok elemeinek beépítése: mindennapos testnevelés és testedzés lehetőségei gyógytestnevelés
4. Ifjúságvédelem
5. Munkavédelem

2.10.2 Környezeti nevelési elvek és program

Az egészségnevelési program helyzetelemzése során, már kitértünk iskolánk külső és belső környezetére, melyet ideálisnak tartunk a környezet és természetvédelmi célkitűzéseink megvalósítása szempontjából is.

Továbbá, kedvezően befolyásolja adottságainkat, a közvetlen közelben lévő Zsáka-Furta határcsatorna és a Rhédey-kastély kert természeti adottsága. Említésre méltók még a község területén lévő Hortobágyi Nemzeti Park és a Bihari- Sík Tájvédelmi Körzet pusztái, a település helyi értékei, kultúrtörténeti emlékei. Saját Erdei iskola, szálláshellyel rendelkezik településünk. Helyi adottságokra épülő, kidolgozott szakmai programmal várva az érdeklődőket.

Környezeti nevelésünk régi múlttal, hagyományokkal rendelkezik.

Hitvallásul Kölcsey alábbi sorait választottuk, mivel tanítványaink körében a közvetlen tapasztalatszerzésen alapuló tanítási- tanulási folyamat megvalósítását, a természet megszerettetését, a beleérező képességük fejlesztését tartjuk a legfontosabbnak.

*„Hol élő példából s tulajdon tapasztalásból tanulhatsz,
ott tudományod legjobb alapon áll.*

Minden ismeret kútfeje a tapasztalás...

Tapasztaláson épült vizsgálat fog megtanítani:

hol a hiány? Hol a tennivaló?

S mi a különféle eszközök közt választásra érdemes?

(Kölcsey Ferenc: Parainesis)

Az iskolánkban a környezeti nevelés igen fontos szerepet tölt be, s integrált formában van jelen. Megjelenik a szaktárgyi órákon, de tanórán kívüli, tantárgyközi formában is. Úgy ítéljük meg, hogy mindkettő megléte jelentős és elválaszthatatlan. Különösen fontosnak tartjuk az erdei iskolai programok, terepgyakorlatok, tanulmányi, kirándulások évenkénti megszervezését, lebonyolítását. Megemlékezünk a környezet és természetvédelem jeles napjairól. Különböző téma napokat, heteket s akciókat szervezünk. Törekszünk a pályázati lehetőségek maximális kihasználására is.

Az alábbi célok megfogalmazásánál, tanítványaink környezeti kultúráját vettük alapul. Szeretik, és érdeklődést tanúsítanak a természet iránt, rendezvényeink aktív résztvevői. Szívesen járnak kirándulni, táborozni. Elméleti ismereteik megalapozottak. Elméletben nagyon jól tudják, hogy hogyan kell viselkedni, de az a gyakorlatban nem mindig úgy történik. Környezetükkel szembeni magatartásuk kívánnivalót, hagy maga után. Ez elsősorban az iskola külső és belső tisztaságának a megőrzésénél mutatkozik (pl. személtelés, padfirkálás, berendezés rongálás). Viselkedés kultúrájukat erősen befolyásolják a családból hozott szokásrendszerek, kortárs csoportok, s a felnőttek példaadása is.

Hosszú távú célok:

- Környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását.
- Öko iskolai - program.
- Az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése, az ökológiai egyensúly fenntartására való nevelés magában hordozza a természettudományos kompetencia fejlesztését. A környezetvédelemben való aktív közreműködés a szociális és állampolgári, a környezetünk esztétikussá alakítása az esztétikai kompetenciát fejleszti.
- Holisztikus szemléletmód kialakítása.
- A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás kialakítása egyéni és környezeti szinten egyaránt, amely a tanuló életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvvé válik.
- Érzékennyé tenni a tanulóifjúságot a környezet állapota iránt.
- A felnövekvő nemzedék bekapcsolása a közvetlen környezet értékeink megőrzésébe, gyarapításába.
- Legyen meghatározó életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség vállalása.
- Válgjon meghatározóvá a tanulóknál a környezeti károk megelőzésére való törekvés.
- Személyes tapasztalataik alapján tudjanak együttműködni másokkal a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén
- Elismertetni azt, hogy közös és egyéni kötelesség a környezet- és az egészség védelme.
- Az emberiség közös öröksége, az állampolgári felelősség felébresztése.
- Az általános emberi egészségvédelem.
- A fenntartható fejlődés, a természeti erőforrások előrelátó és ésszerű felhasználása.
- Minden egyes ember hozzájárulása a környezetvédelemhez.
- Képesé válni az élethosszig tartó tanulásra, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Konkrét célok a környezeti nevelés terén:

- Az országos ÖKO-iskola programban folyamatos részvétel
- Kisiskolás korba az óvodában elért eredmények megszilárdítása és továbbfejlesztése.
- A közvetlen érzékszervi úton nyert tapasztalatszerzések, megszervezése, irányított megfigyelés.
- A természet megismertetése és megszerettetése.

- Környezetükkel, természettel kapcsolatos szokásrendszerük alakítása, magatartásuk formálása.
- Elméleti ismereteik, gyakorlatban történő alkalmazása.
- A természet megismerésének az erősítése a holisztikus játékok kapcsán.
- Ismerje meg, közeli, majd távolabbi környezetét.
- Természeti jelenségek megfigyelése, kísérletezések, mérések, grafikus ábrák készítése elemzése, ok okozati összefüggések keresése.
- Magyarázat, gondolati logikai úton való tudatosítása.
- Aktív cselekvési módok, megszervezése: iskolaudvar, iskola kert rendezése, belső környezet dekorálása, virágosabbá tétele.
- Legyenek képesek, önálló és együttműködő ismeretszerzésre, információhordozók felhasználására.
- Természetbarát magatartásmód kialakítása.
- Érzékenység, megfelelő, cselekvési készség fejlesztése.
- Ökológiai alapismeretük fejlesztése.
- Környezetvédelmi szemléletformálás faliújságon, iskolaújság által.
- Értse meg, hogy a környezet védelme azonos önmagunk és egészségünk védelmével.
- Lássá be hogy, a lokális gondok megoldásán át vezet az út a globális gondok megoldásához.

Az iskolai környezeti nevelés szinterei:

A környezeti nevelés, oktatás tartalma, különböző életkorokban:

- **1-2 oszt.** Ismerkedés közvetlen környezetükkel: lakóhely, iskolaudvar és környéke, különböző kiránduló helyek. /iskolakert, kastélykert, település határai/
Nevelési cél: A természet szeretetére, megóvására, tisztaságának a megőrzésére, mértékletességre való nevelés. /energiatakarékosság/
- **3-4 oszt.** Ismerkedés lakóhelyünk közvetlen környékével, határ településekkel, megyénkkel, azok természeti és kultúrtörténeti értékeivel.
Nevelési cél: A szülőföld, s szűkebb hazánk, megyénk természeti szépségeinek a megláttatása.
A természet élvezete, szeretete, az egyéni felelősség felébresztése (nem pazarlok, nem szemetelek, nem ártok másoknak, önmagamat is védem a környezet megóvása által).
- **5-6 oszt.** Lakóhelyünk elfoglalt helye a világegyetemben.
Nevelési folyamat: Az ember természeti és épített környezete közti kapcsolat megláttatása. A Föld élőhelyet, lakóhelyet, táplálékot nyújt az élőlényeknek. A Nap világosságot, meleget, energiát ad. A lokális gondok megoldásán át vezet az út a globális gondok megoldásához.
- **7-8 oszt.** . A lakóhelyünk elfoglalt helye a Földünkön. Az ember, természet, társadalom szoros és elválaszthatatlan kapcsolatának a megláttatása.
Nevelési folyamat: Az ember a természet része, társadalomban él, egymásra való hatásuk elválaszthatatlan. Ismerje fel a természet és társadalom törvényeit, igyekezzen azokat betartani, a környezetét, építeni, éljen a természettel harmóniában.
A nevelés értelmi szakasza: magatartást megerősítő ismeretrendszert birtokoljon, mely a környezet egységére, folyamatainak az összefüggésére, az emberi tevékenység hatásaira helyezze a hangsúlyt.

Tanórai tevékenységek:

A környezeti nevelés, oktatás tartalma különböző tantárgyakban, s egyes műveltségi területekben.

- **Anyanyelv:** Irodalmi művek feldolgozása során, szembekerülnek különböző élethelyzetekkel, magatartásformákkal, gyakorlatot szereznek, cselekedetek megítélésében. Tájéleírások kapcsán erősíthető bennük a természet megszerettetése.
- **Történelem:** Jövőkép, az ember számára optimális társadalom megtervezése, melyben jelentős szerepet kap az egészséges környezet. A természet és az ember kapcsolatának a története az őskortól, napjainkig. A környezet átalakítás következményei, tanulságtételek levonása.
- **Matematika:** A természetben lejátszódó folyamatok, változások ábrázolása, összehasonlítása, következtetések levonása.
- **Földrajz:** A nyersanyagok, energiaforrások biztosítása a fenntartható fejlődéshez, úgy, hogy a természet harmóniáját megőrizzük. Az ember tudatos szerepvállalásának a fontossága a felszín átalakításában, az éghajlatra és a vizek körforgására gyakorolt hatása terén.
- **Fizika:** Zaj, hő, sugártényezők élőlényekre gyakorolt hatása. Az emberek felelősség érzetének a hangsúlyozása önmaguk és fajtársaik iránt.
- **Kémia:** Az anyagok megváltozásának a hatásai az élő és élettelen környezetre.
- **Biológia:** Ökológiai ismeretek. Az élettevékenységek hatásai az élő és élettelen környezetre. A természet, környezet egysége, folyamatainak összefüggése, az emberi tevékenység hatásai az élő és élettelen természetre, környezetre.
- **Művészetek:** A szó, / irodalom / a hang, / zene / a kép, / festészet, film, / az alak, / szobor / mozgás, / tánc / segítségével valósuljon meg a képzelőerő, az élményképesség, szépérzék kifejlesztése.
- **Technika és tervezés:** A munkatevékenységek során formálható az ember környezet alakító tevékenysége. Tudatosság fejlesztése.
- **Élő idegen nyelv, digitális kultúra:** Segít más kultúrák, más természeti, környezeti népek megismerésében és megértésében. Gördülékenyebbé teszi a nemzetközi társas kapcsolatokat, a globális környezeti problémák megértését és azok megoldását.
- **Osztályfőnöki órák:** Alapvető környezeti kérdések megtárgyalása, szemléletmód formálása, az attitűdök kialakulásának segítése. Konkrét környezetvédelmi, természetvédelmi problémák megismerése. A megfelelő életvitel kialakítása, hazaszeretet erősítése.

Tanórán kívüli tevékenységek:

Természetbarát szakköri foglalkozás:

- Iskolánkban 1980-óta működik, olyan céllal, hogy összefogja, érdeklődését kielégítse, azoknak a tanulóknak, akik aktív figyelmet tanúsítanak a természet és a környezetvédelem iránt.
- Ezek a tanulók rendszeres résztvevői a természetjáró és a környezetvédelmi programoknak, versenyeknek, vetélkedőknek, akcióknak.
- Különböző programok által hozzásegítjük őket olyan gyakorlati megfigyelésekhez és tapasztalatszerzéshez, amelyekre a tanítási órák keretei nem elegendők, s a mindennapi élet sem ad rá lehetőséget.

- Cél, hogy ez a kis közösség környezetvédelmi tevékenységével, magatartásával példával járjon tanuló társai előtt, sőt később váljon irányítónak is ezen a téren.
- Legyenek képesek társaik informálására, megfigyeléseikről, településünk, hazánk és a világ környezetvédelmi problémájáról.
- A szakköri munka előre megtervezett éves munkaterv alapján zajlik, melynek összeállításánál, figyelembe vesszük célkitűzéseinket, az elért eredményeket, hiányosságokat, s a tagok elképzeléseit.
- Arra törekszünk, hogy a tervezett programok, keltsék fel a tagok érdeklődését, élményt, szórakozást nyújtsanak számukra, megfelelő legyen a motiváltságuk, s minden foglalkozást a derűs légkör hasson át.
- Célunk, hogy tanuljanak meg nyitott szemmel járni, közvetlen tapasztalatszerzés által ők maguk fedezzék fel az élő s az élettelen természetben rejlő szépséget, a környezet harmóniáját.
- Lássák meg az ember és környezete közötti szoros összefüggést, kölcsönhatást.
- Szeressék meg környezetüket, s váljanak ez által környezetük oltalmazójává.
- Ne csak passzív szemlélői legyenek környezetüknek, váljanak azok tudatos formálói is.
- Értsék meg és adják tovább társaiknak, hogy a környezetvédelem minden ember kötelessége, s nem egyébért, mint önmagunkért tesszük.
- Tájékoztassák rendszeresen társaikat a faluújságon és iskolaújságon keresztül.
- Lássák meg, hogy nemzetközi összefogásra is szükség van ezen a téren.
- A természet megismerését az alsó tagozatban közvetlen környezetünk megismerésével kezdjük, majd folyamatosan nyitunk közvetlen régióink, s hazánk távolabbi részei felé.

Kiemelnénk a szakköri foglalkozások közösségformáló szerepének a fontosságát. Nagyon jó lehetőséget biztosít továbbá a kooperatív tanulási mód kibontakoztatására is. Az egészséges, környezetbarát, életvitel terén pedig a kulcsfontosságú viselkedéselemek elsajátításának a színtere kell, hogy legyen továbbra is.

- **Erdei iskola:** *(pályázati forrásból, szülői hozzájárulásból)*
  - A környezet adottságaira építő nevelés- és tanulásszervezési egység iskolánkban.
  - A településen kívül, különböző helyszíneken szervezzük.
  - Elsősorban olyan hazai tájakat keresünk fel, mely természeti szépségekben bővelkedik, s kultúrtörténeti, néprajzi emlékekben egyaránt gazdag.
  - Egybefüggően többnapos.
  - Olyan tanulási mód, melyben a tanulás a tanulók aktív, cselekvő, kölcsönösségen alapuló együttműködésre épül.
  - Az autóbuzsos kirándulások mellett, szervezünk még a táborhely környékén gyalogtúrákat, terepgyakorlatokat, melynek során lehetőség adódik a fajismeretek gazdagítására, térképek, iránytűk használatára, fotózásra, környezetbarát magatartásmód gyakoroltatására.
  - Fejlődik a túrák során állóképességük, kitartásuk is.

- Lehetőséget biztosítunk természetismereti játékokra, kézműves foglalkozásokra, élményfeldolgozásra, népdalok tanulására, s egyéb közösségi játékokra is.
- A tábori napirend összeállításán keresztül egy olyan életmód mintát kívánunk feléjük közvetíteni, mely mintaértékűvé válhat későbbi életük során.
- Célunk a táboroztatás során az is, hogy a tanév során szerzett különböző műveltségi területek ismeretanyagát tovább mélyítsük, szilárdítsuk.
- Tartalmilag és tantervileg szorosan kapcsolódik a választott helyszín természeti, épített és szociális környezetéhez.

Kiemelt nevelési feladataink:

- Környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése.
- Közösségekhez kötődő szocializáció.
- Az iskola pedagógiai programjának integráns része.
- A helyi tanterv megvalósulását szolgálja.

Egyéb tanórán kívüli tevékenységeink: (pályázati forrásból, szülői hozzájárulásból)

- ***Tanulmányi kirándulások*** – elsősorban osztályközösségi szinten szerveződik, tervszerűen életkori sajátosságokhoz, tantárgyakhoz, ismeretanyagokhoz kötve. A közvetlen tapasztalatszerzés mellett, lehetőség adódik a közösség formálásra, környezetbarát magatartásmód gyakoroltatására, az egészséges életmód kritériumainak az alkalmazására.
- ***Évszaktúrák*** – szülőfalunkban és környékén, gyalog és kerékpárral. A régiónk területén lévő életközösségek, élő és élettelen környezeti tényezők vizsgálata, a különböző évszakok tükrében. Azok összehasonlítása, elemzés. Annak megláttatása, hogy minden évszagnak megvan a maga szépsége. A szülőföld megszerettetése. Ön igényük fejlesztése a rendszeres mozgásra, friss levegőn való tartózkodásra.
- ***Környezetvédelmi jeles napokra való megemlékezés*** – iskolai vagy osztály szinten, vetélkedők, előadások, versek, dalok, filmvetítések, rajzpályázatok keretében. A tájékoztatás történhet iskolarádió, iskolaújságon keresztül is. Cél, mindig az adott jeles naphoz fűződő probléma iránti figyelemfelkeltés.
- ***Hulladékgyűjtési akciók*** – DÖK szervezésében. Az értékteremtés, közösségformáló hatása mellett, figyelemfelkeltés az anyag újra hasznosítására, a környezet megóvására. Figyelemfelkeltés a szelektív hulladékgyűjtés jelentőségére. Feltételek biztosítása esetén annak bevezetése, alkalmazása.
- ***Környezet szépítés*** – Védnökségvállalás osztálytermek, udvar rész felett. Fásítás, növényápolás. Szükség szerint „szemét szüret” szervezése. Pad, esetleges falirkák eltüntetése. Igényesen elkészített dekorációs anyagok kihelyezése falfelületekre, faliújságokra.
- ***Községi szintű környezetvédelmi programokba*** történő bekapcsolódás – lokális gondok megoldásának a segítése. Lomtalanítási akciók, parlagfű irtás.

A leggyakrabban alkalmazott módszerek a környezeti nevelés terén:

- **Játékok:** szituációs, memória kombinációs, érzékelést fejlesztő játékok
- Modellezés:** hatásterületi modellek, rendszer modellek, prognosztikus modellek
- Riport módszer:** kérdőíves felmérés, direkt riportok, project módszer, analízis-akció project
- Terepgyakorlati módszerek:** terepgyakorlat, nyári táborok, térképkészítés, egyszerű megfigyelések, célzott megfigyelések, mérések
- Aktív kreatív munka:** természetvédelmi fenntartási munkák, rekonstrukciós munkák
- Közösségépítés:** csoportszervezés
- Művészi kifejezés:** műalkotás, rajz, film, zene, színdarab, vers, próza

A környezeti nevelésben résztvevők- erőforrások

Tervezzük továbbra is e területen:

- A pedagógusok továbbképzését.
- Önképzést.
- Módszertani ismeretek fejlesztését.
- Továbbra is nyitottak maradunk az újra.

Várható eredmények:

- Tanítványaink megismerik és megszeretik a természetet.
- A programok során elsajátítják a környezetben való helyes viselkedés szabályait, s ez meghatározóvá válik további életükben.
- Tudatosabbá válik viselkedésük a környezetükkel szembe.
- Harmonikusabb lesz a kapcsolatuk a természettel.
- Megértik, hogy a lokális gondok megoldásával hozzájárulnak a globális gondok megoldásához.
- Tudatosabban óvják a lakóhelyi és iskolai környezetüket egyaránt.
- Példát mutatnak környezetvédő magatartásukkal.
- Ismereteiket tovább adják a környezetükben élők számára.
- Fejlettebbé válik jellemük, fokozódik kitartásuk.
- Testileg, lelkileg egészségesebbé válnak.
- Pozitív irányba változik életvitelük, tudatosabban fejlesztik napirendjüket, szabadidő eltöltésüket.

Ökológiai ismereteik megalapozottabbá válnak.

- Megértik, hogy a környezetvédelem = önmagunk, egészségünk védelmével.

Az igazi eredmények, értékek, talán évek múlva lesznek mérhetőek, hogy hogyan fognak jelenlegi tanítványaink viselkedni felnőttként, milyen örökséget hagynak az utókorra, milyen mértékben válnak a környezet féltő, óvó, védelmezőivé.

A javulást szolgáló célok és a változást segítő feladatok:

Időtáv	A helyzetből adódó jellemzők	Célok, tevékenységek, feladatok	Felelősök	Várható eredmények
Rövid 1. év	Iskolabelső tisztasága, szemetelés, külső rongálás.	Tiszta, egészséges környezet. Az iskola környékének, zöldövezetének a védelme, további fák ültetése (pollen szegény), a már meglévők védelme. Az iskolakörnyék és az udvar tisztaságának megóvása. A tanulók, felnőttek környezetvédelmi szemléletmódjának a formálása (tájékoztatás, előadások, iskolaújság, faliújság, szülői értekezletek). Szelektív hulladékgyűjtés bevezetése. Zárt udvari hulladékgyűjtő kihelyezése.	Tantestület minden tagja Technikai dolgozók DÖK vezető DÖK tagok Osztályfőnökök kiemelt szerepe Fenntartó	Jó levegő, külső zaj csökkenése, az egészség védelme, fertőzés, allergia veszélyének a csökkenése. Por és pollen allergia csökkenése. Szépérezék, igényesség fejlődése.
	Elhasználódott udvari játékok, padok.	Állapotuk felülvizsgálata, javítása, karbantartása.	Iskolavezetés Munkavédelmi felelős Fenntartó	Szabadtéri játékok rendszeresebb, biztonságosabb használata. Az iskolaudvar esztétikumának a javítása. Balesetveszély csökkenése.
	Vizesblokkok (WC, mosdó) állapotának folyamatos fenntartása .	Felülvizsgálat, karbantartás. WC papír, papírtörölköző biztosítása. Nevelés, szokásrendszerek alakítása.	Fenntartó Iskolavezetés Tantestület minden tagja Technikai dolgozók	Higiénikusabb körülmények. Fertőzésveszély csökkenése. Kellemebb környezet. A kézmosás iránti igény fokozása.
	Szokásrendszerek területén tapasztalható hiányosságok.	Személyi higiénés szokások fejlesztése (étkezés előtti, WC használat utáni kézmosás, ne használják egymás tornafelszerelését, poharát). Kulturált étkezési szokásokra való szoktatás, s annak körülményeinek a biztosítása (bútorzat csere, kiszolgálási, tálalási rendszer reformálása). Egészséget szolgáló táplálkozási szokások alakítása (étrend – tízórai: zöldség-gyümölcs, tejtermék, teljes kiőrlésű gabonából készült termékek, stb.) személyes holmik rendben tartása (folyosókon, tornateremben) váltócipő, fogasok rendje.	Pedagógusok Védőnő Napközi nevelők Fenntartó Iskolavezetés Élelmezésvezető Iskolaorvos Osztályfőnökök Ügyeletes nevelők	Egészségesebb életvitel. Kevesebb megbetegedés. Igényesség a szép terítésre, evőeszközök használata. Önkiszolgálások gördülékenyebbé válásával javul és higiénikusabb lesz az étkeztetés. Reformálódnak az étkezési szokások. Szívesebben fogyasztanak egészséget megőrző ételeket (főzelékek, nyers zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek, teljes kiőrlésű gabonafélék). Túlsúlyosság csökkenése. Nagyobb felelősség kialakulása a személyes és más holmija iránt. Nagyobb rend, esztétikusabb iskola.

Időtáv	A helyzetből adódó jellemzők	Célok, tevékenységek, feladatok	Felelősök	Várható eredmények
Rövidtáv – 1 év	Balesetveszély: Rákóczi utca – zebra, Kossuth utca – úttesten való gyalogos közlekedés	Közlekedés, átkelés, biztonságának növelése. Kapcsolatfelvétel a közlekedés rendszertel – zebra felfestése lehetőség szerint, helyi rendőri szerv fokozottabb közlekedési ellenőrzése	Rendőrség Fenntartó Iskolavezetés	A zebra felfestésével biztonságosabb lesz az úttesten való átkelés. Az úttesten kevesebb gyalogos fog közlekedni.
	Mozgásszegény életmód, mozgásszervi elváltozások, betegségek.	Mindennapos testnevelés által, még hatékonyabbá tétele, gyerekekkel történő megszerettetése. Sportfelszerelések folyamatos pótlása. Gyalog, kerekpáros túrák szervezése, minél több tanuló bevonása. Gyógytestnevelés körülmények között alkalmazása.	Testnevelő szakos tanár Testnevelést tartó alsós nevelő Osztályfőnökök DÖK vezető Tanfolyamot végzett nevelő Iskolaorvos	A mindennapos testmozgás megszerettetése, szokássá válása. Mozgásszervi elváltozások javulása. Sportfoglalkozások tárgyi feltételeinek, színvonalának az emelése, edzettség fokozódása. Az ifjúkori jó fizikai állóképesség megalapozódik, nagyobb esély az egészséges életre.
	Egyéb felmérések szűrővizsgálatok kapcsán tapasztalható egészségügyi problémák.	Prevenációs programok széleskörű alkalmazása: - fogászat, - egészséges látás, hallás, - egészséges táplálkozás – eszmegbeszélések, - nemi felvilágosítás, - drogprevenció – veszélyhelyzetek, - konfliktus kezelés. (Előadások, filmvetítések, iskolaújság, faliújság, szülők továbbképzése.)	Egészségügyi dolgozók ÁNTSZ szakemberei Rendőrség Szülők, SZMSZ Tanítók, tanárok Iskolavezetés	Külső előadók által is megerősítést nyernek az egészségfejlesztési törekvések. Növeli munkánk hatékonyságát, a tanulók körében közvetlen elért eredményeket. Rendszeresebbé válik a fogápolás iránti felelősség. A visszautasítási technikák gyakorlati alkalmazása hatékonyabb lesz a hétköznapi életben. Szülők megértő, támogató munkája hatékonyabb lesz.

Időtáv	A helyzetből adódó jellemzők	Célok, tevékenységek, feladatok	Felelősök	Várható eredmények
Középtávú 2. év (elképzeléseinket a rövidtávú terv eredményeinek mérési tükrében módosítjuk)	Egészségfejlesztést szolgáló képzettség szűk köre (iskolapszichológus, logopédus, mentálhigiénés végzettségű szakemberek hiánya).	Beiskolázási, továbbképzési lehetőségek személyi, anyagi feltételeinek az átgondolása, lehetőség szerinti biztosítása.	Fenntartó Iskolavezetés Vállalkozó pedagógusok	Egészségfejlesztési tevékenység még tudatosabbá, hatékonyabbá válik. A sajátos nevelést igénylő tanulók, a beszédhibával küszködők helyben kaphatnak segítséget. Idő, utazási s egyéb anyagi kiadások megspórolása.
	Élelmezésvezetők, szakácsok, konyhalányok jelenlegi végzettsége	Továbbképzéseken való részvétel, a gyermektáplálkozás még tudatosabb tervezése, a közétkeztetési elvárásokhoz való fokozottabb megfelelés. Nyitottság az újra.	Fenntartó ÁNTSZ Iskolavezetés	Változatosabb, újabb ételek és elkészítési módok megjelennek az iskolai étkeztetésben.
	Környezetbarát tisztítószer alkalmazásának hiánya.	Hivatalsegédek tájékoztatásának a megszervezése. Környezetbarát tisztítószeres folyamatos bevezetése. Korszerűbb takarítóeszközök folyamatos beszerzése. Nyitottság az újra.	Iskolavezetés Takarítók	A klórmentes, s egyéb egészségre ártalmas szerek kiiktatása, egészségesebb levegőjú környezet, bőr- és légúti megbetegedések megelőzése.
	Számítógéppel dolgozók védőszemüvegének a hiánya.	Védőszemüveg használata által a dolgozók látásának hosszabb távon történő megőrzése.	Fenntartó Iskolavezetés	A számítógép okozta egészségkárosító hatások megakadályozása által az egészség megőrződik, kevesebb lesz a megbetegedés.
	Helytelen étkezési szokások	Az egészséges táplálkozást elősegítő, iskolai tízóraiást igénylők számának növelése.	Iskolavezetés Élelmezésvezető	Táplálkozási szokások javulása.
	A rövidtávú tervben felsorolt meg nem oldódott problémák, sikertelen kezdeményezések.	Ebből adódó feladatok folytatása. Továbbá: <ul style="list-style-type: none"> - szükséges lenne minél több pedagógusnak, s külső segítőnek még hatékonyabban segíteni az egészségmegőrzést; - minden tanulót meggyőzni (szüleikkel együtt) az egészséges életmód szükségességéről; - kialakítani egy olyan tantermet (helyiséget), ahol a tanulók tevékenységére épülő oktatási forma megvalósítható. 	Fenntartó Iskolavezetés Tantestület (külső segítők)	Egészségmegtartás, életvitel mérhető javulása. Nő a foglalkozásokon a tanulók aktivitása. Ki lehetne helyezni az elkészített plakátokat, munkákat. Nő az információáramlás. Szabad mozgótér az interaktív foglalkozásokhoz. Lehetőség adódik videófelvételek, szakszerű pedagógiai feldolgozására, előadások megtartására. Ez a terem egyben alkalmas lenne arra is, hogy otthonos körülményeket biztosítson a délutáni szabadidős tevékenységekhez.

Időtáv	A helyzetből adódó jellemzők	Célok, tevékenységek, feladatok	Felelősök	Várható eredmények
Hosszabbtávú terv (5 év mérési eredmények alapján módosítva)	Külső, belső környezet vizsgálata során tapasztalt hiányosságok.	Iskola épületének a felújítása, a rövid- és hosszabbtávú tervben megkezdett tevékenységek folytatása, befejezése. (orvosi szoba korszerűbb berendezése.)	Fenntartó Iskolavezetés	A korszerűbb, esztétikusabb iskola, külső, belső hatékonyabban biztosítja az egészségmegőrző magatartásmód kialakítását. Biztosítja a személyi higiénés feltételeket, amely: <ul style="list-style-type: none"> - ösztönzőleg hat a rendeltetésszerű használatra, - kulturáltabb, esztétikusabb körülmények (berendezések, terítés – gördülékenyebb kiszolgálás, kulturált, fegyelmezettebb étkezés, egészségesebb táplálkozás). A tanulók orvosi vizsgálatának ellátásának a feltétele javul.
	Hulladékgyűjtés körülményei.	A szelektív hulladékgyűjtés folytatása, elhelyezése (belső-külső). Szemléletmód formálása.	Fenntartó Iskolavezetés Osztályfőnökök Minden iskolai dolgozó	Szokásrendszerek mérhető javulása az étkezés, a higiénés szokások, a mindennapos testmozgás terén. Továbbá a jó levegőn való tartózkodás és a személyes holmik elhelyezése terén. Testileg, lelkileg egészségesebb gyerekek fejlődnek.
	Természetbarát táborok, erdei iskolai programokban való résztvevők arányának a behatárolódása (anyagi függőség).	A nyolc év alatt (általános iskolai korban) minden osztály minden tanulója legalább egyszer jusson el egyhetes, szervezett erdei iskolába, tőlünk távolabb eső településre. Pályázati lehetőségek maximális kihasználása. Cserlehetőségek feltárása.	Fenntartó Iskolavezetés Osztályfőnök Programszervező team Szülők	Lásd a környezet nevelési program végét.
	A mérések során tapasztalt hiányosságok.	A megkezdett nevelési és prevenció programok, szokásrendszerek, képzési rendszerek folytatása.		Energia és vízmegtakarítás. Korszerű szemléletmód a hulladék keletkezés, kezelés és az újrahasznosítás terén.

2.11 A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja, a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

2.11.1 A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja

A tanév során érdemjegyekkel, félévkor és év végén osztályzattal kell értékelni a tanulókat. Kivételt képeznek ez alól az 1. évfolyam, valamint a 2. évfolyam tanulói az első félévben.

Az intézmény az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettségének 14 napon belül tesz eleget.

Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök, által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

Érdemjegyek-osztályzatok, amelyeket a magatartás és a szorgalom, és a tantárgyak tanulásával kapcsolatos teljesítmények értékelésére használhat az iskola.

- a tanulók tudásának értékelésénél, minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)
- a tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)
- a tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Az 1. évfolyamon és a 2. évfolyam első félévében olyan szöveges értékelést kell kapniuk a tanulóknak, amely kifejezi, hogy kiválóan, jól vagy csak megfelelt az elvárásoknak, esetleg felzárkóztatásra szorul. Ez utóbbi esetben a szülők bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárnunk a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket. Minderről és arról, hogy a felzárkóztatásra milyen segítséget nyújt az iskola, tájékoztatást kell adni.

Kompetenciaalapú oktatás mentén haladva a tanulók tudását, teljesítményét individualizált módon mérjük, a képességek, készségek, fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatásra törekszünk.

A folyamatos ellenőrzésnek, a szaktárgyi tudás számonkérésének értékelésének a következő elfogadott elvei kerültek megfogalmazásra:

- A tantárgyi teljesítményt a 2. év végén és a 3-8. évfolyamon hagyományos módon értékeljük - osztályozzuk.
- Az 1. évfolyamon és a 2. évfolyam félévkor a tanulókat szövegesen értékeljük, a szöveges értékelések között megvalósul a folyamatos értékelés.

- Az írásbeli és szóbeli ellenőrzés aránya feleljen meg a tantárgy jellegének, módszerét a szaktanárok választhassák meg.
- Az ellenőrzések célját, módját ismerjék a tanulók, alkalmanként legyen beleszólásuk a mérés időpontjának megválasztásába.
- A tanulást segítő normatív értékelések mellett, a nagyobb egységek befejezésekor alkalmazzunk szummatív mérést, melynek eredményét súlyozottan vegyük figyelembe a félévi, év végi osztályzat kialakításakor.
- Az értékeléskor adjunk módot az önértékelésre, törekedjünk a tanulók véleményének megismerésére.
- Ösztönözzük a tanulókat, a szaktárgyi tudás megszerzése során, önálló feladatok elvállalására, versenyekre való felkészülésre, ezt az értékeléskor vegyük figyelembe.
- A tanulók teljesítményének értékelését (osztályzatát) kísérje szóbeli, írásbeli értékelés is.
- Az el nem végzett feladatokat a szorgalom, a tanítási órákon történő fegyelmezetlen viselkedést a magatartás értékelésekor vegyük figyelembe.

Ki értékeli:

- Igazgató
- Osztályfőnök
- Osztálytanító tanár
- Szaktanár
- Tanulócsoporth
- Diákönkormányzat
- Napközis nevelő
- Szakkörvezető
- Önértékelés (tanulói)

Ki osztályoz:

- Osztályfőnök
- Szaktanár
- Osztálytanító

Mit értékelünk:

- a) Szaktárgyi tudást – milyen mértékben tett eleget a tanuló a tantárgyi követelményeknek
- b) Munkafegyelmet (magatartás, szorgalom).
- c) Versenyen való részvételt.
- d) Közösségi munkában részvételt, alkalmazkodást.
- e) Készségtantárgyaknál egyéni adottsághoz, a követelményhez viszonyított teljesítményt.
- f) Gyűjtőmunkát, házi feladatot, szorgalmi feladatot, szakkörön végzett munkát.

Milyen tanulói produktumokat értékeljük:

- feleletek (összefüggő, szóbeli)
- feladatlapok (tesztek)
- dolgozatok
- memoriterek
- szövegértés (alsó tagozat)
- kiselőadás, beszámoló, PPT

- órai munka, csoportmunka
- gyűjtőmunka
- szorgalmi feladat
- kész produktumok (technika, rajz)
- sportteljesítmények (hozzáállás – testnevelés)
- kisdolgozat, röpdolgozat

Az értékelés módja, ideje, fajtái

Az értékelés módja:

Módja	Ki? Mikor?	Hol? Mit?
Szóbeli	szaktanár	tanórán, osztály előtt
	igazgató	tanórán, osztály előtt, iskolaszinten
	DÖK	tanórán kívüli foglalkozáson
Írásbeli	osztályfőnök	folyamatos bejegyzések (elmarasztalás, dicséret)
	igazgató	
	szaktanár	szöveges értékelés: - kiválóan megfelelt - jól megfelelt - megfelelt - felzárkóztatásra szorul, illetve gyenge és dicséret bejegyzés
	félévkor – év végén: 1-2. osztály félévig – előmenetel szöveges indoklása	
	2. osztály év végétől – 8. osztályig	
1. osztály év közben (2 ×)	szöveges értékelés (magatartás, szorgalom és tantárgyak)	
Tárgyi	igazgató, osztályfőnök	könyvjutalom versenyeken, év végén
	versenyszervezők- versenyeken (sport- és tantárgyi verseny)	ajándéktárgy : érem, kupa oklevél
	SZM elnök- félévkor	vándorzászló
Jutalom rendezvények	DÖK elnök félévkor (kitűnő, jeles, kiválóan megfelelt tanulók számára)	DÖK jutalom (mozi, kisebb kirándulás)

Az értékelés ideje:

- folyamatos tanórai, tanórán kívüli
- témakörönként
- szakaszosan, témafeldolgozások közben
- tanév elején
- félévkor
- év végén
- heti értékelés (napköziben)

- havi értékelés (magatartás, szorgalom)
- félévi beszámoló munkaközösségenként
- év végi beszámoló munkaközösségenként

Az értékelésünk fajtái:

1. Diagnosztikus értékelés - egy adott szakasz előzetes feltételeit mérjük pl.:
  - tanév eleji mérések
  - 1. osztály év eleji mérése
  - témakörök előtti mérések
  - más iskolából érkező tanulóról tájékozódó mérés
  - Nevelési Tanácsadóba javaslat, illetve Szakértői Bizottság elé utalás esetén
2. Formatív értékelés:
  - tanulási hibák, nehézségek, differenciálás feltárása, javítás, pótlás érdekében végezzük
  - folyamatosan végezzük a témakörök feldolgozása során
  - ha a tanítás-tanulás folyamatában megfelelő munkamorál alakul ki, a tanuló szembesíthető saját produkciójával és ez fejlesztően hat az önellenőrzési és önértékelési képességek kialakítására
3. Összesítő – szummatív értékelés:
  - folyamatok lezárásánál alkalmazzuk
  - célja az összegzés, záró szöveges minősítés vagy osztályzás (félévi – év végi bizonyítás)
  - szöveges értékelés /alsó tagozat 1-2. osztályok (félévig)/, évente négyszer:
    - november
    - félév
    - március
    - év vége

Százalékos értékelési javaslat (összesítő, szummatív mérés):

5	=	100 – 90 %
4	=	89 – 75 %
3	=	74– 51 %
2	=	50 – 31 %
1	=	30 % alatt

2.11.2 Szöveges értékelés – 1. osztály, 2. osztály félév

„... minden emberben van valami jó”

(Arisztotelész)

1. A folyamat megnevezése: A szöveges értékelés szabályozása
2. A folyamat tartalmának megnevezése, leírása: A tantervi követelményekhez képest milyen fejlődést mutat adott időszak alatt a tanuló. Önmagához képest milyen a fejlődése, Készségei, képességei milyen szinten állnak adott időszakban, melyek alakultak ki már? Melyek szorulnak fejlesztésre?
3. Alkalmazás területe: 1-2. osztály félévéig, az iskolában tanító tanítóokra, tanárookra és a tanulókra terjed ki. Áttételesen a szülők is beletartoznak.

4. Folyamat leírása:

Tevékenység	Módszer / forma	Felelősség (ki, mikor)	Ellenőrzést végző személy
Helyzetfelmérés	diagnosztizáló felmérés	tanító, szeptember	munkaközösség vezető, igazgató
A tanítási-tanulási folyamat ellenőrzése – értékelése, témazárók	formatív ellenőrzés hiányosság feltárása – írásban, szóban korrekciós terv	tanító – november 15-30 között	igazgató
Szummatív felmérés - félévi szövegértés - matematikai ismeretek	témazáró tudáspróbák	tanító – január vége	igazgató munkaközösség-vezető
A tanítási-tanulási folyamat ellenőrzése – értékelése	Formatív ellenőrzés – hiányosságok feltárása korrekció	tanító – április 15-30 között	igazgató
Szummatív felmérés - év végi mérés - szövegértés - anyanyelv - matematika	témazáró, tudáspróba korrekció hiányosságok feltárása	tanító – május 31-ig	igazgató munkaközösség-vezető

5. Dokumentáció: egyéni értékelő lapon, tájékoztatóban, elektronikus naplóban, bizonyítványban (anyakönyv évvégén) – szülők tájékoztatása, tanító, majd a munkaközösség-vezető év végi értékelése.
Egységes követelményrendszer alapján.

6. Szöveges értékelésre negyedévente kerül sor.

Szülők szöveges tájékoztatásának időpontjai:

- november   Értékelő lap a szülőnek
- január   Félévi értékelés
- március   Értékelő lap a szülőnek
- június   Bizonyítvány

7. Általános minősítés:

Kiválóan megfelelt: minden tantárgyból kiválóan megfelelt bejegyzése van.

Jól megfelelt: 2-nél nincs több megfelelt bejegyzése.

Megfelelt: akinek nincs felzárkóztatásra szorul bejegyzése.

Felzárkóztatásra szorul: akinek van felzárkóztatásra szorul bejegyzése.

8. Évközben használt jelek:

A szülők folyamatos tájékoztatása érdekében az elektronikus naplóban, (esetlegesen tájékoztató füzetben) folyamatos használata a következő jelek alkalmazásával:

1. évfolyamon

- * (piros) = kiváló
- (piros) = jól megfelelt
- ◊ (piros) = megfelelt
- (piros) = megfelelt
- (kék) = felzárkóztatásra szorul

2. évfolyamon

- 5 = kiváló
- 4 = jól megfelelt
- 3 = megfelelt
- 2 = megfelelt
- 1 = felzárkóztatásra szorul

9. A szöveges értékelés műfaja

Előre meghatározott, nyomtatott skála szerinti értékelés félévkor.

Ennél a formánál a tantárgyak, szociális kompetenciák mellett általában négy-öt értékelési kategória áll. A tanító megjelöli a felsorolt minősítések közül azt, amit igaznak, megfelelőnek tart. Ez nem zárja ki azt, a lehetőséget, hogy észrevételét, javaslatait szükség esetén megjegyzéssel kiegészítse. Jól átgondolt tervezés előzi meg az értékelő lap elkészítését, melynek alapja feltétlenül a tantervi követelmény és a pedagógiai program nevelési célkitűzései.

Összefüggő szöveg, esszé jellegű értékelés év végén, adott mondatbank alkalmazásával, központi program segítségével.

10. A szöveges értékelés dokumentumai

1. Az első évfolyamon félévkor és év végén, továbbá a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. A minősítésnek a tanuló teljesítményére, szorgalmára, magatartására vonatkozó megállapításokat kell tartalmaznia.

2. Az első évfolyamról kiállított bizonyítványok "Záradék" rovatába kell bejegyezni a tanuló továbbhaladását segítő nevelőtestületi döntéseket, szülői kéréseket, és a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos egyéb megjegyzéseket.

Az első évfolyamon a tanuló szöveges minősítése engedélyezett bizonyítvány pótlapon (pótlapokon) történik. A kitöltött pótlap a bizonyítvány része. A pótlapot a bizonyítvány borítólapjának tárolójában kell elhelyezni. A pótlap kiállítását a kiállító köteles a bizonyítvány pótlap-jegyzékében (a megadott rovatok kitöltésével) igazolni

A félévi teljesítményt az elektronikus osztálynaplóban, (esetleg a tanulók tájékoztató füzetében található szöveges értékelés alapján) végezzük, melyet szükség esetén személyesen beírt értékelésével tovább árnyal a pedagógus.

Az év végi értékeléshez mondatbankot használjuk, melyet a pedagógusok a tanulók személyre szabottan alakítanak.

Magatartás, szorgalom érdemjegyei:

A magatartást minősítő osztályzat tartalma:

	Magatartás	Példás	Jó	Változó	Rossz
1	Aktivitás, példamutatás	igen magas fokú	közepes	gyenge	negatív vagy romboló
2	A közösségi célok érdekeinek figyelembe vétele, munkában való részvétel	igen élen jár	ellene nem vét. aktívan részt vesz	ingadozó közömbös	szemben áll érdektelen
3	Hatása a közösségre	pozitív	befolyást nem gyakorol	nem árt	negatív
4	Törődés társaival	gondos, segítőkész	segítőkész	ingadozó	közömbös, gátló
5	Házirend betartása	betartja, arra ösztönös	betartja	részben	sokat vét ellene
6	Viselkedés, hangnem	kifogástalan illetlen kifejezéseket nem használ	kívánnivalót hagy maga után ritkán illetlen kifejezéseket használ	udvariatlan, nyegle, illetlen kifejezéseket használ	durva, goromba, illetlen kifejezéseket használ
7	Fegyelmezettség	nagyfokú	megfelelő	gyenge	elégtelen

Szorgalom érdemjegyei:

A szorgalmat minősítő osztályzat tartalma:

	Szorgalom	Példás	Jó	Változó	Hanyag
1	Tanulmányi munka	igényes	figyelmes	ingadozó	hanyag
2	Munkavégzés	kitartó, pontos megbízható	rendszeres	rendszeretlen	megbízhatatlan
3	Általános tantárgyi munkavégzés	mindent elvégez	ösztönzésre dolgozik	önállótlan	feladatát nem végzi el
4	Többféle feladatot vállal-e?	igen	keveset	ritkán	nem
5	Munkabeosztás:	igen, jó	jó	közepes	gyenge vagy nincs
6	Tanórán kívüli információk felhasználása	igen sokszor, rendszeresen	előfordul	ritkán	egyáltalán nem

2.11.3 Értékelés, minősítés formái a SNI tanulók esetében

Tantárgyi értékelés:

A teljesítmény értékét állapítjuk meg az értékelés során, melyet általában megelőz az ellenőrzés.

Az értékeléshez szükséges adatokat sokféleképpen gyűjthetjük össze, ez lehet órai munka megfigyelése, feleltetés, vizsgáztatás, felmérés, tesztek kitöltése, elkészült dokumentumok.

A magántanulók értékelését a törvényi szabályozásnak megfelelően végezzük, a felkészítő foglalkozások után osztályozó vizsgán adnak számot tudásukról.

A diák értékelésének funkciója háromféle lehet:

- **Diagnosztikus értékelés:** ez helyzet feltárás, mellyel a diákok előzetes tudását próbáljuk megállapítani, ezt az értékelési formát nem kell osztályozni, hiszen ez tájékoztatást nyújt a gyermek előzetes tudásáról.
- **Formatív értékelés:** célja az eredményes tanulás elősegítése, a tanulási hibák és nehézségek feltárása, melyek lehetővé teszik a hiányosságok pótlását, a rosszul megtanultak javítását.
- **Lezáró minősítő értékelés:** egy téma vagy tanulási időszak végén alkalmazzuk, ez tükrözi, hogy a gyermek milyen mértékben tett eleget a tanulási követelményeknek.

Az **értékelés és az osztályzás** nem azonos fogalmak. Az osztályzás az értékelés eszköze, mely növelheti az értékelés pozitív hatásait.

Az osztályzat egyértelmű üzenet a diáknak, szülőnek, hogy a követelményekhez képest milyen szinten sikerült elsajátítani a tananyagot.

Az emberi teljesítmények különböznek egymástól, ennek egyik fő oka lehet a különböző képességek és adottságok, ezért toleránsnak kell lennünk tanulóink iránt. Nemcsak a követelményrendszerhez mérten kell osztályoznunk, értékelnünk, hanem figyelembe kell venni az egyénhez mért fejlődés mértékét is.

Az értékelés során szem előtt kell tartanunk, hogy a diák nem úgy tanul, ahogyan tanítják, hanem ahogyan dicsérik, buzdítják, ösztönzik, elmarasztalják, hisznek benne és nem hisznek benne.

A tanulók tantárgyi teljesítményeinek értékelése is folyamatos és rendszeres.

A szöveges értékelés a sajátos nevelési igényű tanulók esetében 1. évfolyam és a 2. évfolyam félévkor.

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesítheti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő.

2.11.4 A magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Az osztályközösség az osztályfőnökkel, az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével havonta, a nevelőtestület félévenként értékeli az egyes tanulók magatartását és szorgalmi munkáját.

Magatartás minősítése

Példás (5): A Házirendet maradéktalanul betartja. Szívesen vállal önálló feladatot az osztály és az iskola közösségéért. Kezdeményező. Önként vállal feladatokat a közösségért. Tanórán és tanórán kívül követendő példát mutat társainak. Az iskola szabadidős rendezvényein megfelelő magatartást tanúsít. Társaival, nevelőivel a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik. Óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetét.

Jó (4): A Házirendet betartja. Feladatait a tőle elvárható módon teljesíti. Feladatokat önként nem vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti. Nincs írásbeli intője vagy megrovása csak esetleg egy szaktanári figyelmeztetése.

Változó (3): A Házirend szabályait nem minden esetben tartja be. Tanórai illetve tanórán kívül magatartása kifogásolható. Előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva. A közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik. Osztályfőnöki intője van. Egy alkalommal mulasztott igazolatlanul.

Rossz (2): Nem tartja be a Házirendet. Sorozatosan kárt okoz. Önző, társait bántalmazza. Az osztályközösséget bomlasztja. Környezetét szándékosan rongálja. Társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik. Viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza. Több alkalommal igazolatlanul mulaszt. Több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

Ezen problémák halmozott vagy ismétlődő megléte esetén az iskola kezdeményezi a megfelelő gyermekvédelmi szerveknél való eljárást.

Szorgalom minősítése

Példás (5): Tanulmányi munkája kifogástalan, önállóan vállal szorgalmi, szakköri stb. feladatokat, aktívan részt vesz az iskola tanórán kívüli programjain. Képességeinek megfelelő területeken aktívan képviseli az iskolát különböző versenyeken, rendezvényeken. Munkavégzése pontos, megbízható.

Jó (4): Tanulmányi munkája saját képességeihez mérten jó. Munkája pontos, precíz. A tanórákon többnyire aktív. Önállóan nem vállal feladatot, de a rábízottakat gondosan elvégzi.

Változó (3): Munkájában csak időnként mutat igyekezetet, kötelességeit csak sokszori figyelmeztetésre teljesíti, házi feladatát esetenként nem készíti el. Érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja. Teljesítménye hullámzó. Felszerelése néha hiányos.

Hanyag (2): Képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Felszerelése hiányos, rendetlen. Kötelességét rendszerint elmulasztja, rendetlen, felelőtlen, megbízhatatlan a tanulmányi és a közösségi munka területén. A tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül.

2.12 A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Az értékelés célja, alapelve

Értékelésünk célja:

- a) Minden tanuló saját lehetőségeinek, képességének optimumáig jusson el értelmi, erkölcsi, és testi fejlődéséhez egyaránt.
- b) Meggyőződés a tananyag elsajátításának mértékéről, folyamatáról, a továbbhaladás feltételeiről, a pedagógus munkájának hatékonyságáról.
- c) Személyiségformáló hatása pozitívan érvényesüljön:
  - kötelességtudatra nevelés
  - akaratfejlesztés
  - a lényegkiemelő, gondolkodtató, kommunikációs képesség fejlesztés
  - önismeret, önbírálat-formálás
  - hiányosságok feltárása és annak pótlása folyamatában
- d) Osztályozás, szóbeli, illetve írásbeli értékelés, minősítés.
- e) Szülők tájékoztatása.
- f) Motiváló hatású legyen.

Alapelvek:

- a) A NAT-ban megfogalmazott követelményrendszer figyelembevétele.
- b) Legyen toleráns, személyre szóló, fejlesztő – időben végzett – az érintettek számára érthető.
- c) Terjedjen ki a képességek, kapcsoltok, és a probléma megoldó gondolkodás értékelésére is.
- d) Folyamatos tájékoztatást nyújtson szülő, tanuló, nevelő részére egyaránt.
- e) A szóbeli értékelésbe vonjuk be a tanulót vagy az osztályközösséget is.
- f) Fontos a megfelelő, nyugodt légkör kialakítása.
- g) Legyen elegendő osztályzat a minősítő értékeléshez.
  - Az értékelés **módja** lehet:
    - önbírálat vagy
    - bírálat jellegű.
  - Ennek **célja**:
    - a magatartás és a végzett munka elismerése,
    - a hibák közös javítása.

Értékelési sajátosságok:

- A bizonyítványban dicséret címszó alatt kaphat bejegyzést a jól teljesítő tanuló a szaktanár javaslatára.
- Általános nevelőtestületi dicséretet csak kitűnő tanuló kaphat.
- A tanév végi jutalmazásnál:
  - a kitűnő tanuló könyv és oklevél jutalomban részesül,
  - a jeles tanuló könyvjutalomban részesül,
  - a szaktárgyi dicséretben részesülő tanuló oklevelet kap, több
  - dicséret esetén könyvjutalmat is kaphat.

A jutalmazás anyagi alapját a Zsákai Általános Iskoláért Alapítvány és a fenntartó biztosíthatja.

2.13 Az iskolai írásbeli, szóbeli beszámoltatások formái, rendje

2.13.1 A beszámoltatás formája, rendje, mennyisége, szerepe, súlya az értékelésnél

Az iskolai ellenőrzési-értékelési módszerek lehetőséget biztosítanak a tanulók tudásszintjének mérésére. Törekednünk kell arra, hogy a tantárgy jellegének megfelelően alakuljon az írásbeliség és a szóbeliség aránya.

Írásbeli ellenőrzési, beszámoltatási formák:

Diagnosztizáló mérés az egész osztályra vonatkozóan a tanulók tudásszintjének feltérképezésére szolgál osztályzás nélkül. Főleg a tanév elején, de szükség esetén, a tanév folyamán is alkalmazható. Értékelése írásbeli vagy szóbeli szöveges értékelés. Javítása mindig az eredményes, hatékony pedagógiai munkát szolgálja.

Rendje:

Témazáró -lezáró- dolgozat az egész osztályra vonatkozik egy-egy téma lezárása után. A dolgozatot megírása előtt legalább egy héttel a pedagógus köteles bejelenteni. A témazáró dolgozatok javítása és értékelése 2 héten belül történik az írásbeli munkára adott érdemjeggyel.

Korlátai:

5-8. évfolyamon egy nap legfeljebb 2 témazárót, alsóban legfeljebb 1 témazárót írhatnak a tanulók. Az értékelés mindig ösztönző legyen a tanulói tevékenységre vonatkozóan. A javítás során kiderült hiányosságokat pótolni kell.

Értékelésben betöltött szerepe:

A félévi és év végi osztályzatok megállapításánál minden egyes beszámoltatási forma alapján szerzett jegy beszámít. A témazáró dolgozatra adott jegynek akkor van nagyobb jelentősége, ha a tanuló két jegy között áll. Ebben az esetben a témazáró dolgozat jegye alapján kapja a jobb vagy gyengébb félévi vagy év végi osztályzatot a tanuló.

Projekt, témahéttel kapcsolatos tanulói feladatok meghatározása. A tanulói tevékenységek korlátai a projekt és a témahét esetében.

Írásbeli felelet az előző óra anyagából, előzetes bejelentés nélkül, alkalmanként néhány tanulóra vonatkozóan. Javítása és értékelése a következő tanítási órán történik, az írásbeli munkára rávezetett érdemjeggyel.

Tudáspróba (részösszefoglaló) az előző néhány óra (2-4) tananyagára vonatkozóan, az egész osztályra vonatkozóan történik. Értékelése 1 héten belül történik szóbeli értékeléssel és a munkára rávezetett érdemjeggyel.

Diagnosztikus, szummatív mérés.

Korlátai:

Előzetes bejelentés nélkül íratható, a nevelő által megítélt szükség szerint.

Szerepe /visszajelzése:

- a tanuló
  - a tanító
  - a szülő
- } számára a tanuló pillanatnyi teljesítményszintjéről

aránya:

Az értékelt írásbeli munkák túlsúlyának mérséklésére – minden tanulónak legyen félévente legalább egy szóbeli felelete is.

2.13.2 Iskolai beszámoltatás formái a sajátos nevelési igényű tanulók esetében:

- Szóbeli beszámoltatás:
  - szóbeli fejelet
- Írásbeli beszámoltatás:
  - röpdolgozatok, írásbeli fejelet
  - feladatlapok,
  - felmérő lapok,
  - tesztek,
  - témazáró feladatlapok,
  - vizsgalapok,
  - év eleji, év végi felmérőlapok,

A tanulásban akadályozott tanulók körében akár az alsó, akár az 5-8. évfolyamon alkalmazásra kerül az írásbeli beszámoltatás.

Az 1-4. évfolyamon az írásbeli tájékozódás dominánsan egyes témakörök befejezésekor, mint témazáró feladatlap, illetve az eredményes tanulás elősegítése céljából, mint formatív értékelés jelenik meg, ez utóbbi a hiányosságok pótlására, rosszul megtanultak javítására hivatott.

Az 5-8. évfolyamon a felmérő lapok és témazáró dolgozatok mellett megjelenik az írásbeli beszámoltatás több formája is: tesztek, röpdolgozatok, feladatlapok; ezek alkalmazása az életkori sajátosságoknak megfelelően történik.

2.14 Az otthoni (napközi és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Elvei:

A házi feladat *(beleértve a projekttel és témahéttel kapcsolatos feladatokat is)* a tanuló - önálló vagy részben önálló - ismeretszerzésének fontos területe, nem pedig a tanulási folyamat mellékes része.

Iskolánknak a tanítási órák keretében kell biztosítani az ismeretek elsajátítását. Ezt a feladatot nem szabad a tanulóra, illetve a szülőkre hárítani. Ezért a házi feladat nem lehet több, mint a tanórákon elsajátított, feldolgozott ismeretek alkalmazásának lehetősége, és számot-adása annak mindenkori szintjéről.

A házi feladat jelentősen növelheti a tanulásra ténylegesen fordított időt, javítva az oktatás eredményességét, hozzájárul a tanuló felelősségének és önállóságának fokozásához is. Fontos a folyamatossága, kiszámíthatósága a tanulói terhelés, illetve a terhelés egyenletes elosztása szempontjából. A házi feladat nyújt lehetőséget a tanórákon elsajátított tantárgyi ismeretek elmélyítésére.

Az otthoni munka javítja a tanulói motivációt, fejleszti a készségeket, és egyértelműen javítja-növeli a tanulói teljesítmény is. Olyan ún. háromcsatornás partnerség kialakulását eredményezi, ahol komoly lehetőség van a tanulóknak, a szülők és a tanárok folyamatos együttműködésére. A házi feladatok a közvetett ún. nem intézményi teljesítményt is pozitívan befolyásolják, ezeknek köszönhetően ugyanis nő a tanulók önfegyelme és önálló problémamegoldó képessége is. A házi feladat kiválasztásánál általában háromféle motívum érvényesülhet: erősíteni kívánjuk az órán megtanultakat, fejleszteni kívánjuk az

adott témában a tanulók különböző készségeit, vagy az új anyagot kívánjuk az adott otthon elvégzendő feladattal előkészíteni.

- A házi feladatot gondosan kell kijelölni, éreztetni kell, hogy a pedagógus jelentőséget tulajdonít neki, különben a tanuló sem fogja komolyan venni.
- A házi feladatnak sikeresen megoldhatónak kell lennie. Ennek érdekében:
  - A tanulók önálló tanulási képességét már a tanórán is fejlesszük;
  - A házi feladat kapcsolódjon az órai munkához;
  - A házi feladat ne a tanórán be nem fejezett ismeretelsajátítási folyamat folytatása legyen, hanem vagy az elsajátítottak begyakorlására, vagy a következő órai anyag előkészítésére szolgáljon;
  - Ne legyen mély szakadék a tanórai munka és a házi feladat között sem annak produktív-reproduktív jellegét, sem a csoportos-egyéni formát illetően;
  - A feladatok nehézsége feleljen meg a tanulók képességének (a túl nehéz feladat szorongást vált ki), ennek érdekében időnként alkalmazzunk differenciált házi feladatot, azaz a jobbaknak a tananyagon túlmutató, a gyengébbeknek felzárkóztató jellegű feladatokat jelöljünk ki, hogy ne tágítsuk tovább a már amúgy is meglévő szakadékot az alulteljesítő és a jól teljesítő tanulók között;
  - Rendszeresen adjunk kevesebb feladatot, s ne ritkán sokat;

A házi feladat lehet kötelező (minden tanulóra kiterjedő), valamint nem kötelező, a tanulók által önként vállalt ún. szorgalmi feladat. Kötelező házi feladat csak az adott tantárgy tantervében, követelményrendszerében meghatározott kötelező tananyag jobb elsajátítását szolgálhatja.

Szorgalmi házi feladat akár a kötelező, akár a kiegészítő tantárgyi anyagot tartalmazza - csak önkéntes, a tanulói teljesítmény elbírálása pedig csak pozitív lehet.

A házi feladatok lehetnek szóbeliek, s ezen belül is megkülönböztethetők a szó szerint megtanulandó anyagok az úgynevezett memoriterek, valamint a saját megfogalmazásban elmondandó, tankönyvből vagy más forrásból elsajátított anyagrészek, és lehetnek írásbeliek, mint a munkafüzetek, feladatlapok kitöltése, a tankönyv kérdéseire adott válaszok, fogalmazások, házi dolgozatok, naplók stb., továbbá gyakorlati cselekvéses feladatok (tárgyak megformálása, gyűjtőmunka).

Házi feladatot a tanórák folyamatában célszerű adni, fenntartva a feladatok ellenőrzésének olyan egészséges tónusát, amely segíti a tanuló rendszeres felkészülését a tanórákra.

Nem látjuk indokoltnak megnövelni a házi feladatok mennyiségét a hétfélig pihenő napokra, valamint a szorgalmi időben biztosított szabadnapokra sem.

Ideje/gyakorisága: (adható írásbeli és szóbeli is)

- minden szorgalmi napra
- hétfélig pihenő napra, csak nagyon ritka esetben
- szorgalmi időben biztosított szabadnapokra
- őszi, tavaszi, téli szünetekre

Korlátja/mennyisége:

- Az egyes pedagógus által feladható házi feladat mennyiségét az adott tantárgy munkaközössége határozza meg. A szabályozásnak figyelembe kell venni a tanulók életkorát, terhelhetőségét.

- Az összes pedagógus által meghatározható házi feladat mennyiségét az osztályfőnök koordinálja és limitálhatja az osztályt tanító pedagógusok véleményének meghallgatása után azok figyelembevételével.
- Az életkornak, képességeknek megfelelően úgy legyen megoldható (leszámítva a gyerek külön óra, szakkör idejét), hogy szabadideje is maradjon. A pihenő napokra, szünetekre adott házi feladat ne haladja meg a szorgalmi napokra adott (általános) mennyiséget (kivétel: a versenyre készülés időszaka).
- Az írásbeli házi feladat annyi lehet, amelyet (jó szervezéssel) a napközis tanuló is el tud végezni.
- Figyelembe kell venni a tanulók aznapi leterheltségét, problémáit (időközi esetek pl.: versenyek, délutáni iskolai programok, betegség, családi helyzetek).
- A nevelő annyi írásbeli házi feladatot adhat amennyit minden egyes tanulónál útbaigazíthatóan értékelni tud.

A szülői ellenőrzés - különösen a gyengébb tanulók esetében - növeli a teljesítményt.

2.15 A tanulási esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Minden tanköteles tanulónknak törvényes joga, hogy a számára megfelelő oktatásban részesüljön. E tanulói jog maradéktalan érvényesülése az alábbi elvek szerint kell az intézményünkben folyó nevelő-oktató tevékenységet megszervezni:

- az 1-6 évfolyamon a kulcskompetenciák megalapozása megszilárdítása folyik, a 7-8. évfolyamon pedig a kulcskompetenciák bővítése folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztéssel,
- az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában, és valamennyi területen a tanulók tanulási nehézségeinek a feltárása és a problémák megoldásának a segítése,
- a tanulói esélyegyenlőség alapvető feltétele a tanulói személyiség megismerése, s adekvát pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított tehetségjegyeinek a feltárása és fejlesztése tanórán, tanórán kívül és szükség esetén iskolán kívül is,
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása,
- integrációs pedagógiai rendszer működtetése,
- részvétel esélyegyenlőséget szolgáló pályázatokon, projekteken (Arany János program, Útravaló program stb.)

A tanulási esélyegyenlőséget pedagógusaink egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelményekkel és ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazásával igyekeznek biztosítani.

2.16 Projektoktatás

A projektoktatás a klasszikus értelmezés szerint:

- konkrét élethelyzetekből bontakozik ki,
- a választott téma a tanulók érdeklődésének megfelelő,
- a tevékenység folyamatában ez az érdeklődés továbbfejlesztődik,
- a projektmunka tervezése, kivitelezése, bemutatása során a tanulók önszervezése és felelőssége érvényesül,

- a projektmunka során sokféle szellemi és fizikai tevékenységformára van lehetőség,
- az együttműködés során sokszínű, intenzív szociális tanulás folyik,
- a téma feldolgozására az interdiszciplináris megközelítés jellemző,
- a projektmunka eredménye mindig valamilyen mások számára is bemutatható produktum,
- a projekt megoldása során a pedagógus szerepe a szemmel tartás, szükség esetén a segítő, továbbleadó indirekt vagy direkt beavatkozás.
- A projektoktatás központjában a gyerek áll. Nem a folyamatot kell úgy irányítanunk, hogy az eltervezett célok, feladatok megvalósuljanak, hanem a folyamat során megjelenő megközelítésmódokat, tudást, társas megnyilvánulások számtalan változatát kell megerősítenünk vagy korrigálnunk (vagy csak tudomásul vennünk) aszerint, hogy időben távlatosan értelmezett, nevelési koncepciónkkal adekvát célrendszerbe hogyan illenek bele.
- A projektoktatásban folyó tanulás jellegzetességei megegyeznek a természetes tanulási folyamat sajátosságaival. Azaz a tanulás mögött valódi érdeklődés van; a saját feladat tartalmának, megoldásmódjának meghatározásában a tanulónak döntő szava van; a feladattal való foglalkozás időtartamát, a munkában való részvétel módját, a munkatársak megválasztását a tanuló befolyásolhatja.

A projekt munka megvalósítása komplex módon történik.

Céljai:

- A tanuláshoz kötődő, de tanuláson kívüli tevékenységbe ágyazott feladat megvalósítása. (Akár egy nagyszabású, az egész iskolát megmozgató rendezvény keretében.)
- Megmutatni azokat a kapcsolódási pontokat, ahol a tanulási folyamat során elsajátított ismeretek értéként jelennek meg a feldolgozás folyamatában.
- Túllépünk a tanulmányi versenyek témáin és direkt módszerein, bizonyítva, hogy a tudás eladhatóvá tétele, gyakorlati alkalmazhatósága növeli a tanulás iránti kedvet.
- Emellett megjelenhetnek azok a "tudások" és technikák, amelyek nem kötődnek tantárgyi ismeretanyaghoz, de fontos részei a mindennapos életben használható ismereteknek.

2.17 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

/iskolánk minden tanulója számára/

Ma, Magyarországon még nincs meg az az alapvető nevelési és oktatási rendszer, amely figyelembe venné, hogy társadalmunk mintegy 8 %-át egy olyan kisebbség teszi ki, amely jelentős gazdasági és szociális hátránnyal rendelkezik a többséghez képest. Az iskolai nevelésben a magyar állampolgárokat a magyar értékekre, erkölcsi normákra, történelemre és irodalomra tanítják. A cél a minél több tárgyi tudás felhalmozása mellett a magyar értékrend és kultúra megismertetése. Ennek érdekében az iskolában haladni kell, nincs sem idő, sem pedig türelem az elmaradottakkal foglalkozni, hiszen az a többséget visszatartja a fejlődésben.

A cigányok, mint a legnagyobb magyarországi etnikai kisebbség története, tradíciói, strukturáltsága, a cigányokra vonatkozó múltbeli és jelenbeli politikai döntések sora a magyar társadalom többsége számára ismeretlen, mindmáig nem képezi iskolai tananyag tárgyát. Mindenképpen szükségesnek tartjuk, hogy valamennyi, a humán szolgáltatással kapcsolatos pályára készülő személy képzésébe, illetve ilyen pályán működő személy továbbképzésébe kerüljön be a roma kisebbségre vonatkozó történeti, antropológiai, szociológiai, demográfiai ismeretek oktatása. (Labodáné Lakatos Szilvia – Romsits Anita 2004.)

Az általános iskolai tanulók 30-35 %-a cigány származású. Számarányuk az utóbbi években növekedő tendenciát mutat, várhatóan 50 % fölé emelkedik.

Iskolánkban *a magyar nyelven folytatott cigány népismeret oktatásán* belül tanulóink együtt tanulják a cigányság irodalmát, történelmét, művészetét. Ez közelebb hozza egymáshoz tanulóinkat, s segíti az önazonosságtudat, a tolerancia kialakulását.

Cigány irodalom - Műismeret:

- A cigány népi bölcsélet: roma szólások, közmondások
- Cigányok a magyar szólásokban, közmondásokban
- Cigány mondák, népmesék és népdalszövegek
- Hazai cigány műmesék
- Cigányadomák, anekdoták, cigányviccek
- A cigány elbeszélő irodalom sajátosságai
- A huszadik századi magyar irodalom cigányképe
- A világirodalom híres cigányábrázolásai

Irodalmi ismeretek:

- A szájhagyomány és az írásbeliség szerepe az irodalomban
- A népköltészet műfajai
- A magyarországi cigány prózairodalom nyelvi- és stílusrétegei.
- Az alapvető motívumok jelentése.

Irodalomtörténet:

- A magyarországi cigány irodalom története
- A magyarországi cigány líra és próza kialakulása és fejlődése

Irodalomolvasás:

- A magyar irodalom kiemelkedő alkotóinak cigányábrázolásai
- A hagyományos cigány mesterségek ábrázolása a magyar, a cigány és a világirodalomban
- A cigányok konfliktusainak irodalmi megjelenítése
- Cigány gyermekalakok a magyar irodalomban.

Könyvtárhasználat:

- Az önálló ismeretszerzés módszereinek bemutatása

Kommunikáció:

- Cigány és cigány, illetve cigány és nem cigánykommunikációjának jellemzői az egyes művekben és valós élethelyzetben.

A cigányság történelme

Társadalmi ismeretek:

- Különféle cigány csoportok életmódja
- Termelés, fogyasztás, elosztás jellegzetességei
- Mindennapi élet régen és ma
- A cigányság foglalkozás lehetőségei

- A cigányság szimbólumai, ünnepei

Történelem:

- A cigányság eredete
- A vándorlás, élet a vándorlás alatt
- A vándorló cigányság társadalmi keretei
- A cigányságra utaló első írásos emlékek
- A megtelepedés területei
- Cigányok a középkori Magyarországon
- Mióta élnek cigányok Magyarországon?

Emberismeret:

- A cigányok származása, lehetséges rokon népei
- Helytelen mozgatók a társadalomban
- Empátia és tolerancia
- A hit és a vallás jelentősége
- Életmód és betegségek, lakás-, öltözködés-, testápolási kultúra
- Életfilozófiák a cigány embereknél
- A többségi társadalom és a cigányság értékrendszere, normarendszere közötti azonosságok, különbözőségek
- Értékrendek és erkölcsök

Honismeret:

- A lakóhely ismerete
- Ország ismeret
- Mondák, történetek a cigányság eredetéről, múltjáról, nevezetes eseményekről, a híres magyarországi cigány emberekről
- Az ember társas lény
- Lakóhelyi közösségek

Művészetek

Képzőművészet:

- A vizuális nyelv
- Naiv művészeti alkotások
- Híres cigány képzőművészek és alkotásaik
- A cigányok színvilága
- Cigány népi mesterségek

Zene:

- Helyi népdalok és táncok
- A speciális cigány ritmus: az esztam
- Híres cigányzenészek külföldön és hazánkban
- A helyi közösség zeneisége
- Híres magyarországi cigánybandák

3. Legitimációs záradék

3.1 A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata

A Zsákai Kölcsey Ferenc Általános Iskola nevelő közössége a dokumentumot a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően felülvizsgálta. A módosítások bevezetése a fenntartói jóváhagyás napjától történik.

3.2 Nyilvánosság

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető elektronikus, letölthető formában az intézmény honlapján, valamint egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az intézmény fenntartójánál,
- az intézmény könyvtárában,
- az intézmény igazgatójánál.
- Köznevelési Intézmény Rendszer elektronikus felületén

3.3 Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai

A Pedagógiai Program módosítását az iskolai diákönkormányzat a 2023. év 09. hó 12. napján tartott ülésen véleményezte melyet aláírással tanúsítok.

Zsáka, 2023. szeptember 12.

Keosbenedékné Patai Éva
.....
az iskolai diákönkormányzat vezetője

A Pedagógiai Program módosítását a szülői szervezet (közösség) a 2023. év 09. hó 12. napján tartott ülésen megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a szülői szervezet véleményezési jogát jelen pedagógiai program felülvizsgálata során a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Zsáka, 2023. szeptember 12.

Urbán Zoltánné
.....
az iskolai szülői közösség elnöke

3.4 A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék

A Pedagógiai Programot az iskolai nevelőtestülete a 2023. év 09. hó 12. napján tartott ülésen véleményezte és jóváhagyásra javasolta..

Zsáka, 2023. szeptember 12.

Dob István
.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

Karasztonné Dardóczy Enka
.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

A Pedagógiai Programot jóváhagyásra javaslom.

Zsáka, 2023. szeptember 13.

Füzföldi György
.....
igazgató

3.5 Fenntartói és működtetői jóváhagyó nyilatkozat

Jelen pedagógiai programban a fenntartóra többletkötelezettséget telepítő rendelkezések az alábbiak:

1. Úszásoktatás 3-4. évfolyamon	évente 300.000 Ft
2. Erdei iskola 6. évfolyamon	évente 300.000 Ft
3. Témahetek, témanapok	évente 100.000 Ft
4. Komplex tanulmányi versenyek	évente 200.000 Ft
- 2. és 3. osztályosoknak	
5. Versenyek útiköltsége	évente 300.000 Ft
6. Múzeumpedagógiai foglalkozások	évente 100.000 Ft

Ezeket a költségeket a Berettyóújfalui Tankerületi Központ, mint az intézmény fenntartója támogatja, amennyiben a tárgyév költségvetésében a fedezet rendelkezésre áll.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26.§ (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a fenntartó az iskola jelen pedagógiai programját jóváhagyja.

Kelt: Berettyóújfalu, 2023 év 09. hónap 29 nap

_____

fenntartó képviselője

4. Jogszabályi háttér

A pedagógiai program elkészítésénél az alábbi jogszabályok által előírtakat vettük figyelembe:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.)
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A munkatörvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Nkt.Vhr.)
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII.31.) Korm. rendelet.
- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm.rendelet.
- A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet
- a 2023. évi LII. tv. a pedagógusok új életpályájáról
- a 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról.

I. Mellékletek

1. sz. melléklet

Az EFOP-3.1.7-16-2016-00001 „Esélyteremtés a köznevelésben” c. kiemelt uniós projekt megvalósítása során elért eredmények alkalmazása az esélyteremtő intézménnyé válás területén.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 7 § bn) pontja értelmében az intézmény konkrét tevékenységekkel segíti a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések megvalósítását. Ennek elérése érdekében az iskolánk együttműködő partnere az **EFOP-3.1.7-16-2016-00001 „Esélyteremtés a köznevelésben” c. kiemelt uniós projektnek**, melynek alapvető célja befogadó nevelés támogatása, a végzettség nélküli iskolaelhagyás, és lemorzsolódás kezelésében történő részvétel, a hátrányos helyzetű tanulók oktatási és munkaerő-piaci esélyeinek növelése, társadalmi beilleszkedésük elősegítése és ezáltal a köznevelési rendszer méltányosságának, valamint a gazdaság versenyképességének növelése.

A fenti cél elérése a TÁMOP-3.3.13. azonosítószámú, Eötvös József Program-Pedagógiai-szakmai szolgáltató intézet fejlesztése és Projektháló című kiemelt projekt által kifejlesztett, Esélyteremtő Intézményfejlesztési Program és Eszközrendszer (továbbiakban ETIPE) bevezetésén keresztül történt az esélyteremtő intézményi (továbbiakban ETI) működés kialakítását támogató eszközrendszer intézményi adaptálásával. Az ETIPE intézményi, osztálytermi és tanulói szintek szerint kínál gyakorlati segítséget a pedagógiai folyamatok, tevékenységek megvalósításához.

Iskolánk a Zsákai Kölcsey Ferenc Általános Iskola olyan esélyteremtő intézmény, amely valamennyi tanulója, pedagógusa számára biztonságos, befogadó szervezeti klímát teremt. A befogadást azzal is kifejezzük, hogy intézményünk pedagógiai környezete megfelel növendékei életkori sajátosságainak, reflektál szociokulturális háttérükre, beállítódásaikra.

Az Esélyteremtő Intézményfejlesztési Program és Eszközrendszer adaptációjával szélesedett módszertani repertoárunk, mely által a tanulók társadalmi integrációjának, sikerességének előmozdítása érdekében képesek vagyunk minden tanuló fejlődési szükségleteire, élethelyzetére, igényeire differenciált és adekvát pedagógiai válaszokat adni. Őket a mindenkori képességeik szerinti fejlettségi szintjükhez, kompetenciáikhoz és a hozott tudások, értékek különbözőségeihez alkalmazkodva, individuális adottságaiknak megfelelő fejlesztésben részesítjük. A diákok önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeit, tehetségjegyeit feltárjuk, így egyaránt képesek vagyunk a lemaradók hátránykompenzálására és a kiemelkedő képességűek tehetségfejlesztésére is.

A hátrányújratermelődés mechanizmusának fékezése érdekében a tanulói teljesítményt korlátozó tényezőket mérsékeljük, a tanulók fejlődésbeli és tanulási nehézségeinek feltárását, problémái megoldását segítjük, melyhez a helyi társadalmi, szolgáltatói környezetet is komplexen bevonjuk. Egyenlő esélyeket érvényesítünk a nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén.

A tanulók közötti különbségeket tanulást segítő tényezőnek tekintjük és nem csupán legyőzendő problémának. A tudásépítés folyamatában ösztönözzük a tanulókat az együttműködésre, arra, hogy egymással kooperáljanak és kihasználják egymás erősségeit tudás, képességek és készségek terén egyaránt.

Az Esélyteremtő Intézményként, mint a fejlesztésben együttműködő kollégák műhelyét értelmezzük, építünk a proaktív gondolkodású pedagógusok ötletgazdagságára. A társadalmi változásokra rugalmasan és dinamikusan reagálunk, így folyamatosan megújulunk. A változást az intézményben folyamatként értelmezzük, amely azt jelenti, hogy tudatosan hagyunk időt az újítások, innovációk, adaptációk belsővé válására, a beépülésre.

A szülők és egyéb partnereik erőforrásait értéként kezeljük, és céljaink elérése érdekében mozgósítjuk, bevonjuk Őket. Törekszünk arra, hogy tevékenységünk az intézmény és környezete közösségének szükségleteire és igényeire épüljön. A tervezés, megvalósítás, értékelés az intézmény közössége és a partnerek bevonásával történik, ezzel biztosítjuk a nyilvánosságot, a kontrollt, a mérhetőséget.

Az optimális eredmények eléréséért a családdal és a tanulóval közösen tevékenykedünk, követjük a változásokat, és a mérések-értékelések tükrében folyamatosan igazítjuk a tanulók igényeihez, szükségleteihez a módszereket, fejlesztéseket.

Esélyteremtő Intézményként feladatunk, hogy a tanulási-tanítási folyamatot a pedagógiai, tanulási környezet továbbfejlesztésével alapozzuk meg, és ezáltal teremtsünk kondíciókat az egész életen át tartó tanuláshoz, a sikeres munkaerő-piaci belépéshez.

Fejlesztjük, alkalmazzuk és fenntartjuk azokat a módszereket, eljárásokat, eszközöket, kapcsolatrendszereket – ágazatközi együttműködések –, melyek a tanuló egyéni fejlődését, személyiségének kiteljesítését, szociabilitásának fejlődését, az életesélyeinek és életminőségének várható javulását, a társadalmi mobilitás lehetőségeit mozdítják elő.

Fejlesztő tevékenységünket mérés-értékelésre (kompetenciamérésre és egyéb diagnosztikus mérésre, elégedettségi mutatókra) alapozzuk.

Az Esélyteremtő Intézményfejlesztési Program és Eszközrendszer alkalmazásával a

beavatkozás eredményeként:

Intézményi szinten

- Felismerésre és megszüntetésre kerülnek az intézményünkben a negatív diszkrimináció megnyilvánulási formái.
- Meghonosodik és egyre hatékonyabbá válik a teammunka, a pedagógusok közötti horizontális és vertikális együttműködés.
- Tudatosabbá, átgondoltabbá válik az intézményi szintű tervezőmunka.
- Csökken a lemorzsolódás, az évfolyamisméltés, a végzettség nélküli iskolaelhagyás.

Az osztályterem szintjén

- A pedagógusok új, korszerű módszereket is alkalmaznak a nevelési, oktatási folyamatban.
- A tanulóink komplex fejlesztése tudatos, mérés-értékelésen alapul.
- A mindennapok gyakorlatában megvalósul a tanulók szociabilitásának fejlesztése.

A tanuló szintjén

- A nevelési, fejlesztési, tanulási-tanítási folyamat és környezet továbbfejlesztésével igyekszünk elérni, hogy az egyes tanulók képességei, tudása mérhető hatékonysággal fejlődjön, motivációja javuljon.
- A diákok megfelelő felkészítést kapnak az egész életen át tartó tanuláshoz, sikeres munkaerő-piaci belépéshez.
- A tanulók komplex fejlesztése tudatos, mérés-értékelésen alapul.
- A mindennapok gyakorlatában megvalósul a tanulók szociabilitásának fejlesztése.

2. sz. melléklet

EFOP- 3.2.6.-16-2016-00001 A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben projekt megvalósítása

Az intézmény a Berettyóújfalui Tankerület és az Igazgyöngy Alapítvány és AMI együttműködésében, a Képzőművészeti Egyetem EFOP 3.2.6.-16-2016-00001 projektjének háttérével, az un. hármas fókuszú vizuális nevelés módszertana szerint szervezi a vizuális nevelést, alsó tagozatban.

A módszertan, melyet akkreditált képzésekkel is megerősítettek, az alapozó szakaszban, az általános iskola első négy évfolyamán segíti a gyerekek személyiségfejlesztését. Nem tartalmaz a pedagógiában nem ismert, új elemeket, csupán új struktúrába foglalja a fejlesztést, kihasználva az alkotás adta érzelmi többletet a bevésésben, megerősítésben. Olyan területeket kapcsol be így a pedagógiai munkába, melyekben hatékonyabban megerősíthetők azok a készségek, melyekre a felgyorsult és változó világban kihívásként tekinthetünk.

A vizuális kultúra tantárgyat holisztikus szemlélettel erőteljesen köti készségfejlesztésében, vagy ismeretanyagban a többi műveltségi területhez is.

A hármas fókusz a következő:

1. A vizuális kommunikáció előírt fejlesztése, a NAT és a Kerettantervhez igazodva, évfolyamonkénti tanmenet alapján.
2. Hátránykompenzálás a tanulási nehézségekre fókuszálva (finommotorika, figyelemlkoncentráció, vizuális memória, megfigyelési képesség, logikai gondolkodás, tantárgyközi kapcsolódások megerősítése más tantárgyak ismeretanyagának vizualizálásával).
3. Szociális kompetenciák fejlesztése (érzelmi intelligencia, önbizalom, énhatékonyság-érzés, önértékelés, együttműködési képességek, csoportidentitás, tolerancia, szolidaritás-érzés).

A módszer alapja egy olyan, tudatosan felépített pedagógiai munka, amely a három fókusz egyidejű teljesülését feltételezi, a gyerekek életkorához és érdeklődéséhez igazodó feladatokkal és a hozzá kapcsolódó értékeléssel.

Az iskola első négy évfolyamára elkészített, tanévenként aktualizált tanmenet folyamatos fejlesztéssel, rugalmasan igazodik a Kerettantervhez, teljesítve a hármas fókusz célkitűzéseit is.

3. sz. melléklet

EFOP-3.3.5-19-2020-00024 azonosító számú „Csodaszarvas – hagyomány és nomád kaland a Berettyóújfalvai Tankerületi Központ intézményeiben” projekthez kapcsolódó szakmai, módszertani kiegészítés

A módszertannak a bevezetése az alábbi tevékenységek által valósul meg: A vezető pedagógusok a 2020/2021. tanévtől a „Csodaszarvasprogram” (<https://www.csodaszarvasprogram.hu>) szakmai informatikai portálon közzétett tartalmak (játékok, programsablonok, ötletek) alkalmazásával, tanítási év alatt, a tanórán kívüli foglalkozások (szakkörök, napközis foglalkozások) keretében valósítják meg az informális és a nem formális tematikus tanulási alkalmakat.

Az iskolában folyó nevelő és oktató munka céljai, feladatai, eszközei eljárási

Intézményünkben az oktatás mellett hangsúlyos szerepet kap a nevelés területe, előtérbe kerül a kulcskompetenciák fejlesztésének egyensúlyba hozása a műveltségterületi tartalmakkal. Az új tartalmi szabályozók a tanulók személyiségének és tudásának komplex fejlesztését helyezik a középpontba, amelynek legeredményesebb eszközét az olyan nevelési-oktatási programok jelentik, amelyek az iskolai életet egészében kezelik, azaz nem kizárólag a tanórákra koncentrálnak, hanem a nevelés-oktatás részének tekintik a tanórán kívül az iskolában eltöltött időt is.

Informális és nem formális oktatási – tanulási forma

Intézményünk elkötelezett az informális és nem formális oktatási – tanulási formák alkalmazásában. Folyamatosan bővítjük a non-formális és informális keretek között, a nyitott nevelési-tanulási környezetben megvalósuló programjaink körét, illetve szorgalmazzuk az ehhez kapcsolódó módszertani kultúra szélesebb körű elterjedését, keresve a további szakmai fejlesztések lehetőségét.

Nem formális tanulás minden olyan rendszerezett kompetencia- és készségfejlesztő hosszabb vagy rövidebb idejű oktatási-tanulási forma, mely a formális nevelést-oktatást végző intézményeken kívül valósul meg. Az informális tanulás a mindennapi élet természetes velejárója, olyan folyamat, melynek következtében pozitívan változik a személyiség, kialakulnak (átalakulnak) egyéni attitűdök, értékek, képességek. A nevelési-oktatási intézmény falain belüli és azon kívüli, nem tanórai tudásgyarapító foglalkozások is e körbe tartoznak.

A nem formális tanulás kiemelt jellemzői

- önkéntes, mindenki számára elérhető,
- olyan szervezett folyamat, amelynek pedagógiai célja van,
- tanulóközpontú,
- a segítő szakember és a tanuló közötti egyenlőségre épít
- kreatív és kihívásokkal teli,
- demokratikus tanulási környezetben zajlik,
- közösségi megközelítése tiszteletben tartja az egyén fontosságát, kiemelt szerepét,
- a tanulás ebben a megközelítésben az élethosszig tartó folyamat része,
- jellemzője a cselekedve tanulás,
- a motiváció értékekre épül.

A célok megvalósításában kiemelt jelentőségűek azok a tanórán kívüli tevékenységek, amelyek az alábbi nevelési feladatok megvalósítását támogatják:

- élmények nyújtása
- komplex személyiségfejlesztés
- kommunikációs készségfejlesztés
- rekreációs program (pl. szabadjáték)

- a tanulók integrációs szintjének javítása (pl. a másság, az etnikum vagy a nemek közötti különbségek elfogadása)
- a társadalmi beilleszkedéshez elengedhetetlen készségek és képességek fejlesztése, a közösségi és állampolgári nevelés
- az érdeklődés, a kíváncsiság fejlesztése
- a kreativitás fejlesztése
- az információs technikák használata
- az egészséges életmód, életvitel
- a művészeti, a sport és a kulturális tevékenységi formák megismerése és gyakorlása
- az iskolai eredmények javítása érdekében a motiválás

Intézményünkben a tanórán kívüli iskolai nevelés, oktatás legjellemzőbb szinterei:

- napközi otthoni, tanulószobai foglalkozások
- szakkörök, érdeklődési körök, fakultatív foglalkozások
- korrepetálás, felzárkóztató foglalkozások
- tehetséggondozó foglalkozások
- művészeti és sportcsoportok
- tömegsport foglalkozások
- tanulmányi, kulturális és sportversenyek
- tanulmányi és osztálykirándulások
- pályaorientációs programok
- könyvtárfoglalkozások
- kulturális és hagyományőrző rendezvények
- sportrendezvények, sportági bemutatók, találkozók
- egyéb közösségi rendezvények, ünnepi alkalmak, klubdélutánok
- belföldi és külföldi utazások, szereplések
- táncházak
- színházlátogatások
- kiállítások
- mozilátogatások
- múzeumpedagógiai foglalkozások
- iskolarendőr programok
- iskolavédőnői programok
- ifjúságsegítő és preventív foglalkozások
- karitatív tevékenységek
- kerékpáros és gyalogtúrák
- nyári táborok (szabadidős/tematikus, napközi/bentlakásos)

Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása

A köznevelés minőségi fejlesztése nem-formális és informális tanulási módszerek kísérleti megvalósításán keresztül, hangsúlyt fektetve az élményalapú tanulás módszertani megalapozására, a tanulás közösségi élménnyé formálására. A foglalkozások keretében lehetőség nyílik olyan tanulási módokra és szervezési megoldásokra, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak fejlesztését, a közösségek megerősödését.

Cél és feladatrendszer:

- újszerű, a kompetenciafejlesztést támogató tanulás-szervezési eljárások bevezetése,

- a támogató-segítő, kooperatív pedagógiai kultúra és tevékenység megerősítése,
- heterogén tanulói közösségek kialakítását segítő programok megvalósítása, az inkluzív nevelés szakmai támogatása,
- tanulói közösségépítés, kooperatív tanulási technikák alkalmazása,
- konstruktív és értékközpontú nevelés, az egész életen át tartó tanulás iskolai megalapozása, az alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztése, a köznevelés hátránykompenzációs szerepének erősítése,
- élményközpontú pedagógia megvalósítása.

Intézményünk vállalja olyan tematikus napközi és tematikus bentlakásos programok megvalósítását, amelyek a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott célokhoz, feladatokhoz igazodnak, középpontjában a tanulók tudásának, készségeinek és képességeinek fejlesztése, kibontakoztatása áll.

Pedagógusaink vállalják a program megismerését, a továbbképzéseken való részvételt, programtervek kidolgozását, annak megvalósítását, alkalmazását, tesztelését, műhelyfoglalkozások keretében azok fejlesztésének segítségét, támogatását.

Tematikus táboraink, melyek széleskörű tantárgyi koncentrációt is determinálnak:

Nemzeti és kulturális identitás – Hagyományőrzés, anyanyelvápolás

A program célja, hogy megismerkedjenek a résztvevők, miben volt más az életük elődeinknek. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek megismerkedjenek a régi népszokásokkal. A gyerekek érezzék azt, mennyire fontos anyanyelvünk ápolása, néphagyományaink, a magyar népdal és a néptáncművelés megőrzése. Ismerjék meg milyen volt a játék a szabadban a digitális világ előtt.

A program során a résztvevők saját népi játékokat, népdalokat sajátítanak el.

A program további célja a hagyományos népi gyermekjátékokon keresztül alapvető táncos mozgásformák elsajátításának előkészítése, kapcsolatteremtés a gyermekkor hagyományos mozgás- és játékkultúrájával, a magyar népzenei és néptáncos hagyományőrző mozgalom iránti érdeklődés felkeltése.

Életvezetés, családi életre nevelés, közösségi szerepvállalás

A program során a gyerekek megtanulják, hogy a család nagy érték. Ahhoz, hogy harmonikusan működjön, mindenkinek tenni kell.

Megismerkednek a család szerkezetével, a család működésével. Megtanulják, hogy nekik is kell feladatot vállalniuk életkoruknak megfelelően. Megismerkednek a családi értékekkel, lehetőségük lesz értékrend felállítására, megtanulják az álságos értékeket. A tábor végére tudják, hogy a családok régi (magukkal hozott) és új hagyományokkal is rendelkeznek. Ők maguk is összeállítanak egy listát a hagyományokból, amit a leendő családjukba átvisznek, ezáltal is kialakítva bennük a harmonikus család iránti vágyat.

Tudatosul bennük, hogy a családi értékek és a hagyományok tartják össze a családot és ezt folyamatosan ápolni kell. Felismerik, hogy a családban is előfordulnak konfliktusok, de ezek kezelhetők. A tábor során kiemelten kezeljük az érzelmi intelligenciájuk fejlesztését: képesek legyenek érzéseiket minél pontosabban megfogalmazni, nem baj, ha negatív érzései vannak, de azokat uralnia kell.

A beszélgetések során nincs minősítés, csak pozitív értékelés, ennek hatására a tanulók önkifejezésének, énjének, önreflexiós képességének fejlesztése történik.